

The background of the slide features a silhouette of a person holding a smartphone, with the phone's screen displaying a city street scene. The background is filled with soft, out-of-focus bokeh lights in shades of blue and white, creating a modern, digital atmosphere.

elisa

20

18

vuosikatsaus / tilinpäätös / vastuullisuus / hallinnointi

Sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus	1	Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)	96
Konsernitilinpäätös (IFRS)	8	Tuloslaskelma	96
Tuloslaskelma	8	Tase	97
Laaja tuloslaskelma	9	Rahoituslaskelma	98
Tase	10	Liitetiedot	100
Rahavirtalaskelma	12	Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	100
Laskelma oman pääoman muutoksista	14	Liitetiedot	101
Liitetiedot	15	Osakkeet ja osakkeenomistajat	115
1 Yleiset laadintaperiaatteet	15	Hallituksen esitys voittovarojen käyttämisestä	119
2 Toiminnan tulos	18	Tilintarkastuskertomus	120
3 Hankitut ja myydyt liiketoiminnot	29		
4 Henkilöstö	37		
5 Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	47		
6 Vaihto-omaisuus, myyntisaamiset ja muut saamiset sekä ostovelat ja muut velat	56		
7 Pääomarakenne	61		
8 Muut liitetiedot	79		
9 Tunnusluvut	90		

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2018

Markkinatilanne

Kilpailuympäristö on ollut tiukka ja aktiivinen. Matkaviestinliittymien vaihtuvuus on suurta kampanjoinnin takia. Älypuhelin myynti jatkui vahvana. Myös datan ja suurempien 4G-nopeuksien kysyntä on jatkunut voimakkaana. Kilpailu kiinteän laajakaistan markkinoista lähinnä kiinteistöliittymissä on ollut edelleen tiukkaa. Perinteisten kiinteän verkon liittymien lukumäärä ja käyttö on laskenut.

Suotuisa kehitys IT- ja IPTV-viihdepalveluiden markkinoilla on jatkunut. Myös IoT- ja muiden digitaalisten palveluiden kysyntä kasvaa.

Liikevaihto, tulos ja rahoitusasema

Liikevaihto ja tulos

Milj. euroa	2018	2017	2016
Liikevaihto	1832	1787	1636
Käyttökate	640	608	563
Vertailukelpoinen käyttökate ¹⁾	639	613	564
Käyttökate-%	34,9	34,0	34,4
Vertailukelpoinen käyttökate-%	34,9	34,3	34,5
Liikevoitto	404	378	339
Vertailukelpoinen liikevoitto ¹⁾	403	384	349
Liikevoitto-%	22,0	21,2	20,7
Vertailukelpoinen liikevoitto-%	22,0	21,5	21,4
Oman pääoman tuotto prosentti	29,2	33,5	27,1

¹⁾ 2018 ei sisällä 4,7 milj. euron uudelleenjärjestelykuluja ja myydyistä liiketoiminnoista saatua 5,5 milj. euron myyntivoittoa. 2017 ei sisällä 3,9 milj. euron uudelleenjärjestelykuluja, 3,1 milj. euron yrityshankintakuluja ja myydyistä liiketoiminnoista saatua 1,5 milj. euron myyntivoittoa.

Kattava taloudellisten tunnuslukujen taulukko ks. konsernitilinpäätöksen liitetieto 9.1.

Muutokset on laskettu käyttämällä tarkkoja lukuja ennen pyöristystä.

Liikevaihto kasvoi 2 prosenttia. Yritysosotot vuonna 2017 (Starman ja Santa Monica Networks), mobiilipalveluliiketoiminnan kasvu ja laitemyynti Suomessa ja Virossa sekä digitaaliset palvelut molemmissa asiakassegmenteissä kasvattivat liikevaihtoa. Liiketoimintojen myynti, mobiilin yhdysliikenteen ja roaming-liikemaidon aleneminen ja perinteisten kiinteän verkon palvelujen käytön ja liittymämäärän väheneminen molemmissa segmenteissä heikensivät liikevaihtoa.

Vertailukelpoinen käyttökate kasvoi 4 prosenttia lähinnä hankintojen, liikevaihdon kasvun ja tuottavuuden tehostamistoimien seurauksena. Vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 5 prosenttia.

Nettorahoitustuotot ja -kulut olivat -23 miljoonaa euroa (25). Vertailuvuoteen sisältyy Comptelin osakkeiden myyntivoitto 44 miljoonaa euroa. Tuloslaskelman tuloverot laskivat -65 miljoonaan euroon (-67) lähinnä hyödyntämällä 3 miljoonan euron verotukselliset tappiot, joiden osalta ei oltu kirjattu laskennallista verosaamista. Elisan nettotulos oli 316 miljoonaa euroa (337) ja osakekohtainen tulos oli 1,98 euroa (2,11). Vertailukelpoinen tulos ilman Comptelin osakkeiden myyntiä vuonna 2017 ja muita eriä oli 312 miljoonaa euroa (297) ja osakekohtainen tulos oli 1,95 euroa (1,86).

Rahoitusasema

Milj. euroa	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Nettovelka	1 068	1 073	1 124
Nettovelka/käyttökate ¹⁾	1,7	1,8	2,0
Velkaantumisaste, %	94,8	103,2	115,7
Omavaraisuusaste, %	42,4	40,5	38,5

Milj. euroa	2018	2017	2016
Kassavirta investointien jälkeen	272	300	65
Investoinnit osakkeisiin	11	40	49
Osakkeiden ja liiketoimintojen myynti	-1	-48	
Lainajärjestelyt	0	-45	167
Vertailukelpoinen kassavirta investointien jälkeen	282	246	281

¹⁾ (korolliset velat - rahavarat) / (neljän edellisen vuosineljänneksen vertailukelpoinen käyttökate)

Kassavirta investointien jälkeen oli 272 miljoonaa euroa (300), ja vertailukelpoinen kassavirta oli 282 miljoonaa euroa (246) ilman osakeinvestointeja ja osakkeiden myyntiä. Vertailukelpoista kassavirtaa vahvistivat kasvanut käyttökate, nettokäyttöpääoman muutos ja pienemmät käyttöomaisuusinvestoinnit.

Rahoitusasema ja maksuvalmius ovat hyvällä tasolla. Nettovelka oli 1 068 miljoonaa euroa (1 073). Käteisvarojen ja nostamattomien kommitoitujen luottolimiittien määrä vuoden lopussa oli 381 miljoonaa euroa (344).

Konsernirakenteen muutokset

Maaliskuussa Elisan kokonaan omistama tytäryhtiö Tampereen Tietoverkko Oy sulautui Elisaan.

Huhtikuussa Elisa osti 70 prosentin osuuden videoiden streaming-teknologia- ja palveluyhtiö Kepit Systems Oy:stä.

Toukokuussa Elisa myi yritysasiakkaiden ulkoistetun asiakas-palvelun ja yritysten puhelinvaihdeliiketoiminnan Oy Eniro Finland Ab:lle.

Kesäkuussa Elisa osti Ukkoverkot Oy:ltä 2,6 GHz:n Band 38 -taajuuden ja sopi vuokraavansa kapasiteetin Ukkoverkoille muutamilla maantieteellisillä alueilla. Transaktiossa Elisa osti Ukkonet Oy:n osakekannan Ukkoverkoilta. Ukkonet hallinnoi lisenssiä ja se yhdisteltiin Elisaan 1.7.2018 alkaen.

Kesäkuussa Elisan osuus Sulake Oy:ssä laski 49 prosenttiin Orangegames Holding B.V:lle kohdistetun osakeannin myötä. Sulake pyörittää kahta sosiaalista pelialustaa - Habboa ja Hideawayta. Elisalla on mahdollisuus laskea omistusosuuttaan edelleen 30 prosenttiin.

Syyskuussa Elisa siirsi suorat osakeomistuksensa Elisa Eesti AS:ssä ja Santa Monica Networks AS:ssä kokonaan omistamalleen tytäryhtiölle Elisa Teleteenused AS:lle.

Lokakuussa Elisa osti Fenix Solutions Oy:n, joka on erikoistunut tarjoamaan yritysasiakkaille Dynamics 365 CRM -asiantuntijapalveluita.

Elisa Appelsiini Oy sulautui Elisaan joulukuussa 2018.

Henkilöasiakkaat

Milj. euroa	1-12/2018	1-12/2017
Liikevaihto	1150	1125
Käyttökate	416	388
Vertailukelpoinen käyttökate	415	391
Käyttökate-%	36,2	34,5
Vertailukelpoinen käyttökate-%	36,1	34,8
Liikevoitto	268	247
Vertailukelpoinen liikevoitto	268	250
Käyttöomaisuusinvestoinnit	166	164

Muutokset on laskettu käyttämällä tarkkoja lukuja ennen pyöristystä.

Liikevaihto kasvoi 2 prosenttia. Hankinnoilla, mobiilipalveluilla, laitemyynnillä ja digitaalisten palveluiden kasvulla oli positiivinen vaikutus liikevaihtoon. Liikevaihtoa heikensivät perinteisen kiinteän verkon käytön ja liittymämäärän väheneminen, liiketoimintojen myynti sekä mobiilin yhdysliikenteen ja roaming-liikevaihdon aleneminen.

Vertailukelpoinen käyttökate kasvoi 6 prosenttia lähinnä liikevaihdon kasvun ja tuottavuuden tehostamistoimien seurauksena.

Yritysasiakkaat

Milj. euroa	1-12/2018	1-12/2017
Liikevaihto	681	663
Käyttökate	224	219
Vertailukelpoinen käyttökate	224	222
Käyttökate-%	32,9	33,1
Vertailukelpoinen käyttökate-%	32,9	33,5
Liikevoitto	135	131
Vertailukelpoinen liikevoitto	135	134
Käyttöomaisuusinvestoinnit	88	82

Muutokset on laskettu käyttämällä tarkkoja lukuja ennen pyöristystä.

Liikevaihto kasvoi 3 prosenttia. Liikevaihtoa kasvattivat hankinnat, laitemyynti sekä mobiili- ja digitaalisten palveluiden kasvu. Liikevaihtoa heikensivät liiketoimintojen myynti, mobiilin yhdysliikenteen ja roaming-liikevaihdon aleneminen sekä perinteisten kiinteän verkon palveluiden käytön ja liittymämäärän väheneminen.

Vertailukelpoinen käyttökate kasvoi 1 prosenttia lähinnä liikevaihdon kasvun ja tuottavuuden tehostamistoimien seurauksena.

Henkilöstö

Vuonna 2018 Elisan henkilöstömäärä oli keskimäärin 4 814 (4 614). Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut olivat 311 miljoonaa euroa (304). Vuoden 2018 lopussa henkilöstömäärä oli 4 787 (4 715). Henkilöstömäärät segmenteittäin kauden lopussa olivat seuraavat:

	31.12.2018	31.12.2017
Henkilöasiakkaat	2 754	2 793
Yritysasiakkaat	2 033	1 922
Yhteensä	4 787	4 715

Investoinnit

Milj. euroa	1-12/2018 ¹⁾	1-12/2017
Investoinnit käyttöomaisuuteen	254	246
– Henkilöasiakkaat	166	164
– Yritysiasiakkaat	88	82
Osakkeet	14	104
Yhteensä	268	350

¹⁾ Sisältää 26 milj. euron 3,5 GHz:n taajuuden lisenssi-investoinnin

Pääinvestoinnit liittyivät 4G-verkkojen kapasiteetin ja peittoalueen kasvattamiseen sekä muihin verkko- ja IT-investointeihin.

Rahoitusjärjestelyt ja luokitukset

Voimassa olevat rahoitusjärjestelyt

Milj. euroa	Enimmäismäärä	Käytössä 31.12.2018
Kommitoidut luottolimiitit	300	0
Yritystodistusohjelma ¹⁾	350	107
EMTN-ohjelma ²⁾	1500	780

¹⁾ Kotimainen yritystodistusohjelma, ei kommitoitu

²⁾ Eurooppalainen joukkovelkakirjaohjelma, ei kommitoitu

Pitkien lainojen luokitukset

Luokittaja	Luokitus	Näkymä
Moody's Investor Services	Baa2	Vakaa
S&P Global Ratings	BBB+	Vakaa

Konsernin käteisvarojen ja nostamattomien kommitoitujen luottolimiittien määrä 31.12.2018 oli 381 miljoonaa euroa (344).

Standard & Poor's vahvisti Elisan BBB+-luokituksen ja näkymät vakaiksi 9.8.2018. Moody's Investor Service vahvisti Elisan Baa2-luokituksen ja näkymät vakaiksi 24.4.2018.

Osakkeet

Osakkeiden vaihto perustuu Nasdaq Helsingissä ja vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla tehtyihin kauppoihin. Päätoskurssit perustuvat Nasdaq Helsingin tietoihin.

Osakevaihto	1-12/2018	1-12/2017
Nasdaq Helsinki, milj. euroa	103,9	104,5
Muut markkinapaikat, milj. euroa ¹⁾	197,8	151,9
Kokonaisvaihto, milj. euroa	301,7	256,5
Vaihto, milj. euroa	11 003,9	8 627,8
% osakkeista	180,3	153,3

Osakkeet ja markkina-arvot	31.12.2018	31.12.2017
Osakkeet, kpl	167 335 073	167 335 073
Omat osakkeet	7 611 821	7 801 397
Ulkona olevat osakkeet	159 723 252	159 533 676
Päätoskurssi, euroa	36,08	32,72
Osakekannan markkina-arvo, milj. euroa	6 037	5 475
Omat osakkeet, %	4,55	4,66

¹⁾ Muut markkinapaikat Fidessa Fragmentation -raportin mukaan.

Osakkeita	Osakkeet, kpl	Omat osakkeet	Ulkona olevat osakkeet
Osakkeet 31.12.2017	167 335 073	7 801 397	159 533 676
Osakepalkkiojärjestelmä 5.2.2018 ¹⁾		-228 543	228 543
Siirto omien osakkeiden rahastoon 5.12.2018 ²⁾		41 267	-41 267
Sitouttava osakepalkkiojärjestelmä 17.12.2018 ³⁾		-2 300	2 300
Osakkeet 31.12.2018	167 335 073	7 611 821	159 723 252

¹⁾ Pörssitiedote 5.2.2018, ²⁾ Pörssitiedote 5.12.2018, ³⁾ Pörssitiedote 17.12.2018

Tarkemmat tiedot osakkeista ja johdon omistuksesta Osakkeet ja osakkeenomistajat -osiossa sekä konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 4.1.

Tutkimus ja kehitys

Palveluja kehitetään pääasiassa tavanomaisen liiketoiminnan yhteydessä, jolloin ne lasketaan normaaleihin liiketoimintakuluihin. Elisa käytti tutkimus- ja kehittämistoimintaan 8 miljoonaa euroa (10), josta 7 miljoonaa euroa (8) on aktivoitu vuonna 2018, mikä on 0,5 prosenttia (0,6) liikevaihdosta.

Varsinainen yhtiökokous ja hallituksen järjestäytymiskokous

Elisa Oyj:n varsinainen yhtiökokous päätti 12.4.2018, että yhtiökokouksen vahvistaman taseen 31.12.2017 perusteella jaetaan osinkoa 1,65 euroa osakkeelta. Osinko maksettiin osakkeenomistajille 24.4.2018.

Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen vuodelta 2017. Hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle myönnettiin vastuuvapaus vuodelta 2017.

Yhtiön hallituksen jäsenmääräksi vahvistettiin seitsemän (7).

Hallitukseen valittiin seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen päättyväksi toimikaudeksi uudelleen nykyiset hallituksen jäsenet Raimo Lind, Clarisse Berggårdh, Petteri Koponen, Leena Niemistö, Seija Turunen ja Antti Vasara sekä uutena jäsenenä Anssi Vanjoki. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Raimo Lind ja varapuheenjohtajaksi Anssi Vanjoki.

Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Toni Aaltonen.

Yhtiökokous päätti poistaa yhtiöjärjestyksen 3 §:n ”Osakkeiden vähimmäis- ja enimmäismäärä”. Yhtiöjärjestyksen 10 §:ää ”Tilintarkastus” muutettiin siten, että yhtiöllä on vain yksi tilintarkastaja, joka on tilintarkastusyhteisö. Myös yhtiöjärjestyksen 12 §:ää ”Varsinainen yhtiökokous” muutettiin vastaamaan 10 §:n uutta sanamuotoa.

Yhtiökokous päätti, että Lounet Oyj:n tai siihen aiemmin sulautuneiden yhtiöiden (esimerkiksi Lounais-Suomen Puhelin Oy, Paimion Puhelin Oy, Piikkiön Puhelin Oy, Piikkiön Puhelinosuuskunta, Liedon Puhelin Oy, Liedon Puhelinosuuskunta) osakkeenomistajien oikeus saada Elisa Oyj:n osakkeita sulautumisvastikkeena ja osakkeisiin perustuvat oikeudet päättyivät 12.4.2018. Osakkeista tuli Elisan omia osakkeita. Lisätietoja Elisan pörssitiedotteessa 12.4.2018 Elisan varsinaisen yhtiökokouksen päätökset 2018.

Järjestäytymiskokouksessaan hallitus valitsi keskuudestaan kompensatio- ja nimitysvaliokuntaan Raimo Lindin (pj), Petteri Koposen ja Leena Niemistön. Tarkastusvaliokuntaan valittiin Seija Turunen (pj), Clarisse Berggårdh, Anssi Vanjoki ja Antti Vasara.

Hallituksen valtuutukset

Vuoden 2018 yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään uusien osakkeiden antamisesta, yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttamisesta ja/tai osakkeisiin oikeutettavien erityisten oikeuksien antamisesta. Valtuutus oikeuttaa toteuttamaan annin suunnattuna. Valtuutuksen enimmäismäärä on 15 miljoonaa osaketta. Valtuutus on voimassa 30.6.2020 saakka. Tämän valtuutuksen puitteissa on laskettu liikkeelle 2 300 osaketta. Tämän valtuutuksen puitteissa on luovutettu 2 300 omaa osaketta. Vuonna 2018 on luovutettu 228 543 omaa osaketta vuoden 2016 yhtiökokouksen antaman valtuutuksen puitteissa, joka on ollut voimassa 12.4.2018 saakka.

Vuoden 2018 yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta tai pantiksi ottamisesta yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Hankkiminen voidaan toteuttaa suunnattuna. Valtuutuksen enimmäismäärää on 5 miljoonaa osaketta. Valtuutus on voimassa 30.6.2019 saakka. Valtuutusta ei ole käytetty.

Elisan osakkeenomistajien nimitystoimikunta

Elisan Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan kokoonpano on ollut 3.9.2018 lähtien seuraava:

- Antti Mäkinen, toimitusjohtaja, nimeäjä Solidium Oy
- Reima Rytsölä, varatoimitusjohtaja, nimeäjä Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma
- Jouko Pölönen, toimitusjohtaja, nimeäjä Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
- Hanna Hiidenpalo, johtaja, sijoitukset, nimeäjänä Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo
- Raimo Lind, Elisan hallituksen puheenjohtaja

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta valitsi Antti Mäkinen puheenjohtajaksi.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan asettamisesta päätti Elisan yhtiökokous vuonna 2012. Sen tehtävänä on valmistella hallituksen jäseniä ja hallituspalkkioita koskevat ehdotukset seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle.

Merkittävät oikeudelliset ja sääntelyyn liittyvät asiat

Maaliskuussa 2018 Viestintävirasto antoi tilaajayhteys- ja bitstream-markkinoita koskevat huomattavan markkinavoiman päätökset. Päätöksiin sisältyy enimmäistukuhintavelvoite, joita kolmen suurimman teleyrityksen on noudatettava vuokratessaan kuitutilaajayhteyksiä alueilla, joita velvoite koskee. 15.6.2018 alkaen korkein sallittu kuukausihinta Elisan verkossa on 17 euroa FTTH-yhteydestä ja 23 euroa FTTB-yhteydestä. Nämä enimmäishinnat ovat voimassa kolme vuotta. Elisa on valittanut Viestintäviraston päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkeimman hallinto-oikeuden kesäkuussa antamassa päätöksessä ei myönnetty Elisalle täytäntöönpanokieltoa, jota Elisa oli hakenut Viestintäviraston 15.3.2018 antamaan huomattavaa markkinavoimaa koskevaan päätökseen.

Elisa sopi muiden suomalaisten mobiilioperaattoreiden kanssa uusista yhdysliikennemaksuista. Kaikilla operaattoreilla on sama hinta, tällä hetkellä 1,25 senttiä minuutilta. 1.12.2018 uusi yhdysliikennemaksu laski 0,93 senttiin minuutilta, 1.12.2019 se laskee 0,89 senttiin minuutilta ja 1.12.2020 0,82 senttiin minuutilta. Näillä muutoksilla ei ole vaikutusta Elisan tulokseen.

Viestintävirasto myönsi huhtikuussa Elisalle uuden luvan periä lisämaksuja kuluttajien datasiirrosta EU- ja ETA-maissa. Uusi lupa tuli voimaan 15.6.2018 ja se on voimassa 14.6.2019 saakka.

Viron kansallinen viranomais (Estonian Technical Surveillance Agency) myönsi toukokuussa Elisa Eesti AS:lle uuden luvan periä lisämaksua verkkovierailusta EU- ja ETA-maissa. Uusi lupa tuli voimaan 15.6.2018 ja se on voimassa 14.6.2019 saakka.

Joulukuussa EU hyväksyi eurooppalaisen sähköisen viestinnän säännöstöä koskevan direktiivin, joka uudistaa EU:n telelainsäädäntöä. EU:n uusi sääntely koskee muun muassa taajuuksia,

markkinasääntelyä, käyttäjien oikeuksia ja yleispalvelua. Jäsenvaltiot saattavat sääntelyn voimaan osaksi kansallista lainsäädäntöä 24 kuukauden täytäntöönpanoajan kuluessa. Lisäksi uudistus sisältää EU:n sisäisten puheluiden ja tekstiviestien vähittäishintasääntely, joka tulee voimaan toukokuussa 2019. Tällä vähittäishintasääntelyllä voi olla joitain taloudellisia vaikutuksia Elisalle.

Suomessa 900, 1800 ja 2100 MHz:n lisenssit, joiden oli määrä umpeutua vuonna 2019, uusittiin vertailevassa menettelyssä. Lisenssit ovat voimassa 31.12.2033 saakka.

Suomen 3,5 GHz:n taajuushuutokauppa päättyi 1.10.2018. Elisa voitti tavoittelemansa 130 MHz:n taajuuden. Lisenssin hinta on 26 miljoonaa euroa, ja se maksetaan viidessä vuosittaisessa erässä. Lisenssi on voimassa 1.1.2019–31.12.2033.

Elisan toimintaan liittyvät oleelliset riskit ja epävarmuustekijät

Riskienhallinta on osa Elisan sisäistä valvontajärjestelmää. Sen avulla pyritään varmistamaan, että yhtiön liiketoimintaan vaikuttavat riskit tunnistetaan, niihin vaikutetaan ja niitä seurataan. Yhtiö jakaa liiketoimintaan vaikuttavat risksinsä strategiaan ja operatiivisiin riskeihin sekä vahinko- ja rahoitusriskeihin.

Strategiset ja operatiiviset riskit:

Televiestintäala on erityisen kilpailtu Elisan päämarkkina-alueilla, mikä voi vaikuttaa Elisan liiketoimintaan. Lisäksi ala on voimakkaasti säännelty. Elisaa ja sen liiketoimintaa valvovat ja sääntelevät useat viranomaiset. Sääntely vaikuttaa joidenkin Elisan tuotteiden ja palveluiden hintoihin. Se voi myös vaatia pitkäkestoisia investointeja.

Elisa käsittelee erilaisia tietoja, kuten henkilötietoja ja liikennetietoja. Tämän takia sovellettavalla tietosuojalainsäädännöllä, erityisesti EU:n yleisellä tietosuoja-asetuksella, on merkittävä vaikutus Elisaan ja sen liiketoimintaan.

Tietoliikenneteknologian nopea kehitys voi vaikuttaa merkittävästi Elisan liiketoimintaan.

Elisan päämarkkina-alue on Suomi, missä matkapuhelinten määrä asukasta kohden on maailman suurimpia ja liittymämäärän kasvu siksi rajallista. Lisäksi kiinteän verkon puhelinliikenteen volyyymi on vähentynyt viime vuosina. Nämä tekijät voivat rajoittaa kasvumahdollisuuksia.

Vahinkoriskit:

Yhtiön ydintoiminnot on vakuutettu onnettomuuksista aiheutuvien vahinkojen ja keskeytymisten varalta. Vahinkoriskejä ovat myös oikeudenkäynnit ja kanteet.

Rahoitusriskit:

Korkoriskin hallitsemiseksi konsernin lainat ja sijoitukset on hajautettu kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin. Korkoriskin hallitsemiseksi voidaan käyttää korkojohdannaisia.

Elisan liiketoimintoihin liittyvistä varoista ja kassavirroista valtaosa on euromääräistä, joten valuuttariski on vähäinen.

Likviditeettiriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa konsernin rahoitus kaikissa tilanteissa. Elisalla on käteisvaroja, kommitoituja luottojärjestelyjä ja jatkuva kassavirta, jotka riittävät kattamaan ennakoitavissa olevat rahoitustarpeet.

Likvidien varojen sijoitukset tehdään vahvistettujen limiittien rajoissa taloudellisesti vakaisiin pankkeihin, kotimaisiin yrityksiin ja instituutioihin. Myyntisaamisten luottoriskikeskittymät ovat vähäisiä asiakaskannan suuruuden ansiosta.

Rahoitusriskien hallinta on selostettu konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 7.1.

Yritysvastuu ja muiden kuin taloudellisten tunnuslukujen raportointi

Elisa julkistaa kuudennen varmennetun vastuuraporttinsa osana vuoden 2018 vuosikertomustaan. Vastuuraportti laaditaan GRI-ohjeiston mukaisesti, ja se täyttää ei-taloudellisen tiedon raportointia koskevat vaatimukset. Raportti sisältää välitavoitteet, suorituskyvyn ja mittarit.

Raportissa huomioidaan Elisan yritys vastuun kannalta olennaiset asiat, kuten yhtiön merkittävimmät taloudelliset, yhteiskunnalliset ja ympäristövaikutukset ja yhtiön riskit, sekä muut toimialan kannalta merkittävät trendit. Johdon kuvaus yritys vastuusta on saatavilla yrityksen sivustolla.

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Elisa on julkaissut erillisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 31.1.2019.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Elisa Oyj:n osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa 3.4.2019 kokoontuvalle varsinaiselle yhtiökokoukselle hallituksen jäsenten lukumäärän pysymistä ennallaan seitsemässä (7) jäsenessä. Nykyinen hallituksen puheenjohtaja Raimo Lind on ilmoittanut, että hän ei ole käytettävissä uudelleenvalintaan vuoden 2019 varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Nimitystoimikunta ehdottaa Clarisse Berggårdhin, Petteri Koposen, Leena Niemistön, Seija Turusen, Anssi Vanjoen ja Antti Vasaran uudelleenvalintaa. Toimikunta ehdottaa edelleen, että hallitukseen valitaan uutena jäsenenä Kim Ignatius. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa yhtiökokoukselle, että hallituksen puheenjohtajaksi valitaan Anssi Vanjoki ja varapuheenjohtajaksi Petteri Koponen. Kaikki ehdotetut hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista. Lisätietoja 21.2.2019 julkaistussa pörssitiedotteessa.

Näkymät ja ohjeistus vuodelle 2019

Suomen makrotaloudellisen ympäristön positiivinen kehitys on hidastunut. Kilpailutilanne Suomen televiestintämarkkinoilla jatkuu haasteellisena.

Liikevaihdon arvioidaan olevan vuoden 2018 tasolla tai hieman korkeampi. Matkaviestinpalveluiden ja digitaalisten palveluiden odotetaan kasvattavan liikevaihtoa. Vertailukelpoisen käyttökateen arvioidaan olevan vuoden 2018 tasolla tai hieman korkeampi. Ensimmäisen neljänneksen käyttökateen odotetaan olevan edellisen vuoden tasolla. Käyttöomaisuusinvestointien odotetaan olevan enintään 12 prosenttia liikevaihdosta.

Elisa jatkaa tuottavuutta lisääviä toimenpiteitä, esimerkiksi lisäämällä automaatiota ja data-analytiikkaa eri prosesseissa, kuten asiakaskohtaamisissa, verkonhallinnassa ja jakelussa. Elisan jatkuvat laadun parantamistoimet lisäävät asiakastyytyväisyyttä ja tehokkuutta ja pienentävät kustannuksia.

Elisan kehitys uusia, elämyksellisiä ja merkityksellisiä palveluja asiakkailleen tarjoavana yhtiönä jatkuu. Pitkän ajan kasvu ja kannattavuuden paraneminen perustuvat mobiilidatamarkkinoiden kasvuun ja uusiin digitaalisiin online- ja ICT-palveluihin.

Voitonjako

Elisan voitonjakopolitiikan mukaisesti varsinainen voitonjako on 80–100 prosenttia edellisen tilikauden tuloksesta. Tämän lisäksi osakkeenomistajille voidaan jakaa mahdollinen ylimääräinen pääoma. Päätöstä tehdessään hallitus ottaa huomioon yhtiön taloudellisen aseman, tulevat rahoitustarpeet ja asetetut taloudelliset tavoitteet. Voitonjakoon kuuluvat osinko, pääomanpalautus ja omien osakkeiden osto.

Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinkoa maksetaan 1,75 euroa osakkeelta. Osingonjako on 90 prosenttia tilikauden vertailukelpoisesta nettotuloksesta.

Oikeus yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti jaettaviin varoihin on osakkeenomistajilla, jotka on 5.4.2019 merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa maksupäiväksi 16.4.2019. Tilikauden voitto lisätään kertyneisiin voittovaroihin.

Hallitus päätti myös ehdottaa yhtiökokoukselle, että hallitukselle annetaan valtuutus enintään 5 miljoonan oman osakkeen hankintaan, mikä on 3 prosenttia osakekannasta.

HALLITUS

Konsernin tuloslaskelma

milj.euroa	Liite	2018	2017
Liikevaihto	2.1. 2.3	1831,5	1787,4
Liiketoiminnan muut tuotot	2.4	9,8	5,7
Materiaalit ja palvelut	2.5	-704,4	-695,6
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	4.1	-311,4	-304,0
Liiketoiminnan muut kulut	2.5	-185,4	-185,8
Käyttökate	2.1	640,1	607,7
Poistot ja arvonalentumiset	2.1. 5.1	-236,2	-229,7
Liikevoitto	2.1	403,8	378,0
Rahoitustuotot	7.3.1	2,4	49,1
Rahoituskulut	7.3.1	-25,0	-23,9
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		-0,4	0,0
Tulos ennen veroja		381,0	403,2
Tuloverot	8.1.1	-65,0	-66,5
Tilikauden tulos		316,0	336,7
Tilikauden tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		315,8	336,6
Määräysvallattomille omistajille		0,2	0,1
		316,0	336,7
Tulos/osake (euroa)			
Laimentamaton	2.6	1,98	2,11
Laimennettu	2.6	1,98	2,11
Ulkona olevia osakkeita keskimäärin (1000 osaketta)			
Laimentamaton	2.6	159 737	159 607
Laimennettu	2.6	159 737	159 607

Konsernin laaja tuloslaskelma

milj.euroa	Liite	2018	2017
Tilikauden tulos		316,0	336,7
Muut laajan tuloksen erät verovaikutus huomioituna			
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Muut sijoitukset			-34,7
Rahavirran suojaukset		0,5	0,3
Muuntoerot		-0,1	-0,2
		0,4	-34,6
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	4.3	0,7	0,3
Tilikauden laaja tulos		317,0	302,4
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		316,9	302,4
Määräysvallattomille omistajille		0,2	0,1
		317,0	302,4

Konsernin tase

milj.euroa	Liite	31.12.2018	31.12.2017
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	5.2	751,6	758,1
Liikearvo	5.3, 5.3.1	1 020,7	1 013,5
Muut aineettomat hyödykkeet	5.3	206,7	177,1
Osuudet osakkuusyrityksissä	8.3.2	2,7	1,9
Muut sijoitukset	7.3.3, 7.3.4	9,6	7,8
Laskennalliset verosaamiset	8.1.2	16,5	16,9
Myyntisaamiset ja muut saamiset	6.2.2, 7.3.5	93,8	83,7
		2 101,6	2 058,9
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	6.1	65,4	68,3
Myyntisaamiset ja muut saamiset	6.2.1	416,6	407,6
Tuloverosaamiset		4,3	1,2
Rahavarat	7.3.3	80,9	44,3
		567,2	521,5
VARAT YHTEENSÄ	2.1	2 668,8	2 580,4

Konsernin tase

miljeuroa	Liite	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma		83,0	83,0
Omat osakkeet		-135,6	-140,2
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		90,9	90,9
Vararahasto		3,4	3,4
Käyvän arvon rahasto		-11,6	-12,8
Muut rahastot		381,0	381,0
Kertyneet voittovarot		715,2	634,2
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	4.2, 7.2	1126,3	1039,6
Määräysvallattomien omistajien osuus		0,5	0,1
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		1126,9	1039,7
VELAT			
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	8.1.2	25,7	23,5
Eläkevelvoitteet	4.3	15,2	16,0
Varaukset	8.2	2,3	2,5
Rahoitusvelat	7.3.2, 7.3.4	861,3	939,6
Ostovelat ja muut velat	6.3, 7.3.4, 7.3.5	36,3	25,1
		940,8	1006,8
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	6.3, 7.3.4	309,3	349,8
Tuloverovelat		1,7	0,1
Varaukset	8.2	2,7	6,2
Rahoitusvelat	7.3.2, 7.3.4	287,4	177,8
		601,1	533,8
VELAT YHTEENSÄ		1541,9	1540,6
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		2 668,8	2 580,4

Konsernin rahavirtalaskelma

milj.euroa	Liite	2018	2017
Liiketoiminnan rahavirrat			
Tulos ennen veroja		381,0	403,2
Oikaisut			
Poistot ja arvonalentumiset	5.1	236,2	229,7
Rahoitustuotot (-) ja -kulut (+)	7.3.1	22,5	-25,2
Käyttöomaisuuden myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)		-4,1	-2,1
Varausten lisäys (+) / vähennys (-) tuloslaskelmassa		-3,6	2,2
Muut oikaisut		-10,4	-3,6
		240,6	201,0
Käyttöpääoman muutos			
Myynti- ja muiden saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		6,1	-59,2
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)		3,1	-10,5
Osto- ja muiden velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		-30,3	45,0
		-21,1	-24,7
Saadut osingot		0,2	0,1
Saadut korot		2,1	4,2
Maksetut korot		-19,2	-19,3
Maksetut verot		-68,2	-63,6
Liiketoiminnan nettorahavirta		515,4	500,8

Konsernin rahavirtalaskelma

milj.euroa	Liite	2018	2017
Investointien rahavirrat			
Tytäryritysten ja liiketoimintojen hankinnat	3	-9,8	-35,6
Tytäryritysten ehdolliset vastikkeet			-1,0
Muiden sijoitusten hankinnat		-0,7	-2,8
Investoinnit käyttöomaisuushyödykkeisiin		-235,6	-254,8
Tytäryritysten ja liiketoimintojen myynnit	3	1,1	
Muiden sijoitusten myynnit		0,3	44,4
Käyttöomaisuushyödykkeiden myynnit		1,6	4,0
Lainasaamisten takaisinmaksut			44,8
Investointien nettorahavirta		-243,2	-201,1
Rahavirta ennen rahoitusta		272,2	299,7
Rahoituksen rahavirrat			
Pitkäaikaisten lainojen nostot		100,0	169,8
Pitkäaikaisten lainojen maksut		-59,5	-11,1
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+) / vähennys (-)		-9,6	-214,0
Rahoitusleasingvelkojen maksut		-3,4	-3,8
Määräysvallattomien omistajien osuuksien hankinta	3		-1,2
Maksetut osingot		-263,1	-239,6
Rahoituksen nettorahavirta		-235,6	-299,9
Rahavarojen muutos		36,6	-0,2
Rahavarat tilikauden alussa		44,3	44,5
Rahavarat tilikauden lopussa	7.3.3	80,9	44,3

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma

milj. euroa	Osake- pääoma	Omat osakkeet	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voitto- varat	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2017	83,0	-142,9	90,9	405,7	534,1	970,9	0,5	971,3
Tilikauden tulos					336,6	336,6	0,1	336,7
Muuntoerot					-0,2	-0,2		-0,2
Muut sijoitukset				-34,7		-34,7		-34,7
Rahavirran suojaukset				0,3		0,3		0,3
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät				0,3		0,3		0,3
Tilikauden laaja tulos				-34,1	336,4	302,4	0,1	302,4
Osingonjako					-239,6	-239,6	-0,3	-240,0
Osakepalkitseminen		2,7			6,7	9,4		9,4
Tytäryritysomistuksen lisäys ilman määräysvallan muutosta					-1,1	-1,1	-0,1	-1,2
Muut muutokset					-2,2	-2,2	0,1	-2,1
Oma pääoma 31.12.2017	83,0	-140,2	90,9	371,6	634,2	1039,6	0,1	1039,7
IFRS 15 käyttöönotto					7,5	7,5		7,5
IFRS 9 käyttöönotto					4,2	4,2		4,2
IFRS 2 standardimuutos					14,5	14,5		14,5
Oma pääoma 1.1.2018	83,0	-140,2	90,9	371,6	660,4	1065,8	0,1	1065,9
Tilikauden tulos					315,8	315,8	0,2	316,0
Muuntoerot					-0,1	-0,1		-0,1
Rahavirran suojaukset				0,5		0,5		0,5
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät				0,7		0,7		0,7
Tilikauden laaja tulos				1,2	315,7	316,9	0,2	317,0
Osingonjako					-263,6	-263,6		-263,6
Osakepalkitseminen		4,6			7,6	12,2		12,2
Määräysvallattomien omistajien osuuksien hankinta							0,2	0,2
Muut muutokset					-4,9	-4,9		-4,9
Oma pääoma 31.12.2018	83,0	-135,6	90,9	372,8	715,2	1126,3	0,5	1126,9

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1 Yleiset laadintaperiaatteet

1.1 Konsernin perustiedot

Elisa-konserni ("Elisa" tai "konserni") harjoittaa teletoimintaa tarjoten tietoliikenne-, ICT- ja online-palveluja Suomessa ja valituilla kansainvälisillä markkina-alueilla. Konsernin emoyhtiö on Elisa Oyj. Emoyhtiön kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Ratavartijankatu 5. Emoyhtiö Elisa Oyj:n osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä vuodesta 1997 lähtien.

Elisa Oyj:n hallitus on hyväksynyt 30.1.2019 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Jäljennös tilinpäätöksestä on saatavissa Elisa Oyj:n pääkonttorista osoitteesta Ratavartijankatu 5, Helsinki tai internet-osoitteesta www.elisa.fi.

1.2 Tilinpäätöksen laatimisperusta

Elisan konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätös-standardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2018 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Suomen kirjanpito-laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöläinsäädännön vaatimusten mukaiset.

Tilinpäätöstiedot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti tai muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, osakeperusteisia maksuja sekä johdannaisia. Tilinpäätös esitetään miljoonina euroina. Luvut on pyöristetty yhden desimaalin tarkkuudelle.

1.2.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet, rakenne ja esittämistapa

Konsernitilinpäätöksen rakenne ja esittämistapa ovat muuttuneet edellisistä vuosista.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä kuvaukset johdon harkintaan perustuvista ratkaisuista ja arvioiden käytöstä löytyvät pääosin liitetietojen yhteydestä. Ks. seuraava taulukko. Vain muutamat konsernitilinpäätöksen yleiset laadintaperiaatteet on kuvattu tässä osuudessa.

Myös liitetietojen järjestys on muuttunut. Aiemmin tuloslaskelma- ja tasekaavojen mukaisesti esitetyt liitetiedot on nyt ryhmitelty olennaisuuden mukaan.

Alla yhteenveto Elisan konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteista liitetietonumeroineen.

Laadintaperiaate	Liite
Segmentti-informaatio	2.1
Tuloutusperiaatteet	2.3
Liiketoiminnan muut tuotot	2.4
Liiketoiminnan kulut	2.5
Hankitut ja myydyt liiketoiminnot	3
Osakeperusteiset maksut	4.2
Eläkeveloitteet	4.3
Aineelliset hyödykkeet	5.2
Aineettomat hyödykkeet	5.3
Liikearvo	5.3.1
Vaihto-omaisuus, myyntisaamiset ja muut saamiset sekä ostovelat ja muut velat	6
Rahoitusvarat ja -velat	7.3
Johdannaissopimukset	7.3.5
Tuloverot	8.1.1
Laskennalliset verosaamiset ja -velat	8.1.2
Varaukset	8.2
Konserniyritysten yhdistelyperiaatteet	8.3.1
Osakkuusyritysten yhdistelyperiaatteet	8.3.2
Vuokrasopimukset	8.4

Alla olevat symbolit kertovat, mitkä liitetietojen luvut täsmäävät tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahavirtalaskelmaan

I/S = Tuloslaskelma

B/S = Tase

C/F = Rahavirta

Yhdistelyperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty emoyhtiö, tytäryritykset, osakkuusyrietykset ja yhteisjärjestely liitetiedoissa 8.3.1 ja 8.3.2 tarkemmin kuvatulla tavalla.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämivaluutta.

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisiksi käyttäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia. Monetaariset erät on muunnettu toimintavaluutan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen ja ei-monetaariset erät tapahtumapäivän kurssiin pois lukien käypiin arvoihin arvostetut erät, jotka on muunnettu käyttäen arvostuspäivän valuuttakursseja. Muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tulosvaikutteisesti. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolella. Valuuttamääräisten lainojen kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Ulkomaisten konserniyritysten tilinpäätösten muuntaminen

Ulkomaisten konserniyritysten tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi kauden keskikurssia ja taseet tilinpäätöspäivän kurssieja käyttäen. Kauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloslaskelmassa ja taseessa aiheuttaa taseessa omaan pääomaan kirjattavan muuntoeron, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

1.2.2 Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteumat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Mahdolliset arvioiden ja oletusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai olettamusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista ja arvioista, joilla on eniten vaikutusta tilinpäätöksessä esitettäviin lukuihin liittyy hankintamenomenetelmän käyttöön (3), arvonalentumistestaukseen (5.3.1), osakepalkitsemisjärjestelmien kulukirjauksiin (4.2) sekä laskennallisten verosaamisten kirjaamiseen (8.1.2). Ks. tarkemmin sulkujen mukaiset liitetietokohdat.

1.3 Uudet ja tulevat standardit

Vuonna 2018 käyttöönotettujen uusien standardien vaikutukset konsernin tilinpäätökseen on esitetty liitetietojen yhteydessä.

1.1.2018 käyttöönotetuilla IFRS-standardien vuosittaisilla muutoksilla (Annual Improvements) ei ole ollut vaikutusta konsernitilinpäätöksen tietoihin.

Elisa ottaa käyttöön IFRS 16 standardin 1.1.2019 alkavan tilikauden alusta lukien.

- IFRS 16 Vuokrasopimukset. Uusi vuokrasopimusstandardi edellyttää vuokralle ottajan vuokrasopimusten kirjaamista taseeseen vuokrasopimusvelkana sekä siihen liittyvänä käyttöoikeusomaisuuseränä. Vuokralle antajan osalta tilanne säilyy pääosin nykyisenä.

Elisa ottaa standardin käyttöön takautuvasti niin, että standardin soveltamisen aloittamisesta aiheutunut kertynyt vaikutus kirjataan kertyneisiin voittovaroihin 1.1.2019. Uusi vuokrasopimusvelka ja käyttöoikeusomaisuuserä kirjataan 1.1.2019 aiemmin operatiiviseksi vuokrasopimuksiksi luokitelluista vuokrasopimuksista. Aiemmin rahoitusleasingsopimuksina käsiteltyjen vuokrasopimusten kirjanpitoarvot eivät muutu käyttöönoton yhteydessä, mutta tulevana kautena myös näiden sopimusten taseeseen kirjattujen vuokrasopimusvelkojen käsittely muuttuu, sillä vuokramaksujen indeksikorotukset huomioidaan velan arvostuksessa. Käyttöoikeusomaisuuserä arvostetaan aluksi määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimusvelka oikaistuna mahdollisilla ennakkomaksuilla. Elisa on päättänyt soveltaa standardin sallimia helpotuksia jättää taseeseen merkitsemättä lyhytaikaiset vuokrasopimukset ja vuokrasopimukset, joissa kohdeomaisuuserä on arvoltaan vähäinen. Näiden sopimusten vuokrakulut kirjataan jatkossakin tasaerinä tuloslaskelmaan.

Taseeseen kirjattavat käyttöoikeusomaisuuserät ja vuokravelat arvostetaan jatkossa alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä tulevien vuokramaksujen nykyarvoon. Diskonttauksessa käytetään toimialan korkotasoon perustuvaa, vuokrasopimuksen pituuden mukaisesti määritettyä diskonttauskorkoa. Jatkossa tuloslaskelmaan kirjataan käyttöoikeusomaisuuserien poistot ja vuokravelkojen korot.

Elisa on valmistautunut standardin käyttöönottoon viemällä läpi erillisen projektin, jonka vastuulla on ollut johtaa standardin käyttöönottamiseen tarvittavien prosessimuutosten suunnittelu ja jalkauttaminen sekä muutoksen hallinta. Projekti valmistuu vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen aikana. Valtaosin uudet taseeseen kirjattavat sopimukset koostuvat toimi- ja teletilojen sekä myymälöiden ja autojen vuokrasopimuksista.

Muutos siirtää taseen ulkopuolisia vastuita taseeseen, minkä seurauksena käyttöomaisuuden ja vieraan pääoman määrät kasvavat. Konsernin taseen ulkopuolisina vastuina esitettävien ei-purettavissa olevien operatiivisten vuokrasopimusten perusteella maksettavien vähimmäisvuokrien määrä 31.12.2018 on 79,0 miljoonaa euroa. Alustavien laskelmien perusteella Elisa tulee 1.1.2019 kirjaamaan 87,0 miljoonan euron vuokrasopimusvelan ja vastaavan 87,5 miljoonan euron käyttöoikeusomaisuuserän. Tästä vuokrasopimusvelasta 22,1 miljoonaa euroa liittyy aiempiin rahoitusleasingsopimuksiin. Muutoin ero uuden vuokrasopimusvelan ja aiemman vastuun välillä johtuu siitä, että taseeseen kirjattava vuokrasopimusvelka perustuu diskontattuihin rahavirtoihin, kun taas vastuut esitetään nimellismäärään. Tämän lisäksi vuokravastuut sisältävät lyhytaikaisia tai vähäarvoisia omaisuuseriä koskevia vuokrasopimuksia, joita ei kirjata tasevaikutteisesti. Elisa on myös solminut uusia, 1.1.2019 alkavia vuokrasopimuksia. Tuloslaskelmaan muutos vaikuttaa vähentämällä liiketoiminnan muita kuluja, lisäämällä poistoja ja lisäämällä rahoituskuluja. Rahavirtalaskelmassa vuokrasopimuksiin liittyvistä maksuista pääoman osuus esitetään osana rahoitustoimintaa ja korko liiketoiminnan rahavirrassa, kun aiemmin kaikki operatiivisten vuokrasopimusten vuokramaksut esitettiin liiketoiminnan rahavirrassa. Kokonaisrahavirrat eivät muutu. Muutos parantaa EBITDA –tunnuslukua ja vaikuttaa taseeseen perustuviin tunnuslukuihin kuten velkaantumisasteeseen negatiivisesti.

Muiden muutettujen standardien käyttöönotolla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

2 Toiminnan tulos

2.1 Toimintasegmentit

Elisan raportoitavat toimintasegmentit ovat Henkilöasiakkaat ja Yritysiasiakkaat. Elisan organisaatio- ja johtamisrakenne perustuu asiakassuuntauneeseen toimintamalliin. Raportoitavat segmentit perustuvat johdolle toimitettavaan sisäiseen raportointiin.

Henkilöasiakkaat-toimintasegmentti tarjoaa kuluttajille ja kotitalouksille tietoliikennepalveluja, kuten puhe- ja datapalveluja.

Yritysiasiakkaat-toimintasegmentti tarjoaa yritys- ja yhteisöasiakkaille puhe- ja datapalveluja sekä muita ICT-ratkaisuja.

Toimintasegmentit

2018 milj.euroa	Henkilö- asiakkaat	Yritys- asiakkaat	Kohdistamattomat	Konserni yhteensä
Liikevaihto	1150,2	681,4		1831,5
Käyttökate	416,1	223,9		640,1
Poistot ja arvonalentumiset	-147,7	-88,5		-236,2
Liikevoitto	268,4	135,4		403,8
Rahoitustuotot			2,4	2,4
Rahoituskulut			-25,0	-25,0
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta			-0,4	-0,4
Tulos ennen veroja				381,0
Investoinnit	166,1	88,3		254,4
Varat	1680,2	874,7	114,0	2668,8

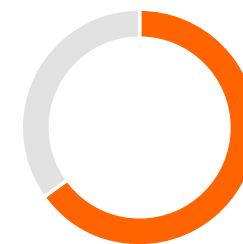
2017 milj.euroa	Henkilö- asiakkaat	Yritys- asiakkaat	Kohdistamattomat	Konserni yhteensä
Liikevaihto	1124,9	662,6		1787,4
Käyttökate	388,5	219,2		607,7
Poistot ja arvonalentumiset	-141,5	-88,2		-229,7
Liikevoitto	247,0	131,0		378,0
Rahoitustuotot			49,1	49,1
Rahoituskulut			-23,9	-23,9
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta			0,0	0,0
Tulos ennen veroja				403,2
Investoinnit	164,3	82,2		246,4
Varat	1657,0	851,2	72,2	2580,4

Liikevaihto 2018

■ Henkilöasiakkaat 1 150,2
■ Yritysiasiakkaat 681,4

Käyttökate 2018

■ Henkilöasiakkaat 416,1
■ Yritysiasiakkaat 223,9

Maantieteelliset tiedot

2018 milj.euroa	Suomi	Muu Eurooppa	Muut maat	Eliminoinnit	Konserni yhteensä
Liikevaihto	1 633,3	200,7	8,0	-10,4	1 831,5
Varat	2 397,1	270,1	1,6		2 668,8

2017 milj.euroa	Suomi	Muu Eurooppa	Muut maat	Eliminoinnit	Konserni yhteensä
Liikevaihto	1 618,8	176,7	2,0	-10,0	1 787,4
Varat	2 309,7	269,2	1,4		2 580,4

Tilinpäätöksen laatimisperiaate - Toimintasegmentit:

Segmenttejä seurataan segmenttikohtaisella tuloraportoinnilla, joka sisältää ulkoisen liikevaihdon, käyttökateen, liikevoiton ja investoinnit. Toimintasegmenteille ei kohdisteta rahoituseriä, osuutta osakkuusyritysten tuloksesta eikä tuloveroja. Tuotannon ja tukitoimintojen kulut kohdistetaan toimintasegmenteille aiheuttamisperiaatteella. Viron liiketoiminta on kohdistettu asiakkuuksien perusteella Henkilöasiakas- ja Yritysiasiakas-toimintasegmentteihin.

Segmenttien varat muodostuvat aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä, vaihto-omaisuudesta, myyntisaamisista ja muista korottomista saamisista. Segmenttien varoihin eivät sisälly laskennalliset verosaamiset, osuudet osakkuusyrityksistä, muut sijoitukset, korolliset saamiset, rahoituserät eivätkä tuloverosaamiset. Segmenteille ei kohdisteta velkoja.

Segmenttitietojen raportoinnissa noudatetaan samoja laadintaperiaatteita kuin tilinpäätöksessä.

Raportoidut maantieteelliset alueet ovat Suomi, Muu Eurooppa ja Muut maat. Liikevaihto esitetään asiakkaan sijaintimaan mukaan. Varat esitetään sijaintimaan mukaan.

2.2 Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Vaihtoehtoiset tunnusluvut antavat merkittävää lisätietoa, koska niistä on eliminoitu eriä, jotka eivät välttämättä kerro konsernin liiketoiminnan tuloksesta ja rahavirroista. Vaihtoehtoiset tunnusluvut lisäävät vertailukelpoisuutta eri kausien välillä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavina erinä käsitellään tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomat tapahtumat. Vertailukelpoisuuteen vaikuttaviksi eriksi luokitellaan esim. omaisuuden ja liiketoimintojen myyntivoitot ja -tappiot, omaisuuden ja liiketoimintojen hankintakulut, arvonalentumiset, liiketoimintojen rakennejärjestelykulut sekä lainsäädäntömuutoksista, vahingonkorvauksista tai oikeudenkäynneistä aiheutuneet kulut.

Tuloslaskelma

milj. euroa	2018	2017
Myyntivoitot/-tappiot	5,5	1,5
Konserniyritysten ja liiketoimintojen hankintoihin liittyvät kulut		-3,1
Rakennejärjestelyt	-4,7	-3,9
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät käyttökatteessa ja liikevoitossa	0,8	-5,6
Myyntivoitot/-tappiot rahoituserissä		44,8
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät tuloksessa ennen veroja	0,8	39,3
Tuloverot	3,6	0,5
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät tilikauden tuloksessa	4,4	39,8

2018 vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyvät liiketoimintojen myyntivoitot 5,5 miljoonaa euroa (Habbo ja Hideaway liiketoiminnot 2,2 miljoonaa euroa ja yritysasiakkaiden asiakaspalvelun ja puhelunvälityksen liiketoiminta 3,3 miljoonaa euroa), uudelleenjärjestelykulut 4,7 miljoonaa euroa sekä käytettyjä vahvistettuja verotappioita 3,3 miljoonaa euroa.

2017 vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyvät maksupääteliiketoiminnan ja Elisa Kassa -liiketoiminnan myyntivoitot 1,5 miljoonaa euroa, yrityshankintakulut 3,1 miljoonaa euroa, uudelleenjärjestelykulut 3,9 miljoonaa euroa ja osakkeiden myyntivoitot 44,8 miljoonaa euroa (Comptel Oyj 44,3 miljoonaa euroa ja Länsilinkki Oy 0,5 miljoonaa euroa).

milj.euroa	2018	2017
Vertailukelpoinen käyttökate		
I/S Käyttökate	640,1	607,7
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät käyttökatteessa	-0,8	5,6
	639,2	613,3
Vertailukelpoinen liikevoitto		
I/S Liikevoitto	403,8	378,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevoitossa	-0,8	5,6
	403,0	383,6
Vertailukelpoinen tulos ennen veroja		
I/S Tulos ennen veroja	381,0	403,2
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät tuloksessa ennen veroja	-0,8	-39,3
	380,2	363,9
Vertailukelpoinen tilikauden tulos		
I/S Tilikauden tulos	316,0	336,7
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät tuloksessa	-4,4	-39,8
	311,6	296,9
Vertailukelpoinen emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos		
Vertailukelpoinen tilikauden tulos	311,6	296,9
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,2	0,1
	311,4	296,8
Vertailukelpoinen tulos/osake, euroa		
Vertailukelpoinen emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos	311,4	296,8
Keskimääräinen osakemäärä, laimennettu (1000 kpl)	159 737	159 607
	1,95	1,86

Rahavirta

milj. euroa	2018	2017
Osakkeiden ja liiketoimintojen hankinnat	10,5	39,5
Lainajärjestelyt		-44,8
Osakkeiden ja liiketoimintojen myynnit	-1,1	-48,4
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät rahavirrassa ennen rahoitusta	9,4	-53,7

2018 vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyvät mm. Kepit Systems hankinta 2,3 miljoonaa euroa, Ukkoverkot hankinta 1,6 miljoonaa euroa ja Fenix Solutions hankinta 3,9 miljoonaa euroa.

2017 vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyvät Starmanin hankinta 6,5 miljoonaa euroa, hankintaan liittyvä lainasaamisen takaisinmaksu 44,8 miljoonaa euroa sekä Santa Monica Networks Oy:n ja Santa Monica Networks AS:n hankinnat 25,9 miljoonaa euroa. Osakkeiden ja liiketoimintojen myynteihin sisältyvät Comptel Oy osakkeiden myynti 43,5 miljoonaa euroa, Länsilinkki Oy:n osakkeiden myynti 0,8 miljoonaa euroa ja maksupääteliiketoiminnan ja Elisa Kassa -liiketoiminnan myynnit 1,6 miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen kassavirta investointien jälkeen

C/F Rahavirta ennen rahoitusta	272,2	299,7
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät rahavirrassa ennen rahoitusta	9,4	-53,7
	281,6	246,0

VAIHTOEHTOISTEN TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Vertailukelpoinen käyttökate	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen liikevoitto	Tilikauden tulos + tuloverot + rahoitustuotot ja -kulut + osuus osakkuusyritysten tuloksesta +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen kauden tulos	Tilikauden tulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen tulos / osake (Vertailukelpoinen EPS)	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos} \\ \text{+/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikaudella}}$
Vertailukelpoinen oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskimäärin)}} \times 100$
Vertailukelpoinen sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	$\frac{\text{Tulos ennen veroja + rahoituskulut rahoitusveloista} \\ \text{+/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}}{\text{Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat (keskimäärin)}} \times 100$
Vertailukelpoinen kassavirta investointien jälkeen	Liiketoiminnan nettorahavirta - investointien nettorahavirta +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

2.3 Liikevaihto

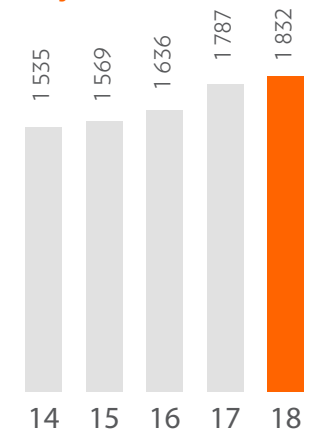
Konsernin liikevaihto jakautuu seuraavasti

milj.euroa	2018	2017
Palvelumyynti	1538,1	1518,2
Laitemyynti	293,5	269,2
I/S	1831,5	1787,4

milj.euroa	2018	2017
Matkaviestintä	1105,0	1080,2
Kiinteä verkko ja muut	726,5	707,3
I/S	1831,5	1787,4

Liikevaihdon kehitys, milj. euroa

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardin käyttöönotto:

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardi on otettu käyttöön 1.1.2018. IFRS 15 -standardi korvasi aikaisemmat tuloutusta ohjanneet IAS 18 Tuotot ja IAS 11 Pitkäaikaishankkeet -standardit sekä niihin liittyvät tulkinnat.

Elisa on soveltanut standardin käyttöönoton yhteydessä mukautettua takautuvaa lähestymistapaa ja standardin vaatimuksia on sovellettu ainoastaan 1.1.2018 avoinna oleviin sopimuksiin. Standardin käyttöönoton vaikutus konsernin avaavan taseen 1.1.2018 oman pääoman kertyneisiin voittovaroihin on 7,5 miljoonaa euroa. Käyttöönoton vaikutus avaavan taseen lyhytaikaisiin saamisiin on 10,3 miljoonaa euroa, laskennallisiin verosaamisiin 0,1 miljoonaa euroa, lyhytaikaisiin velkoihin 0,8 miljoonaa euroa ja laskennallisiin verovelkoihin 2,0 miljoonaa euroa. Vertailuvuoden tietoja ei ole oikaistu.

Standardi sisältää viisivaiheisen myyntituottojen tuloutusmallin. Myyntituotot kohdistetaan suoritevelvoitteille suhteellisten erillismyyntihintojen perusteella. Myynnin kirjaaminen tapahtuu ajan kuluessa tai tiettyä ajankohtana ja keskeisenä kriteerinä on määräysvallan siirtyminen.

Standardimuutos vaikutti erityisesti konsernin määräaikaisiin sopimuksiin. IFRS 15 -standardin mukaan konsernin määräaikaiset palvelusopimukset tuloutuvat sopimuskauden aikana ja aikaisemmista tuloutusperiaatteista poiketen määräaikaisten sopimusten avausmaksut sekä näihin liittyvät kulut samoin kuin annetut alennukset ja myyntipalkkiot jaksottuvat koko sopimuskaudelle. Määräaikaisten sopimusten myyntipalkkioiden oikaisuvaikutus avaavan taseen kertyneisiin voittovaroihin on 4,5 miljoonaa euroa. Määräaikaisten sopimusten alennusten, avausmaksujen sekä näihin liittyvien kulujen oikaisuvaikutus avaavan taseen kertyneisiin voittovaroihin on 3,0 miljoonaa euroa. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernin toistaiseksi voimassa olevien sopimusten tuloutukseen.

IFRS 15 standardin vaikutus konsernin 1–12/2018 liikevaihtoon on 0,2 miljoonaa euroa ja liikevoittoon 0,5 miljoonaa euroa. 31.12.2018 asiakassopimuksiin liittyvät saamiset ovat 10,0 miljoonaa euroa ja asiakassopimuksiin liittyvät velat 0,2 miljoonaa euroa. Standardimuutoksella ei ole rahavirtavaikutusta.

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Tuloutusperiaatteet:

Konsernin liikevaihto koostuu pääasiallisesti puhe- ja dataliikennetuotoista, kausi-, avaus- ja ylläpitomaksuista sekä laitemyyntituotoista. Liikevaihto sisältää liiketoiminnan tavanomaiset myyntituotot vähennettynä myyntiin liittyvillä veroilla ja myönnettyillä alennuksilla.

Myynnin kirjaaminen tapahtuu ajan kuluessa tai tiettyä ajankohtana ja keskeisenä kriteerinä on määräysvallan siirtyminen. Laitemyyntituotot tuloutetaan, kun laite on luovutettu asiakkaalle ja palvelutuotot tuloutetaan ajan kuluessa sitä mukaa kuin palvelua tuotetaan asiakkaalle.

Konsernin määräaikaiset palvelusopimukset tuloutuvat sopimuskauden aikana ja sopimusten avausmaksut sekä näihin liittyvät kulut samoin kuin annetut alennukset ja myyntipalkkiot jaksottuvat koko sopimuskaudelle. Konsernin toistaiseksi voimassa olevat palvelusopimukset tuloutuvat ajan kuluessa. Avausmaksut sekä näihin liittyvät kulut tuloutuvat kytkentähetkellä.

Palvelusopimukseen voi kuulua tuotteen ja palvelun tai käyttöoikeuden toimittaminen tai suorittaminen (palvelupaketti). Myyntituotot kohdistetaan tällöin suoritevelvoitteille suhteellisten erillismyyntihintojen perusteella. Yritysassiakkaiden kanssa solmitut palvelusopimukset täyttävät tyypillisesti IFRS 15 mukaisen yhtenä kokonaisuutena neuvotellun sopimuskokonaisuuden kriteerit, jolloin palvelusopimus käsitellään yhtenä sopimuksena ja myyntituotot kohdistetaan tavaroille ja palveluille perustuen asiakaskohtaisesti neuvoteltuihin hintoihin. Henkilöasiakkaiden kanssa solmitaan tyypillisesti vakimuotoisia sopimuksia, eivätkä ne muodosta IFRS 15 standardin mukaisia yhdessä neuvoteltuja sopimuskokonaisuuksia, vaan sopimukset käsitellään erillisinä yksittäisinä suoritevelvoitteina.

Etukäteen maksettujen matkapuhelinten puhelukorttien myynti tuloutetaan korttien toteutuneen käytön mukaisesti. Asiakkaalta veloitetuista ulkopuolisen sisältöpalvelun tarjoajan palvelumaksuja ei kirjata tuottoihin.

Kanta-asiakasohjelmien puitteissa asiakkaat ovat oikeutettuja saamaan tiettyjä alennuksia Elisan tuottamista palveluista ja tuotteista. Asiakkaiden ansaitsemat alennukset kohdistetaan tuottojen vähennykseksi. Konsernilla ei ole tällä hetkellä voimassaolevia kanta-asiakasohjelmia.

2.4 Liiketoiminnan muut tuotot

milj.euroa	2018	2017
Käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	1,1	1,2
Tytäryritysten ja liiketoimintojen myyntivoitot ¹⁾	5,4	1,5
Muut ²⁾	3,3	3,0
I/S	9,8	5,7

¹⁾ Sisältää yritysasiakkaiden ulkoistetun asiakaspalvelun ja puhelunvälityksen liiketoiminnan myyntivoiton 3,3 miljoonaa euroa sekä Sulake -yhtiöiden luovutusvoiton 2,2 miljoonaa euroa. Vertailuvuosi sisältää kassa- ja maksupääteliiketoimintojen myyntivoiton 1,5 miljoonaa euroa.

²⁾ Muut erä sisältää huoneistovuokratuottoja ja muita tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomia tuottoja.

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Liiketoiminnan muut tuotot:

Liiketoiminnan muina tuottoina esitetään muut kuin tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvat tuotot, kuten aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myyntivoitot, tytäryritysten ja liiketoimintojen myyntivoitot sekä huoneistovuokratuotot.

Tuotekehitysprojekteja varten saadut julkiset avustukset merkitään liiketoiminnan muihin tuottoihin silloin, kun tuotekehitysmeno kirjataan vuosikuluksi. Mikäli julkinen avustus liittyy aktivoitavaan tuotekehitysmenoon, saatu avustus vähentää aktivoitavaa hankintamenoa.

2.5 Liiketoiminnan kulut

Materiaalit ja palvelut

milj.euroa	2018	2017
Ostot tilikauden aikana	446,2	430,9
Varastojen muutos	5,6	-3,2
Ulkopuoliset palvelut	252,7	267,9
I/S	704,4	695,6

Kurssivoitot ja -tappiot kirjataan luonteensa mukaisesti joko materiaaleihin ja palveluihin tai rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Materiaaleihin ja palveluihin kirjatut kurssivoitot- ja tappiot ovat olleet vähäisiä.

Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut on esitetty liitetiedossa 4.

Tilintarkastajan palkkiot

milj. euroa	2018	2017
Tilintarkastus	0,3	0,4
Veroneuvonta	0,1	0,1
Muut palvelut	0,1	0,1
	0,4	0,6

Tutkimus- ja kehittämismenot

milj.euroa	2018	2017
Kuluksi kirjatut tutkimus- ja kehittämismenot	1,0	1,8
Aktivoidut kehittämismenot	7,5	8,2
	8,4	9,9

Vuoden 2018 tutkimus- ja kehittämistoiminnan painopistealue oli asiakkuudenhallintajärjestelmän kehitys.

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Tutkimus- ja kehittämismenot:

Tutkimusmenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi. Tuotekehitysmenot kirjataan taseeseen siitä lähtien, kun tuote on teknisesti toteutettavissa, se voidaan hyödyntää kaupallisesti ja tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä. Muussa tapauksessa kehitysmenot kirjataan vuosikuluksi. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmin.

2.6 Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos	2018	2017
I/S Emoyrityksen omistajille kuuluva tilikauden tulos (milj.euroa)	315,8	336,6
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000 kpl)	159 737	159 607
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euro/osake)	1,98	2,11

Laimennettu osakekohtainen tulos	2018	2017
I/S Tilikauden tulos laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (milj.euroa)	315,8	336,6
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000 kpl)	159 737	159 607
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (1 000 kpl)	159 737	159 607
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euro/osake)	1,98	2,11

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Osakekohtainen tulos:

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos lasketaan samalla tavalla kuin laimentamaton huomioiden lisäksi kaikkien laimentavien potentiaalisten osakkeiden osakkeiksi muuttamisesta johtuva laimentava vaikutus.

Tilikausilla 2018 ja 2017 konsernilla ei ollut osakkeiden lukumäärässä huomioitavia laimentavia vaikutuksia.

3. Hankitut ja myydyt liiketoiminnot

Hankitut liiketoiminnot vuonna 2018

Kepit Systems Oy:n hankinta

Elisa hankki 70 prosenttia Kepit Systems Oy:n osakekannasta 26.4.2018. Kauppasumma oli 3,2 miljoonaa euroa sisältäen ehdollisen vastikkeen 0,7 miljoonaa euroa.

Alustavan hankintamenolaskelman perusteella hankinnasta syntyi 2,6 miljoonan euron liikearvo, joka liittyy Elisan markkina-aseman vahvistamiseen streaming-palveluiden ja sähköisen kaupankäynnin ratkaisujen tarjoamisessa. Liikearvo ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen. Hankintamenolaskelma on alustava, koska hankittujen nettovarallisuuserien tarkastamista ei ole saatu kaikilta osin päätökseen. Mahdollisilla tarkennuksilla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta hankintamenolaskelmaan.

Hankinnasta syntynyt määräysvallattomien omistajien osuus 0,2 miljoonaa euroa sisältyy taseen riville Määräysvallattomien omistajien osuus. Määräysvallattomien omistajien osuus on arvostettu suhteellisenä osuutena hankittujen kohteiden yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta.

Yhtiö on yhdistelty konserniin 1.5.2018 alkaen. Hankintahetken jälkeinen konsernin ulkoinen liikevaihto tilikaudella oli 1,5 miljoonaa euroa ja vaikutus konsernin tilikauden voittoon 0,6 miljoonaa euroa. Mikäli hankinta olisi tapahtunut vuoden 2018 alusta, vaikutus konsernin liikevaihtoon olisi ollut 1,9 miljoonaa euroa ja tilikauden voittoon 0,8 miljoonaa euroa.

Luovutettu vastike

milj. euroa	Alustava
Käteinen raha	2,5
Ehdollinen vastike	0,7
Kokonaishankintameno	3,2

Hankittu nettovarallisuus

milj. euroa	
Aineelliset hyödykkeet	0,1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	0,6
Rahavarat	0,3
Ostovelat ja muut velat	-0,2
	0,8

Hankinnan vaikutus rahavirtaan

milj. euroa	
Rahana maksettu kauppahinta	-2,5
Ostettujen tytäryritysten rahavarat	0,3
	-2,3

Liikearvon syntyminen hankinnassa

milj. euroa	
Luovutettu vastike	3,2
Hankittujen kohteiden yksilöitävissä oleva nettovarallisuus	0,8
Määräysvallattomien omistajien osuus yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta	-0,2
Liikearvo	2,6

Liiketoiminnan muihin kuluihin on kirjattu 0,1 miljoonaa euroa hankintaan liittyviä varainsiirtoveroja ja asiantuntijapalkkioita.

Ukkoverkot Oy:n lisenssin sekä Ukkonet Oy:n osakekannan hankinta

Elisa osti 30.6.2018 Ukkoverkot Oy:ltä 2,6 GHz:n kaista 38:n taajuuden sekä sitä hallinnoivan Ukkonet Oy:n koko osakekannan. Elisa käyttää taajuutta lisätäkseen mobiiliverkon kapasiteettia.

Osakkeiden kauppasumma oli 2,7 miljoonaa euroa, minkä lisäksi Elisa hankki 1,5 miljoonan euron lainan. Hankitun yhtiön nettovarallisuus oli 0,1 miljoonaa euroa. Alustavassa hankintamenolaskelmassa kauppasummasta 3,3 miljoonaa euroa kohdistettiin taajuudelle ja 0,7 miljoonaa euroa laskennallisiin verovelkoihin. Taajuuden tasearvo 4,8 miljoonaa euroa muodostuu hankitun yhtiön tasearvosta 1,5 miljoonaa euroa sekä kauppahinnan kohdistuksesta 3,3 miljoonaa euroa. Taajuus poistetaan 12 vuodessa. Hankintamenolaskelma on alustava, koska hankittujen nettovarallisuuserien tarkastamista ei ole saatu kaikilta osin päätökseen. Mahdollisilla tarkennuksilla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta.

Yhtiö on yhdistelty konserniin 1.7.2018 alkaen. Hankintahetken jälkeinen konsernin ulkoinen liikevaihto tilikaudella oli 0,0 miljoonaa euroa ja vaikutus konsernin tilikauden voittoon -0,1 miljoonaa euroa. Mikäli hankinta olisi tapahtunut vuoden 2018 alusta, vaikutus konsernin liikevaihtoon olisi ollut 0,2 miljoonaa euroa ja tilikauden voittoon -0,2 miljoonaa euroa.

Luovutettu vastike

milj. euroa	Alustava
Käteinen raha	1,7
Aiemman liiketoimen selvitys	0,5
Myöhemmin maksettava vastike	0,5
Kokonaishankintameno	2,7

Hankittu nettovarallisuus

milj. euroa	
Taajuus	4,8
Myyntisaamiset ja muut saamiset	0,1
Rahavarat	0,0
Rahoitusvelat	-1,4
Laskennalliset verovelat	-0,7
Ostovelat ja muut velat	-0,1
	2,7

Hankinnan vaikutus rahavirtaan

milj. euroa	
Rahana maksettu kauppahinta	-1,7
Hankinnan yhteydessä maksettu laina	-1,5
Ostettujen tytäryritysten rahavarat	0,0
	-3,3

Liiketoiminnan muihin kuluihin on kirjattu 0,1 miljoonaa euroa hankintaan liittyviä varainsiirtoveroja ja asiantuntijapalkkioita.

Fenix Solutions Oy:n osakekannan hankinta

Elisa osti 1.10.2018 Fenix Solutions Oy:n sekä sitä hallinnoivan Fenix Enterprise Solutions Oy:n koko osakekannan. Yritys on erikoistunut liiketoiminnan kehittämistä tukeviin automaattioratkaisuihin, jotka täydentävät Elisan yritysasiakkaille suunnattua palvelutarjontaa.

Osakkeiden kauppasumma oli 5,6 miljoonaa euroa sisältäen ehdollisen vastikkeen 0,9 miljoonaa euroa. Alustavan hankintamenolaskelman perusteella hankintamenosta 0,8 miljoonaa euroa kohdistetaan asiakaskantaan, joka poistetaan 3 vuodessa. Hankinnasta syntyy 4,6 miljoonan euron liikearvo, joka liittyy yritysasiakasliiketoiminnan vahvistamiseen. Liikearvo ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen. Hankintamenolaskelma on alustava, koska hankittujen nettovarallisuuserien tarkastamista ei ole saatu kaikilta osin päätökseen. Mahdollisilla tarkennuksilla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta.

Yhtiö on yhdistelty konserniin 1.10.2018 alkaen. Hankintahetken jälkeinen konsernin ulkoinen liikevaihto tilikaudella oli 0,6 miljoonaa euroa ja vaikutus konsernin tilikauden voittoon 0,1 miljoonaa euroa. Mikäli hankinta olisi tapahtunut vuoden 2018 alusta, vaikutus konsernin liikevaihtoon olisi ollut 2,5 miljoonaa euroa ja tilikauden voittoon 0,4 miljoonaa euroa.

Luovutettu vastike

milj. euroa	Alustava
Käteinen raha	4,7
Ehdollinen vastike	0,9
Kokonaishankintameno	5,6

Hankittu nettovarallisuus

milj. euroa	
Asiakaskanta	0,8
Aineelliset hyödykkeet	0,0
Myyntisaamiset ja muut saamiset	0,4
Rahavarat	0,7
Rahoitusvelat	-0,4
Laskennalliset verovelat	-0,2
Ostovelat ja muut velat	-0,4
	1,0

Hankinnan vaikutus rahavirtaan

milj. euroa	
Rahana maksettu kauppahinta	-4,7
Ostettujen tytäryritysten rahavarat	0,7
	-3,9

Liikearvon syntyminen hankinnassa

milj. euroa	
Luovutettu vastike	5,6
Hankittujen kohteiden yksilöitävissä oleva nettovarallisuus	1,0
Liikearvo	4,6

Liiketoiminnan muihin kuluihin on kirjattu 0,1 miljoonaa euroa hankintaan liittyviä varainsiirtoveroja ja asiantuntijapalkkioita.

Myydyt liiketoiminnot vuonna 2018

Habbo ja Hideaway -liiketoimintojen myynti

Elisan omistus Sulake Suomi Oy:stä (nykyinen Sulake Oy) laski 49 prosenttiin 6.6.2018 tapahtuneessa osakeannissa, jossa hollantilainen digitaalisiin sisältöihin erikoistunut Orangegames Holding B.V. merkitsi 51 prosenttia Sulake Suomi Oy:n osakkeista 3,0 miljoonan euron merkintähintaan. Osakeannin myötä Habbo ja Hideaway -liiketoimintojen määräysvalta siirtyi Orangegames Holding B.V.:lle ja Elisa jäi yhtiön vähemmistöomistajaksi. Osakeannilla Elisa sai partnerin ja Sulake omistajan, jolla on vahva ymmärrys ja kokemus pelikehityksestä.

Osakeannin seurauksena Elisan omistus Sulake Suomi Oy:stä ja sen tytäryhtiöistä (Sulake Spain S.L.U, Sulake Brasil ja Sulake UK Ltd) laski 49 prosenttiin ja Elisa menetti määräysvallan yhtiöihin. Määräysvallan menettäminen on käsitelty konsernissa tytäryhtiön myyntinä ja myynnistä syntynyt myyntivoitto 2,2 miljoonaa euroa sisältyy liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Yhtiöt on yhdistelty tytäryrityksinä 31.5.2018 saakka ja 1.6.2018 lähtien osakkuusyrittäksinä.

Myydyn yrityksen nettovarallisuus

milj. euroa	Kirjatut arvot
Pitkäaikaiset myynti- ja muut saamiset	0,1
Laskennalliset verosaamiset	0,1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	1,1
Rahavarat	0,6
Ostovelat ja muut velat	-1,5
	0,4

Myydyn yrityksen vaikutus rahavirtaan

milj. euroa	
Myydyn yrityksen rahavarat	-0,6
	-0,6

Myynnin vaikutus tuloslaskelmaan ja taseeseen

milj. euroa	
Osakkuusyhtiöosakkeet	1,2
Myydyn yrityksen nettovarallisuus	-0,4
Aiemmat liiketoimet ¹⁾	1,3
Myyntivoitto	2,2

¹⁾ Määräysvallan menetyksestä johtuen Elisa-konsernin nettovarallisuus kasvoi, kun aikaisemmin sisäisinä erinä eliminoidut nettosaamiset, 1,3 miljoonaa euroa, käsitellään ulkoisina saamisina.

Yritysasiakkaiden asiakaspalvelun ja puhelunvälityksen liiketoiminnan myynti

Elisa Oyj myi yritysasiakkaiden ulkoistetun asiakaspalvelun ja puhelunvälityksen liiketoiminnan 2.5.2018 Oy Eniro Finland Ab:lle. Kauppahinta oli 2,9 miljoonaa euroa ja myyty nettovarallisuus -0,4 miljoonaa euroa. Kaupan tulosvaikutus 3,3 miljoonaa euroa esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa. Koko kauppahinta maksetaan rahana.

Hankitut liiketoiminnot vuonna 2017

AS Starmanin hankinta

Elisa hankki AS Starmanin (nykyinen Elisa Teleteenused AS) koko osakekannan 20.4.2017. Kauppasumma oli 151,8 miljoonaa euroa sisältäen kaupan yhteydessä AS Starmanille annetun lainan 84,1 miljoonaa euroa. Osakkeiden kauppasumma oli 67,7 miljoonaa euroa, josta Elisa maksoi käteisellä 7,1 miljoonaa euroa. Elisalla oli hankintahetkellä lainasaaminen myyjältä, jonka kuittauksella maksettiin 60,6 miljoonaa euroa osakkeiden kauppahinnasta.

Yritysosto vahvistaa Elisan markkina-asemaa mahdollistamalla palveluiden tarjoamisen laajemmalle asiakaskunnalle Virossa.

Hankintamenolaskelman perusteella hankintamenosta 6,8 miljoonaa euroa kohdistetaan asiakaskantaan, joka poistetaan 5 vuodessa. Hankinnasta syntyi 110,3 miljoonan euron liikearvo, joka liittyy odotettuihin synergiahyötyihin. Liikearvo ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Yhtiö on yhdistelty konserniin 1.4.2017 alkaen. Hankintahetken jälkeinen liikevaihto tilikaudella oli 32,9 miljoonaa euroa ja vaikutus konsernin tilikauden voittoon 4,2 miljoonaa euroa. Mikäli hankinta olisi tapahtunut vuoden 2017 alusta, vaikutus konsernin liikevaihtoon olisi ollut 43,2 miljoonaa euroa ja tilikauden voittoon 5,9 miljoonaa euroa.

Luovutettu vastike

milj. euroa	Kirjatut arvot
Aiemman liiketoimen selvitys	60,6
Käteinen raha	7,1
Kokonaishankintameno	67,7

Hankittu nettovarallisuus

milj. euroa	
Asiakaskanta	6,8
Muut aineettomat hyödykkeet	4,5
Aineelliset hyödykkeet	28,9
Osakkeet ja osuudet	0,0
Vaihto-omaisuus	2,3
Myyntisaamiset ja muut saamiset	3,3
Rahavarat	0,6
Rahoitusvelat	-84,1
Ostovelat ja muut velat	-4,8
	-42,5

Hankinnan vaikutus rahavirtaan

milj. euroa	
Rahana maksettu kauppahinta	-7,1
Ostetun tytäryrityksen rahavarat	0,6
	-6,5

Liikearvon syntyminen hankinnassa

milj. euroa	
Luovutettu vastike	67,7
Hankittujen kohteiden yksilöitävissä oleva nettovarallisuus	-42,5
Liikearvo	110,3

Liiketoiminnan muihin kuluihin on kirjattu 2,7 miljoonaa euroa hankintaan liittyviä asiantuntijapalkkioita.

Santa Monica Networks Oy:n ja AS:n hankinnat

Elisa hankki 20.4.2017 Santa Monica Networks Oy:n (nykyinen Elisa Santa Monica Oy) ja Santa Monica Networks AS:n osakekannat 31,8 miljoonan euron kauppahinnalla.

Yritysosto vahvistaa Elisan markkina-asemaa yritysasiakkaat-liiketoiminnan verkkoratkaisujen suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa kotimarkkinoilla Suomessa ja Virossa.

Hankintamenolaskelman perusteella hankintamenosta 4,8 miljoonaa euroa kohdistetaan asiakaskantaan, joka poistetaan 4 vuodessa. Hankinnasta syntyi 23,5 miljoonan euron liikearvo, joka liittyy yritysasiakasliiketoiminnan vahvistamiseen ja odotettuihin synergiahyötyihin. Liikearvo ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Hankitut yhtiöt on yhdistelty konserniin 1.4.2017 alkaen. Hankintahetken jälkeinen liikevaihto tilikaudella oli 28,4 miljoonaa euroa ja vaikutus konsernin tilikauden voittoon 1,0 miljoonaa euroa. Mikäli hankinta olisi tapahtunut vuoden 2017 alusta, vaikutus konsernin liikevaihtoon olisi ollut 39,5 miljoonaa euroa ja tilikauden voittoon 1,3 miljoonaa euroa.

Konsernin ja hankitun yhtiön välillä ei ollut hankintahetkellä keskinäisiä liiketoimia, jotka tulisi huomioida liiketoimintojen yhdistämisessä.

Luovutettu vastike

milj. euroa

	Kirjatut arvot
Käteinen raha	31,8
Kokonaishankintameno	31,8

Hankittu nettovarallisuus

milj. euroa

Asiakaskanta	4,8
Muut aineettomat hyödykkeet	0,1
Aineelliset hyödykkeet	2,0
Vaihto-omaisuus	0,7
Myyntisaamiset ja muut saamiset	13,9
Rahavarat	3,7
Laskennalliset verovelat	-0,6
Rahoitusleasingvelat	-1,1
Muut rahoitusvelat	-0,8
Ostovelat ja muut velat	-14,6
	8,3

Hankinnan vaikutus rahavirtaan

milj. euroa

Rahana maksettu kauppahinta	-31,8
Ostetun tytäryrityksen rahavarat	3,7
	-28,1

Liikearvon syntyminen hankinnassa

milj. euroa

Luovutettu vastike	31,8
Hankittujen kohteiden yksilöitävissä oleva nettovarallisuus	8,3
Liikearvo	23,5

Osakekaupasta aiheutui 0,4 miljoonan euron varainsiirtoverokulu, joka on kirjattu Liiketoiminnan muihin kuluihin. Lisäksi Liiketoiminnan muihin kuluihin on kirjattu 0,7 miljoonaa euroa hankintaan liittyviä asiantuntijapalkkioita.

Muutokset tytäryritysomistuksissa

Elisa hankki 30.6.2017 ja 27.9.2017 yhteensä 36,6 prosentin lisäosuuden Tampereen Tietoverkko Oy:stä 1,2 miljoonalla eurolla. Konserni omistaa hankinnan jälkeen yrityksen osakekannan kokonaisuudessaan. Määräysvallattomien omistajien osuus pieneni hankintojen johdosta 0,1 miljoonaa euroa ja konsernin voittovarot 1,1 miljoonaa euroa.

Myydyt liiketoiminnot vuonna 2017

Elisa Kassa- ja maksupääte liiketoiminnan myynti

Elisa Oyj myi maksupääte liiketoiminnan ja Elisa Kassa -liiketoiminnan 31.12.2017. Kauppahinnat olivat yhteensä 1,6 miljoonaa euroa ja myyty nettovarallisuus 0,1 miljoonaa euroa. Kauppojen tulosvaikutus 1,5 miljoonaa euroa esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa. Koko kauppahinta maksetaan rahana.

Tilinpäätöksen laatimisperiaate - Hankitut ja myydyt liiketoiminnot:

Tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa.

Yrityshankinnat käsitellään hankintamenomenetelmällä. Hankitut yksilöitävissä olevat varat ja vastattaviksi otetut velat arvostetaan hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankitusta tytäryrityksestä arvostetaan joko suhteellisenä osuutena hankitun tytäryrityksen nettovaroista tai käypään arvoon. Arvostamisesta päätetään hankintakohtaisesti. Myöhemmät määräysvallattomien omistajien osuuden muutokset käsitellään oman pääoman liiketoimina. Vaiheittain toteutuvassa hankinnassa aiempi omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

Kauppahinta muodostuu luovutettujen käteisvarojen ja ehdollisen vastikkeen käyvistä arvoista. Kauppahinnan määrä, joka ylittää hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon, kirjataan liikearvoksi. Liikearvon arvostamisesta ja arvonalentumistestauksesta ks. tarkemmin liitetieto 5.3.1.

Ehdollisen vastikkeen muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Hankintaan liittyvät menot kuten asiantuntijakulut ja varainsiirtoverot kirjataan kuluksi syntyessään ja esitetään konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan muissa kuluissa.

Määräysvallan menettämisen yhteydessä mahdollisesti jäljellä oleva sijoitus arvostetaan määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja erotus kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernin omistusosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään oman pääoman liiketoimina.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet - Hankitut liiketoiminnot:

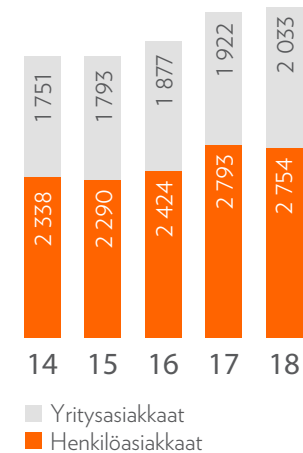
Yrityshankintojen yhteydessä hankitut yksilöitävissä olevat varat ja vastattaviksi otetut velat arvostetaan hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon määrittämisessä joudutaan käyttämään harkintaa ja tekemään arvioita. Arviot ja harkinta perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen hankintahetken tilanteesta.

4 Henkilöstö

4.1 Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

milj.euroa	2018	2017
Palkat ja palkkiot	241,7	235,5
Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät	15,9	15,2
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	40,1	38,3
Eläkekulut - etuusperusteiset järjestelyt	0,4	0,6
Muut henkilösivukulut	13,3	14,3
I/S	311,4	304,0
Henkilöstö tilikauden lopussa	2018	2017
Henkilöasiakkaat	2754	2793
Yritysiakkaat	2033	1922
	4787	4715

Henkilöstö tilikauden lopussa

Henkilöstön palkitsemis- ja kannustinjärjestelmät

Konsernin henkilöstö on joko tulos-, kannuste-, komissio- tai provisiopalkkiojärjestelmän piirissä. Lisäksi konsernilla on henkilöstörahasto. Tulospalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahaston kulut kirjataan suoriteperiaatteen mukaan perustuen parhaaseen käytettävissä olevaan toteuma-arvioon.

Tulospalkkiojärjestelmä

Tulospalkkio perustuu Elisan ja yksiköiden taloudellisiin ja toiminnallisiin mittareihin. Palkkion määräytymisessä käytettävät mittareiden raja-arvot ja palkkion maksimimäärät vahvistetaan puolivuositain. Osa konsernin avainhenkilöistä oli vuonna 2018 lisäksi osakepalkkiojärjestelmän piirissä.

Henkilöstörahasto

Henkilöstörahaston voittopalkkiojärjestelmän tavoitteena on sitouttaa henkilöstöä Elisan pitkän aikajänteen tavoitteisiin sekä vahvistaa kiinnostusta Elisan taloudelliseen menestymiseen ja sen mittareihin.

Voittopalkkiojärjestelmän mittareina toimivat Elisa-konsernin osakekohtainen tulos ja määritettyjen strategisten tavoitteiden täyttyminen. Hallitus päättää vuosittain voittopalkkiojärjestelmästä ja määrittelee palkkion määräytymisessä käytettävät raja-arvot.

Henkilöstörahaston jäsenenä on Elisa Oyj:n henkilökunta lukuunottamatta henkilöitä, jotka kuuluvat osakepalkkiojärjestelmän piiriin. Henkilöstörahastoon kirjattiin vuonna 2018 2,3 (2,9) miljoonaa euroa.

Konserniyhtiöiden johdon palkat ja palkkiot

milj. euroa	2018	2017
Toimitusjohtajat	6,6	3,9
Hallitusten jäsenet sekä varajäsenet	0,6	0,5

38

Toimitusjohtajien eläkesitoumukset

Konserniin kuuluvien yritysten toimitusjohtajien eläkeiäksi on sovittu 60–65 vuotta.

Lähipiiriin kuuluvan johdon työsuhde-etuudet

Lähipiiriin kuuluva johto koostuu Elisa Oyj:n hallituksesta, toimitusjohtajasta sekä johtoryhmästä. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot on esitetty emoyhtiön liitetiedossa 4.

Tilikaudella kuluksi kirjatut etuudet

milj.euroa	2018	2017
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	4,2	4,1
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	0,5	0,5
Osakeperusteiset etuudet ⁽¹⁾	6,5	6,3
	11,2	10,9

¹⁾ Osakepalkkiojärjestelmistä vuodelle 2018 kirjattu kulu on 15,9 (15,2) miljoonaa euroa, josta toimitusjohtajalle allokoitu osuus on 1,6 (1,7) miljoonaa euroa ja johtoryhmälle allokoitu osuus on 4,9 (4,7) miljoonaa euroa. Osakeperusteisten kannustinjärjestelmien ehdot on kuvattu liitetiedossa 4.2.

Tilikaudella maksetut etuudet

milj.euroa	2018	2017
Hallitus	0,6	0,4
Toimitusjohtaja	0,8	0,9
Johtoryhmä	2,8	2,7
Osakeperusteiset etuudet ⁽²⁾	7,1	3,5
	11,3	7,5

²⁾ Osakepalkkiojärjestelmien puitteissa toimitusjohtajalle maksettu osuus 1,9 (1,0) miljoonaa euroa ja johtoryhmälle maksettu osuus 5,2 (2,5) miljoonaa euroa.

Toimitusjohtajan sopimussuhteen irtisanomisaika on Elisan puolelta kuusi kuukautta ja toimitusjohtajan puolelta kolme kuukautta. Sopimuksen päättyessä Elisasta johtuvasta syystä toimitusjohtajalla on oikeus saada Elisalta 24 kuukauden kokonaispalkkaa vastaava erokorvaus vähennettynä sopimuksen irtisanomisajan palkalla. Muiden johtoryhmän jäsenten irtisanomisaika on Elisan puolelta kuusi kuukautta. Irtisanomisajan palkan lisäksi maksettava erokorvaus vastaa yhdeksän kuukauden palkkaa.

Elisan toimitusjohtajan johtajasopimus päättyy hänen täyttäessään 60 vuotta ja hänellä on johtajasopimuksen mukainen oikeus jäädä eläkkeelle. Eläke-etuuteen sisältyy vapaakirjaoikeus. Ikävuosien 60–63 eläke on yhtiön vastuulla ja siitä karttunut vastuu 1,3 miljoonaa euroa sisältyy taseen eläkevelvoitteisiin ja sitä kerrytetään vuosittain 5,1 prosenttia TyEL:n alaisesta vuosiansiosta sekä vuosien 2017–2020 aikana vuosittaisella 120 000 euron määrällä. Ikävuodesta 62 eteenpäin maksettavaa eläkettä kerrytetään TyEL:n alaisesta vuosiansiosta 20,7 prosenttia johdon ryhmäeläkevakuutukseen. Eläkejärjestely on maksuperusteinen ja se kattaa lakisääteisen eläkeiän nousun.

Elisan johtoryhmän ennen vuotta 2013 nimitettyjen jäsenien johtajasopimukset päättyvät pääsääntöisesti heidän täyttäessään 62 vuotta, jolloin heillä on johtajasopimuksien mukainen oikeus jäädä eläkkeelle. Nämä eläkejärjestelyt ovat maksuperusteisia ja ne on katettu johdon ryhmäeläkevakuutuksella, johon sisältyy vapaakirjaoikeus.

Johdolle myönnetty osakepalkkiot

Osakepalkitsemisjärjestelmän 2014 ansaintajakson 2015–2017 puitteissa maksettiin tilikaudella 2018 toimitusjohtajalle 46 789 osaketta vastaava palkkiomäärä ja muulle konsernin johtoryhmälle 146 333 osaketta vastaava määrä.

Osakepalkitsemisjärjestelmän 2014 ansaintajakson 2016–2018 puitteissa toimitusjohtajan maksimipalkkio vastaa 42 000 osaketta ja muun konsernin johtoryhmän osalta 134 300 osaketta. Palkkio maksetaan vuoden 2018 tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen.

Osakepalkitsemisjärjestelmän 2014 ansaintajakson 2017–2019 puitteissa toimitusjohtajan maksimipalkkio vastaa 45 000 osaketta ja muun konsernin johtoryhmän osalta 143 200 osaketta. Palkkio maksetaan vuoden 2019 tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen.

Osakepalkitsemisjärjestelmän 2017 ansaintajakson 2018–2020 puitteissa toimitusjohtajan maksimipalkkio vastaa 39 650 osaketta ja muun konsernin johtoryhmän osalta 134 350 osaketta. Palkkio maksetaan vuoden 2020 tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen.

Osakepalkitsemisjärjestelmän 2017 ansaintajakson 2019–2021 puitteissa toimitusjohtajan maksimipalkkio vastaa 39 000 osaketta ja muun konsernin johtoryhmän osalta 128 350 osaketta. Palkkio maksetaan vuoden 2021 tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen.

Sitouttavan osakepalkitsemisjärjestelmän ansaintajakson 2016–2018 puitteissa toimitusjohtajalle maksettiin tilikaudella 2018 5 000 osaketta vastaava palkkiomäärä.

Johdon omistamat Elisan osakkeet

Elisa Oyj:n hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten sekä heidän määräysvalta-yhteisöjensä omistamien osakkeiden kokonaismäärä oli 341 858 osaketta ja ääntä ja niiden osuus osakkeista ja äänistä oli 0,20 prosenttia.

4.2 Osakeperusteiset maksut

Konsernilla on käytössä osakepohjaisia kannustinjärjestelmiä, joiden tavoitteena on sitouttaa ylin johto kehittämään Elisan arvoa pitkäjänteisesti. Mahdollinen palkkio perustuu asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.

Elisa Oyj:n hallitus päätti 15.12.2017 konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä koskien vuosia 2018–2022, 11.12.2014 avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä koskien vuosia 2015–2019 ja 19.12.2011 kahdesta avainhenkilöiden sitouttavasta osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä koskien vuosia 2012–2018.

4.2.1 Osakepalkkiojärjestelmä 2017

Elisa Oyj:n hallitus päätti 15.12.2017 konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä koskien vuosia 2018–2022.

Uudessa osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2018–2020, 2019–2021 ja 2020–2022. Elisan hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja kullekin kriteerille asetettavat tavoitteet ansaintajakson alussa. Ansaintajakson päätyttyä palkkio maksetaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen osakkeiden ja rahan yhdistelmänä. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta osallistujalle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Mikäli osallistujan työ- tai toimosuhde päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta.

Ansaintajakson 2019–2021 ansaintakriteerit perustuvat osakekohtaiseen tulokseen (EPS), uusien liiketoimintojen liikevaihtoon ja muihin keskeisiin tavoitteisiin. Ansaintajaksolta 2019–2021 maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään 489 895 Elisa Oyj:n osakkeen arvoa.

Ansaintajakson 2018–2020 ansaintakriteerit perustuvat osakekohtaiseen tulokseen (EPS), uusien liiketoimintojen liikevaihtoon ja muihin keskeisiin tavoitteisiin. Ansaintajaksolta 2018–2020 maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään 480 700 Elisa Oyj:n osakkeen arvoa.

Yhtiön toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten on omistettava vähintään puolet järjestelmän perusteella hänelle maksetuista nettomääräisistä osakkeista, kunnes toimitusjohtajan osakeomistus yhtiössä yhteensä vastaa hänen bruttovuosipalkkansa arvoa ja vastaavasti johtoryhmän jäsenen osakeomistus yhtiössä yhteensä vastaa puolta hänen bruttovuosipalkkansa arvosta.

Osakepalkkion määrä ja ehdot sekä oletukset käyvän arvon laskennassa	Ansaintajakso 2019–2021	Ansaintajakso 2018–2020
Myönnettyjen osakepalkkioiden enimmäismäärä, kpl	489 895	480 700
Myöntämispäivä	31.12.2018	31.12.2017
Osakkeen käypä arvo myöntämishetkellä, euroa ⁽¹⁾	31,13	28,22
Osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	36,08	32,72
Osakkeen kurssin toteumaoletus ansaintajakson jälkeen ⁽²⁾	38,63	35,57
Ansaintajakso alkaa	1.1.2019	1.1.2018
Ansaintajakso päättyy	31.12.2021	31.12.2020
Ansaintakriteerien toteumaoletus ansaintajakson alussa, %	74	85
Ansaintakriteerien toteumaoletus tilinpäätöshetkellä, %	74	78
Järjestelmän piirissä henkilöitä tilinpäätöshetkellä	189	173

¹⁾ Osakkeen käypä arvo on myöntämishetken kurssi vähennettynä arvioidulla osingolla. Arvioituna osinkona on käytetty viimeisintä maksettua osinkoa.

²⁾ Osakkeen toteumaoletusarvo on arvioitu käyttäen hyväksi ns. CAP-mallia (Capital Asset Pricing Model). Mallin perusmuuttujat ovat korkotasoa, yleinen riskipremio ja Elisan osakkeen ns. beta-riski. Osinko-olettamana on käytetty viimeisimmällä tilikaudella maksettuja osinkoja.

4.2.2 Osakepalkkiojärjestelmä 2014

Elisa Oyj:n hallitus päätti 11.12.2014 konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä koskien vuosia 2015–2019.

Osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2015–2017, 2016–2018 ja 2017–2019. Elisan hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Ansaintajakson päätyttyä palkkio maksetaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen osakkeiden ja rahan yhdistelmänä. Palkkiota ei pääsääntöisesti makseta osallistujalle, mikäli konserniyhtiö tai osallistuja irtisanoo tai purkaa osallistujan työ- tai toimisopimuksen ennen palkkion maksamista.

Ansaintajakson 2017–2019 ansaintakriteerit perustuvat osakekohtaiseen tulokseen (EPS), uusien liiketoimintojen liikevaihtoon ja muihin keskeisiin tavoitteisiin. Osakepalkkiojärjestelmään kuuluu 157 avainhenkilöä ja palkkiot vastaavat yhteensä enintään 448 360 Elisa Oyj:n osakkeen arvoa.

Ansaintajakson 2016–2018 ansaintakriteerit perustuvat osakekohtaiseen tulokseen (EPS), uusien liiketoimintojen liikevaihtoon ja muihin keskeisiin tavoitteisiin. Osakepalkkiojärjestelmään kuuluu 148 avainhenkilöä ja palkkiot vastaavat yhteensä enintään 406 450 Elisa Oyj:n osakkeen arvoa.

Ansaintajakson 2015–2017 ansaintakriteerit perustuivat osakekohtaiseen tulokseen (EPS), uusien liiketoimintojen liikevaihtoon ja muihin keskeisiin tavoitteisiin. Suoritus oli kokonaisuudessaan 17,1 milj. euroa, josta rahana maksettiin 8,9 milj. euroa. Hallituksen päätöksen mukaisesti Elisa siirsi 5.2.2018 kannustinjärjestelmän piiriin kuuluville 143 henkilölle 228 543 osaketta, josta johtoryhmän jäsenille 69 428 osaketta ja toimitusjohtajalle 22 224 osaketta.

Osakepalkkion määrä ja ehdot sekä oletukset käyvän arvon laskennassa	Ansaintajakso 2017–2019	Ansaintajakso 2016–2018	Ansaintajakso 2015–2017
Myönnettyjen osakepalkkioiden enimmäismäärä, kpl	448 360	406 450	569 900
Myöntämispäivä	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Osakkeen käypä arvo myöntämishetkellä, euroa ⁽¹⁾	26,73	30,83	18,71
Osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	30,93	34,79	22,61
Osakkeen kurssin toteumaoletus ansaintajakson jälkeen ⁽²⁾	34,25	36,69	22,34
Ansaintajakso alkaa	1.1.2017	1.1.2016	1.1.2015
Ansaintajakso päättyy	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
Ansaintakriteerien toteumaoletus ansaintajakson alussa, %	50	50	50
Ansaintakriteerien toteumaoletus tilinpäätöshetkellä, %	94	81	
Ansaintakriteerien toteutuma, %			75
Suoritettu määrä, kpl			228 543
Siirtopäivän keskipäivä			35,30
Osakkeina jaettu määrä myönnettyjen osakepalkkioiden enimmäismäärästä, %			40
Järjestelmän piirissä henkilöitä tilinpäätöshetkellä	157	148	143

¹⁾ Osakkeen käypä arvo on myöntämishetken kurssi vähennettynä arvioidulla osingolla. Arvioituna osinkona on käytetty viimeisintä maksettua osinkoa.

²⁾ Osakkeen toteumaoletusarvo on arvioitu käyttäen hyväksi ns. CAP-mallia (Capital Asset Pricing Model). Mallin perusmuuttajat ovat korkotasoa, yleinen riskipremio ja Elisan osakkeen ns. beta-riski. Osinko-olettamana on käytetty viimeisimmällä tilikaudella maksettua osinkoa.

4.2.3 Sitouttava osakepalkkiojärjestelmä 2011

Elisa Oyj:n hallitus päätti 19.12.2011 sitouttavasta osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä koskien vuosia 2012–2018.

Järjestelmän puitteissa myönnettävien palkkioiden sitouttamisaika on 1–3 vuotta. Mahdollinen palkkio perustuu avainhenkilön työsuhteen voimassaoloon. Tämän järjestelmän perusteella maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 500 000 Elisa Oyj:n osakkeen arvoa.

Osakepalkkion määrä ja ehdot sekä oletukset käyvän arvon laskennassa	Ansaintajakso 2016–2018	Ansaintajakso 2016–2017	Ansaintajakso 2014–2016	Ansaintajakso 2014–2015
Myönnettyjen osakepalkkioiden enimmäismäärä, kpl	5 000	5 000	4 000	4 000
Myöntämispäivä	16.12.2016	16.2.2016	11.12.2014	11.12.2014
Osakkeen käypä arvo sitouttamisjakson alussa, euroa ¹	27,92	29,32	19,29	20,59
Osakkeen kurssi sitouttamisjakson alussa, euroa	30,72	30,72	21,89	21,89
Osakkeen kurssin toteumaoletus sitouttamisjakson jälkeen ²	32,87	31,70	21,76	21,70
Sitouttamisjakso alkoi	13.12.2016	13.12.2016	4.11.2014	4.11.2014
Sitouttamisjakso päättyi	13.12.2018	13.12.2017	4.11.2016	4.11.2015
Ansaintakriteerin toteumaoletus sitouttamisjakson alussa, %	100	100	100	100
Ansaintakriteerien toteuma, %	100	100	100	100
Suoritettu määrä, kpl	2 300	2 300	1 840	1 840
Siirtopäivän keskipäivä	37,55	33,01	29,97	34,49
Osakkeina jaettu määrä myönnettyjen osakepalkkioiden enimmäismäärästä, %	46	46	46	46
Järjestelmän piirissä henkilöitä tilinpäätöshetkellä	1	1	1	1

¹ Osakkeen käypä arvo on sitouttamishetken kurssi vähennettynä arvioidulla osingolla. Arvioituna osinkona on käytetty viimeisintä maksettua osinkoa.

² Osakkeen toteumaoletusarvo on arvioitu käyttäen hyväksi ns. CAP-mallia (Capital Asset Pricing Model). Mallin perusmuuttujat ovat korkotasoa, yleinen riskipremio ja Elisan osakkeen ns. beta-riski. Osinko-olettamana on käytetty viimeisimmällä tilikaudella maksettua osinkoa.

Osakepalkkiojärjestelmien kulut

Tilikaudella 2018 osakepalkkiojärjestelmien perusteella kirjatut kulut olivat 15,9 (15,2) miljoonaa euroa.

Tilinpäätöksen laatimisperiaate - Osakeperusteiset maksut:

Osakepalkkiojärjestelmä arvostetaan myöntämishetkellä käypään arvoon. Mikäli oletus toteutuvasta osakemäärästä muuttuu, tehdään oikaisu tulosvaikutteisesti. Järjestelmään ei sisälly muita ei-markkinaperusteisia ehtoja. Järjestelmään liittyviä mahdollisia luovutusrajoituksia ei huomioida käyvän arvon määrittämisessä eikä kulukirjauksissa.

Elisassa käytössä olevissa osakeperusteisissa palkkiojärjestelmissä osakeperusteinen liiketoimi maksetaan työntekijälle nettona verojen jälkeen ja Elisalla on velvollisuus toimittaa osakepalkkiojärjestelmästä saadun edun arvosta ennakonpidätys. 1.1.2018 voimaan tulleen IFRS 2 -standardin muutoksen mukaisesti osakepalkkiojärjestelmiä käsitellään kokonaisuudessaan omana pääomana maksettavina järjestelyinä ja työsuhdekulu kirjataan perustuen myönnettyjen brutto-osakkeiden määrään huolimatta siitä, että työntekijä saa lopulta vain netto-osakkeet ja Elisa suorittaa ennakonpidätysvelvoitteiden kattamiseen tarvittavan osuuden rahana verottajalle. Konsernin verottajalle maksama ennakonpidätys kirjataan suoraan omaan pääomaan.

Aikaisemman standardin mukaan kokonaispalkkio jaettiin omana pääomana maksettavaan osuuteen sekä käteisenä maksettavaan osuuteen. Konsernin tilinpäätökseen 2017 sisältyi 14,5 milj. euroa lyhytaikaista velkaa liittyen käteisenä maksettavaan osuuteen. Standardimuutoksesta johtuen tämä osuus on oikaistu avaavassa taseessa veloista oman pääoman kertyneisiin voittovaroihin.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet - Osakeperusteiset maksut:

Osakepalkitsemisjärjestelmien kulukirjaukset perustuvat arvioon Elisan palkkiojärjestelmän kriteerien toteumasta ja osakkeen kurssikehityksestä. Palkkiokriteerien toteuma sekä kurssikehitys voivat poiketa arvioista. Osakepalkitsemisjärjestelmien perusteella kirjatut kulut tilikaudella 2018 olivat 15,9 miljoonaa euroa.

4.3 Eläkeluovotteet

Konsernin eläkejärjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuuspohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisessa järjestelyssä konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä suoritettavat maksut kirjataan kuluiksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuuspohjaisia järjestelyjä.

Suomessa Elisan henkilöstön eläketurva on hoidettu TyEL-eläkkeiden osalta eläkevakuutusyhtiöiden kautta ja lisäeläketurvan osalta pääsääntöisesti henkivakuutusyhtiöiden kautta. Suomen TyEL-järjestelmä on luonteeltaan maksupohjainen järjestely. Etuuspohjaisiksi järjestelyiksi on luokiteltu osa lisäeläkejärjestelyistä ja yhtiöiden omalla vastuulla olevat eläkejärjestelyt. Järjestelyt rahoitetaan pääosin vakuutusyhtiöön suoritettavilla vuosittaisilla vakuutusmatemaattisiin laskelmiin perustuvilla maksuilla. Järjestelyihin sovelletaan paikallista vero- ja muuta lainsäädäntöä. Etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä on vain Elisa Oyj:ssä. Ulkomaisten tytäryhtiöiden eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia.

Lähipiiriin kuuluvan johdon työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet on kuvattu liitetiedossa 4.1.

Taseen etuuspohjainen nettoeläkevelka

milj.euroa	2018	2017
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	-2,6	-2,5
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	-63,9	-68,2
Varojen käypä arvo	51,3	54,7
B/S Nettomääräinen eläkevelka (-) /-saaminen (+) taseessa	-15,2	-16,0

Laajan tuloslaskelman eläkekulu

milj.euroa	2018	2017
Tuloslaskelman etuuspohjainen eläkekulu		
Tilikauden työsuorituksen perustuva meno	0,2	0,4
Nettokorkokulu	0,3	0,2
	0,4	0,6
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-0,9	-0,4
Uudelleen määrittämisestä johtuvaan erään liittyvä vero	0,2	0,1
I/S	-0,7	-0,3

Taseessa esitetyn etuusperäisen nettovelan täsmäytyslaskelma

milj.euroa	2018	2017
Nettovelka tilikauden alussa	16,0	16,6
Tuloslaskelman etuusperäinen eläkekulu	0,4	0,6
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	-0,9	-0,4
Työnantajan suorittamat maksut	-0,4	-0,8
Nettovelka tilikauden lopussa	15,2	16,0

Eläkevelvoitteen nykyarvon muutokset

milj.euroa	2018	2017
Velvoite tilikauden alussa	-70,7	-75,2
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	-0,2	-0,4
Korkomenot	-1,1	-0,8
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät		
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	0,0	0,4
Kokemusperäiset voitot (+) tai tappiot (-)	0,5	0,3
Maksetut etuudet	5,0	5,0
Velvoite tilikauden lopussa	-66,5	-70,7

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutokset

milj.euroa	2018	2017
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot tilikauden alussa	54,7	58,6
Korkotuotot	0,8	0,6
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät, voitot (+) ja tappiot (-)	0,4	-0,3
Maksetut etuudet	-5,0	-5,0
Työntekijän suorittamat maksut	0,4	0,8
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot tilikauden lopussa	51,3	54,7

Keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset

	2018	2017
Diskonntauskorko, %	1,60	1,60
Tulevan ajan eläkkeiden korotusolettamus, %	1,90	1,90
Inflaatio, %	1,70	1,70

Etuuspohjaisen nettoeläkelvan herkkyyyslaskelma

Vakuutusmatemaattisen oletuksen muutos

	Vaikutus etuuspohjaiseen nettoeläkelvaan, meur	
	2018	2017
Diskonntauskorko + 0,5 %	-1,6	-1,3
Tulevan ajan eläkkeiden korotusolettamus +0,5 %	4,1	4,3
Odotettavissa oleva elinikä +1 vuosi	0,4	0,9

Yllä olevan herkkyysoanalyysin vaikutukset on laskettu niin, että oletuksen muutoksen vaikutusta laskettaessa on kaikkien muiden oletusten oletettu pysyvän ennallaan. Käytännössä tämä ei ole todennäköistä, ja joissakin oletuksissa tapahtuvat muutokset saattavat korreloida keskenään. Etuuspohjaisen velvoitteen herkkyyso on laskettu käyttäen samaa menetelmää kuin on käytetty taseeseen merkittävää eläkelveloitetta laskettaessa.

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt altistavat konsernin useille riskeille. Joukkovelkakirjalainojen tuoton aleneminen, korkeampi inflaatio ja korkeampi odotettavissa oleva eläkeikä voivat altistaa konsernin eläkelvelkojen kasvulle. Toisaalta koska varojen käypä arvo lasketaan samalla diskonttauskorolla kuin velvoite, diskonttauskoron muutos vaikuttaa vain nettovelkaan. Vastaavasti eliniän odotteen nousu kasvattaa varoja ja vaikutus kohdistuu nettovelkaan.

Velvoitteen painotettuun keskiarvoon perustuva duraatio on 14,0 (14,0) vuotta.

Konserni ennakoii maksavansa etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin 0,3 (0,4) miljoonaa euroa vuonna 2019.

Etuuspohjaiseen eläkejärjestelyyn kuuluvat varat ovat 100 prosenttisesti hyväksyttävissä vakuutuksia.

Tilinpäätöksen laatimisperiaate - Eläkelvoitteet:

Konsernin etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen velvoitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (Projected Unit Credit Method). Eläkemenot kirjataan kuluiksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorona yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa ja, mikäli sitä ei ole saatavilla, valtion velkasitoumusten korkoa. Joukkovelkakirjalainojen ja velkasitoumusten maturiteetti vastaa olennaisilta osin eläkelvoitteen maturiteettia. Eläkelvoitteen nykyarvosta vähennetään eläkejärjestelyyn kuuluvat varat raportointikauden päättämispäivän käypään arvoon arvostettuina. Taseeseen merkitään etuuspohjaisen eläkejärjestelyn nettovelka.

Kauden työsuoritukseen perustuva eläkemenot ja etuuspohjaisen järjestelyn nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuissa kuluissa. Etuuspohjaisen nettovelan uudelleenmäärittämisestä aiheutuvat erät mm. vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

5 Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

5.1 Poistot ja arvonalentumiset

milj.euroa	2018	2017
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Omistetut rakennukset ja rakennelmat	12,3	11,9
Rahoitusleasingsopimuksella vuokratut rakennukset ja rakennelmat	0,4	0,4
Telelaitteet, koneet ja kalusto		
Omistetut telelaitteet, koneet ja kalusto	174,2	169,5
Rahoitusleasingsopimuksella vuokratut hyödykkeet	3,4	3,4
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0
	190,3	185,3
Aineettomat hyödykkeet		
Asiakaskanta	5,0	5,0
Muut aineettomat hyödykkeet	40,9	39,4
	45,9	44,4
I/S	236,2	229,7

Omaisuseristä on kirjattu 0,4 (2,5) miljoonaa euroa arvonalennuksia.

5.2 Aineelliset hyödykkeet

2018 milj.euroa	Maa- ja vesi-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Telelaitteet, koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	9,3	271,9	3 420,3	35,7	38,7	3 776,0
Hankitut liiketoiminnot		0,0	0,1		0,0	0,1
Lisäykset	1,0	10,1	159,9		15,0	186,0
Myydyt liiketoiminnot			-0,1	-0,1		-0,2
Vähennykset	0,0	1,0	-14,1	0,0		-13,1
Siirrot erien välillä	0,4	3,1	18,1		-23,1	-1,5
Kurssierot			-0,1			-0,1
Hankintameno 31.12.2018	10,7	286,2	3 584,1	35,7	30,6	3 947,3
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	0,0	150,8	2 832,1	35,0		3 018,0
Poistot ja arvonalentumiset		12,7	177,6	0,0		190,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		1,5	-13,9			-12,5
Kurssierot			-0,1	0,0		-0,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	0,0	165,0	2 995,6	35,1		3 195,8
B/S Kirjanpitoarvo 1.1.2018	9,3	121,1	588,2	0,7	38,7	758,1
B/S Kirjanpitoarvo 31.12.2018	10,7	121,1	588,7	0,7	30,6	751,6

2017 milj.euroa	Maa- ja vesi-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Telelaitteet, koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	9,2	264,1	3 234,6	35,7	32,1	3 575,7
Hankitut liiketoiminnot		1,2	28,9		0,8	31,0
Lisäykset	0,1	7,3	157,4		36,8	201,6
Vähennykset	-0,1	-3,6	-26,7	0,0		-30,4
Siirrot erien välillä	0,1	2,9	26,2		-31,0	-1,7
Kurssierot			-0,1	0,0		-0,1
Hankintameno 31.12.2017	9,3	271,9	3 420,3	35,7	38,7	3 776,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017		140,9	2 685,9	35,0		2 861,8
Poistot ja arvonalentumiset		12,4	172,9	0,0		185,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		-2,5	-26,6			-29,1
Kurssierot			0,0	0,0		0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017		150,8	2 832,1	35,0		3 018,0
B/S Kirjanpitoarvo 1.1.2017	9,2	123,2	548,6	0,7	32,1	713,9
B/S Kirjanpitoarvo 31.12.2017	9,3	121,1	588,2	0,7	38,7	758,1

Sitoumukset aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintoihin olivat 31.12.2018 41,7 (49,7) miljoonaa euroa. Vuonna 2018 lisäykseen sisältyy 2,3 (2,8) miljoonaa euroa rahoitusleasingisopimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingisopimuksella vuokrattuja hyödykkeitä seuraavasti:

2018 milj.euroa	Rakennukset ja rakennelmat	Telelaitteet, koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno	17,4	120,1	137,5
Kertyneet poistot	6,6	115,2	121,8
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	10,8	4,9	15,7

2017 milj.euroa	Rakennukset ja rakennelmat	Telelaitteet, koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno	17,4	120,1	137,5
Kertyneet poistot	6,2	111,8	118,0
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	11,2	8,3	19,5

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet:

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenuon. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan taseessa hankintamenuon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla. Poistot lasketaan taloudellisen vaikutusajan perusteella tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenuosta. Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan tilinpäätöksessä ja oikaistaan tarvittaessa.

Myöhemmin syntyvät menot, kuten uudistus- ja perusparannushankkeiden menot, aktivoidaan silloin, kun on todennäköistä, että taloudellisen hyödyn lisäys koituu tulevaisuudessa konsernin hyväksi. Tavanomaiset korjaus-, huolto- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoajat:

Rakennukset ja rakennelmat	25–40 vuotta
Rakennusten koneet ja laitteet	10–25 vuotta
Televerkko (johto, runko, alue, liityntä, kaapeli-tv)	8–15 vuotta
Keskukset ja keskittimet (kiinteä ja mobiiliverkko)	6–10 vuotta
Verkon ja keskusten laitteet	3–8 vuotta
Telepäätelaitteet	2–4 vuotta
Muut koneet ja kalusto	3–5 vuotta

Maa-alueista ei tehdä poistoja.

5.3 Aineettomat hyödykkeet

2018 milj.euroa	Liikearvo	Asiakaskanta	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	1028,5	108,8	640,9	15,2	1793,5
Hankitut liiketoiminnot	7,2	0,8	4,8 ⁽¹⁾	0,0	12,9
Lisäykset			65,9 ⁽²⁾	2,5	68,4
Myydyt liiketoiminnot	-0,2		0,0	0,0	-0,3
Vähennykset			-0,2		-0,2
Siirrot erien välillä			5,8	-4,3	1,5
Kurssierot	0,0		0,0		0,0
Hankintameno 31.12.2018	1035,5	109,6	717,2	13,5	1875,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	15,0	92,7	494,6	0,7	603,0
Poistot ja arvonalentumiset	0,0	5,0	40,9	0,0	45,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,2		-0,2		-0,4
Kurssierot					0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	14,8	97,7	535,3	0,7	648,5
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	1013,5	16,2	146,3	14,6	1190,6
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	1020,7	12,0	181,9 ⁽³⁾	12,8	1227,4

2017 milj.euroa	Liikearvo	Asiakaskanta	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	894,8	97,2	570,4	37,3	1599,7
Hankitut liiketoiminnot	133,8	11,6	3,9	0,7	150,0
Lisäykset			36,7	8,1	44,9
Myydyt liiketoiminnot				0,0	0,0
Vähennykset			-1,5		-1,5
Siirrot erien välillä			31,4	-30,8	0,6
Kurssierot	-0,1		0,0		-0,1
Hankintameno 31.12.2017	1028,5	108,8	640,9	15,2	1793,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	15,0	87,7	457,1	0,1	560,0
Poistot ja arvonalentumiset		5,0	38,8	0,6	44,4
Vähennysten kertyneet poistot			-1,4		-1,4
Kurssierot					
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	15,0	92,7	494,6	0,7	603,0
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	879,8	9,5	113,3	37,2	1039,8
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	1013,5	16,2	146,3 ³⁾	14,6	1190,6

¹⁾ Ukkonet -kaupan yhteydessä hankittu 2,6 GHz Band 38 -taajuuslisenssi.

²⁾ Sisältää Suomen 3,5 GHz -taajuuslisenssin kirjanpitoarvoltaan 26,3 miljoonaa euroa.

³⁾ Sisältää it-ohjelmistoja kirjanpitoarvoltaan 92,5 (83,2) miljoonaa euroa.

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Aineettomat hyödykkeet:

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on määritettävissä luotettavasti. Aineettomiin hyödykkeisiin liittyvät myöhemmin toteutuvat menot aktivoidaan vain siinä tapauksessa, että niiden vaikutuksesta konsernille koitua taloudellinen hyöty lisääntyy yli alun perin arvioidun suoritusasteen. Muussa tapauksessa menot kirjataan kuluksi niiden syntymishetkellä.

Liiketoiminnan hankinnan yhteydessä aineettomat hyödykkeet (kuten asiakaskanta ja tuotemerkki) arvostetaan käypään arvoon. Muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon ja poistetaan tasapoistoina arvioituna taloudellisena vaikutusaikanaan.

Aineettomien hyödykkeiden poistoajat:

Asiakaskanta	4–5 vuotta
Tuotemerkki	10 vuotta
Kehittämismenot	3 vuotta
IT-ohjelmat	5 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	3–10 vuotta

Tutkimusmenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi. Tuotekehitysmenot kirjataan taseeseen siitä lähtien, kun tuote on teknisesti toteutettavissa, se voidaan hyödyntää kaupallisesti ja tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä. Muussa tapauksessa kehitysmenot kirjataan vuosikulukuksi. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmin.

Julkiset avustukset, kuten valtiolta saadut aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintoihin liittyvät avustukset, on kirjattu aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi. Avustukset tuloutetaan pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Tuotekehitysprojekteja varten saadut julkiset avustukset merkitään liiketoiminnan muihin tuottoihin silloin, kun tuotekehitysmeno kirjataan vuosikulukuksi. Mikäli julkinen avustus liittyy aktivoitavaan tuotekehitysmenoon, saatu avustus vähentää aktivoitavaa hankintamenoa.

Konserni arvioi tilinpäätöshetkellä, onko olemassa viitteitä jonkin omaisuuserän arvonalentumisesta. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden osalta kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Konsernilla ei ole aineettomia hyödykkeitä, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan omaisuuserästä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Arvonalentumistappio perutaan, jos on viitteitä, että olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää kuin mikä omaisuuserän kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista.

5.3.1 Liikearvo

Liikearvo on kohdistettu konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille seuraavasti:

milj.euroa	2018	2017
Henkilöasiakkaat	643,5	640,9
Yritysasiakkaat	377,1	372,5
B/S	1 020,7	1 013,5

Elisan organisaatio- ja johtamisrakenteeseen perustuvat raportoitavat toimintasegmentit ovat Henkilöasiakkaat ja Yritysasiakkaat.

Arvonalentumistestaus

Vuosittaisessa arvonalentumistestauksessa segmenttien kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritetty käyttöarvoon perustuen. Käyttöarvo on laskettu ennustettujen diskontattujen rahavirtojen (DCF-malli) perusteella. Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin suunnitelmiin, jotka kattavat viiden vuoden ajanjakson. Ennusteet ovat pääosin yhdenmukaisia ulkoisten informaatiolähteiden tietojen kanssa ja kuvastavat toteutunutta kehitystä. Käytetty diskonttaus korko ennen veroja on 7,1 prosenttia (vertailuvuonna 7,8 prosenttia Henkilöasiakkaiden ja 8,0 prosenttia Yritysasiakkaiden osalta). Viiden vuoden jälkeiset rahavirrat on ennustettu eteenpäin arvioimalla tulevaisuuden rahavirtojen muutokseksi 2 prosentin kasvu.

Testausten perusteella segmenttien liikearvon arvonalentamiselle ei ole ollut tarvetta 2018 ja 2017.

DCF-mallin käyttö vaatii ennusteita ja oletuksia liittyen markkinoiden kasvuun, hintoihin, volyyMikehitykseen, investointitarpeisiin ja yleiseen korkotasoon. Suurimmat herkkyydet tuloksessa liittyvät ennakoituun liikevaihto- ja kannattavuustasoon.

Herkkyyksianalyysi

Käytetyt ennusteparametrit

	Henkilö- asiakkaat 2018	Yritys- asiakkaat 2018	Henkilö- asiakkaat 2017	Yritys- asiakkaat 2017
Määrä, jolla yksikön kirjanpitoarvo ylittyy, milj. euroa	4 440	2 727	3 537	2 312
Käyttökatemarginaali keskimäärin, % ¹⁾	36,9	33,3	36,7	33,2
Horisonttikasvu, %	2,0	2,0	2,0	2,0
Diskonttaus korko ennen veroja, %	7,1	7,1	7,8	8,0

¹⁾ Viiden vuoden ennustejaksolla keskimäärin

Ennusteparametrien %-yksikkömuutos, joilla käypä arvo on yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo

	Henkilö- asiakkaat 2018	Yritys- asiakkaat 2018	Henkilö- asiakkaat 2017	Yritys- asiakkaat 2017
Käyttökatemarginaali keskimäärin, %	-18,7	-18,3	-17,9	-17,8
Horisonttikasvu, %	-29,4	-48,2	-25,7	-53,4
Diskonttaus korko ennen veroja, %	16,9	20,4	15,6	25,2

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Liikearvo:

Ennen vuotta 2004 tapahtuneiden liiketoimintojen yhdistämisistä syntynyt liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty IFRS-standardien mukaisena oletushankintamenona. 1.1.2004–31.12.2009 tapahtuneet yrityshankinnat on kirjattu aikaisemman IFRS-normiston mukaisesti (IFRS 3 (2004)). 1.1.2010 jälkeen tapahtuneiden liiketoimintojen yhdistämisissä liikearvo on määrä, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus ja aiemmin omistetun osuuden hankinta-ajankohdan käypä arvo ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta.

Liikearvosta ei tehdä poistoja. Konserni testaa liikearvon tasearvon vuosittain tai useammin, jos viitteitä mahdollisesta arvonalentumisesta on olemassa. Testausta varten liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille (CGU), jotka ovat Henkilöasiakkaat ja Yritysi asiakkaat. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisilla.

Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Rahavirtaa tuottavaan yksikköön kohdistuva arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään yksiköille kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet – Arvonalentumistestaus:

Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät määritetään käyttöarvoon perustuvina laskelmina, joiden laatiminen edellyttää arvioiden ja oletusten käyttämistä. Suurimmat epävarmuudet liittyvät ennakoituun liikevaihto- ja kannattavuustasoon sekä diskonttauskorkoon. Muutokset voivat johtaa arvonalentumistappioiden kirjaamiseen. Liikearvon kirjanpitoarvo 31.12.2018 on 1 020,7 miljoonaa euroa.

6 Vaihto-omaisuus, myyntisaamiset ja muut saamiset sekä ostovelat ja muut velat

6.1 Vaihto-omaisuus

milj.euroa	2018	2017
Aineet ja tarvikkeet	15,7	18,6
Valmiit tuotteet/tavarat	49,7	49,7
B/S	65,4	68,3

Vaihto-omaisuudesta on tilikaudella kirjattu arvonalentumisia 2,4 (0,3) miljoonaa euroa.

6.2 Myyntisaamiset ja muut saamiset

6.2.1 Lyhytaikaiset saamiset

milj.euroa	2018	2017
Myyntisaamiset	349,5	352,7
Arvoltaan alentuneet myyntisaamiset ¹⁾	-9,1	-6,6
Saamiset asiakassopimuskuluista ²⁾	5,9	
Saamiset asiakassopimustuotoista ²⁾	4,1	
Siirtosaamiset	47,8	47,3
Rahoitusleasingsaamiset	10,9	6,6
Lainasaamiset	0,1	1,4
Saamiset osakkuusyrittäiltä	0,9	0,1
Muut saamiset	6,6	6,1
B/S	416,6	407,6

¹⁾ IFRS 9 -standardin käyttöönoton vaikutus avaavan taseen myyntisaamisiin on -0,7 miljoonaa euroa. Ks. tarkemmin laatimisperiaatteet liitetiedon lopussa.

²⁾ IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardin käyttöönoton oikaisuvaikutus avaavan taseen saamisiin asiakassopimuskuluista oli 6,3 miljoonaa euroa ja saamisiin asiakassopimustuotoista 3,9 miljoonaa euroa. Ks. tarkemmin liite 2.3. Tilikauden aikana omaisuuseriä on kirjattu tulosvaikutteisesti -0,5 miljoonaa euroa, jonka verovaikutus on -0,1 miljoonaa euroa.

Siirtosaamiset koostuvat korkosaamisista sekä liikekuluja jaksotuksista.

Myyntisaamisten ikäjakauma

milj.euroa	2018			2017
	Nimellisarvo	Luottotappiot	Tasearvo	Tasearvo
Erääntymättömät	296,5	-0,1	296,5	299,7
Erääntyneet				
Alle 30 päivää	34,9	-0,2	34,7	37,0
31-60 päivää	5,1	-0,5	4,5	6,4
61-90 päivää	3,2	-0,5	2,6	2,3
91-180 päivää	3,9	-2,4	1,5	0,7
Yli 181 päivää	6,0	-5,4	0,6	
	349,5	-9,1	340,4	346,1

Myyntisaamisten kirjanpitoarvo on kohtuullinen arvio niiden käyvästä arvosta. Myyntisaamisten luottoriski on kuvattu liitetiedossa 7.1. Luottoriskin enimmäismäärä on myyntisaamisten arvo tilinpäätöspäivänä, 340,4 miljoonaa euroa.

IFRS 9 myötä luottotappiot esitetään ikäjakauman mukaisesti. Vertailuvuoden tiedot eivät ole käytettävissä.

6.2.2 Pitkäaikaiset saamiset

milj.euroa	2018	2017
Lainasaamiset	0,1	0,1
Myyntisaamiset	76,5	67,6
Rahoitusleasingsaamiset	6,5	7,4
Siirtosaamiset	8,5	8,1
Pitkäaikaiset johdannaiset	0,4	
Muut pitkäaikaiset saamiset	1,9	0,4
B/S	93,8	83,7

Saamisten (lyhyt- ja pitkäaikaisten) efektiivinen korkoprosentti oli 0,00 (0,00) prosenttia.

Rahoitusleasingsaamisten bruttomäärä
- vähimmäisvuokrasaamiset eräntymisajoin

milj.euroa	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	11,1	7,9
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	6,6	6,4
Yli viiden vuoden kuluttua		0,1
	17,7	14,4
Tulevaisuudessa kertyvät rahoitustuotot	-0,4	-0,3
Rahoitusleasingsaamisten nykyarvo	17,4	14,0

Saatavien vähimmäisvuokrien nykyarvo eräänny seuraavasti

milj.euroa	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	10,9	6,6
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	6,5	7,3
Yli viiden vuoden kuluttua		0,1
	17,4	14,0

Sopimusten vuokra-ajat vaihtelevat yhdestä viiteen vuoteen ja sopimusehdot vaihtelevat indeksiehtojen osalta.

6.3 Ostovelat ja muut velat

milj.euroa	2018	2017
Pitkäaikaiset		
Ostovelat ⁽¹⁾	24,6	13,2
Saadut ennakot	4,9	5,0
Johdannaissopimukset	0,0	0,2
Muut velat	6,8	6,6
B/S	36,3	25,1
Lyhytaikaiset		
Ostovelat ⁽¹⁾	162,5	193,6
Saadut ennakot	5,7	6,3
Velat asiakassopimustuotoista ⁽²⁾	0,2	
Palkka- ja henkilösivukulujaksotukset	46,9	47,5
Osakeperusteiset maksut ⁽³⁾		14,5
Muut siirtovelat	19,1	21,9
Velat osakkuusyrityksille	0,0	0,1
Muut velat ⁽⁴⁾	74,9	65,9
B/S	309,3	349,8
	345,5	374,9

¹⁾ Pitkäaikaiset ostovelat koostuvat 700 MHz taajuuslisenssiin liittyvästä 8,8 miljoonan euron velasta sekä 3540 - 3670 MHz taajuuslisenssiin liittyvästä 15,8 miljoonan euron velasta. Lisenseihin liittyvät lyhytaikaiset velat koostuvat 700 MHz taajuuslisenssiin liittyvästä 4,4 (4,4) miljoonan euron velasta sekä 3540 - 3670 MHz taajuuslisenssiin liittyvästä 5,3 miljoonan euron velasta.

²⁾ IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardin käyttöönoton oikaisuvaikutus avaavan taseen velkoihin asiakassopimustuotoista oli 0,8 miljoonaa euroa. Tilikauden aikana velkaeriä on kirjattu tulosvaikutteisesti -0,6 miljoonaa euroa.

³⁾ IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardin käyttöönoton oikaisuvaikutus avaavan taseen henkilöstökulujaksotuksiin oli 14,5 miljoonaa euroa. Konsernin tilinpäätökseen 2017 sisältyvä lyhytaikainen velka liittyen osakepalkkiojärjestelmien käteisenä maksettavaan osuuteen oikaistiin veloista oman pääoman kertyneisiin voittovaroihin.

⁴⁾ Muihin velkoihin sisältyy 1,6 miljoonaa euroa (1,2) liiketoimintojen hankintoihin liittyviä ehdollisia vastikkeita.

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Vaihto-omaisuus, myyntisaamiset ja muut saamiset sekä ostovelat ja muut velat:

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintahintaan tai sitä alempaan nettorealisointi-arvoon. Vaihto-omaisuuden arvostamisessa käytetään painotettua keskihintaa.

Saamiset:

Saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon ja ne kirjataan alkuperäisen laskutuksen määräisenä. Konserni kirjaa myyntisaamisista arvonalentumistappiovarauksen odotettuihin luottotappioihin perustuen ja arvonalentumistappion kun myyntisaaminen on todettu lopullisesti menetetyksi. Siltä osin, kun myyntisaamia myydään, arvonalentumistappio pienenee.

Arvonalentumistappion kirjausperusteet on 1.1.2018 alkaen päivitetty vastaamaan IFRS 9 -standardin mukaisia vaatimuksia. Uuden mallin mukaan arvonalentumistappio kirjataan perustuen odotettujen luottotappioiden määrään. Aikaisemman käytännön mukaan konserni kirjasi myyntisaamisista arvonalentumistappion, kun maksusuoritus oli viivästynyt yli 90 päivää. Luottotappiovarauksen laskennan muutos vaikutti avaavan taseen 1.1.2018 myyntisaamisiin -0,7 miljoonaa euroa, kertyneisiin voittovaroihin -0,5 miljoonaa euroa ja laskennallisiin verosaamisiin 0,3 miljoonaa euroa.

Myyntisaamiset ja muut saamiset on luokiteltu pitkäaikaisiksi, mikäli ne erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua. Muutoin ne luokitellaan lyhytaikaisiksi saamisiksi.

Rahoitusleasingsaamiset:

Konserni toimii rahoitusleasingsopimuksina käsiteltävien videoneuvottelulaitteiden ja päätelaitteiden vuokralle antajana ja kirjaa myydyt laitteet myyntihetkellä liikevaihtoon ja saamiseksi. Saaminen kirjataan nykyarvoon. Saamansa vuokratuotot konserni kirjaa vuokra-ajan kuluessa rahoitustuotoksi ja saamisten vähennykseksi siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa kullakin kaudella saman suuruisen tuottoasteen.

Ostovelat:

Ostovelkojen ja muiden velkojen kirjanpitoarvo on kohtuullinen arvio niiden käyvästä arvosta. Konsernin ostovelkojen maksuajat noudattavat yritysten tavanomaisia maksuehtoja. Muut siirtovelat muodostuvat korkokulujen sekä muiden tavanomaisten kulujen jaksotuksista.

7 Pääomarakenne

7.1 Rahoitusriskien hallinta

Elisa Oyj:n keskitetty rahoitustoiminta vastaa koko konsernin valuutta-, korko-, likviditeetti- ja jälleenrahoitusriskeistä. Rahoituspolitiikan, kuten varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteet, käsitellään ja vahvistetaan vuosittain hallituksen tarkastusvaliokunnassa. Rahoitusriskejä seurataan osana normaalia toiminnan valvontaa.

Markkinariskit

Korkoriski

Elisa altistuu korkoriskille lähinnä rahoitusvelkojensa kautta. Korkoriskin hallitsemiseksi konsernin lainanotto ja sijoitukset on hajautettu kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin. Korkoriskin hallitsemiseksi voidaan käyttää myös johdannaissopimuksia. Tavoitteena on suojautua korkotason muutosten aiheuttamilta negatiivisilta vaikutuksilta.

Korollisten rahoitusvelkojen koronmuutosten ajankohdat (milj. euroa) 31.12.2018, nimellisarvoon

Ajankohta, jolloin koronmuutos tapahtuu	alle 1 vuosi	1–5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Vaihtuvakorkoiset rahoitusinstrumentit				
Yritystodistusslainat	107,0			107,0
Pankkilainat	100,0			100,0
Rahoitusleasingvelat	2,9			2,9
Kiinteäkorkoiset rahoitusinstrumentit				
Joukkovelkakirjalainat	180,0	300,0	300,0	780,0
Pankkilainat		150,0		150,0
Rahoitusleasingvelat		5,0	16,9	21,8
	389,9	455,0	316,9	1161,7

Konsernilla oli korollisia rahoitusvaroja sijoitettujen yritystodistusten ja pankkitalletusten muodossa 0,0 miljoonaa euroa sekä kassavaroja 80,9 miljoonaa euroa 31.12.2018.

Herkkyysanalyysi sisältää taseen rahoitusvelat tilinpäätöshetkellä. Korkotason muutokseksi on oletettu yksi prosenttiyksikkö ja muutoksen vaikutus tulokseen on laskettu ennen veroja. Korkopositioksi on oletettu korolliset rahoitusvelat ja -saamiset sekä koronvaihtosopimukset tilinpäätöshetkellä niin, että kaikki sopimukset olisivat voimassa muuttumattomina koko vuoden.

milj. euroa	2018		2017	
	Tuloslaskelma	Oma pääoma	Tuloslaskelma	Oma pääoma
Korkotason muutos +/- 1 %	+0,5/-2,1		+/- 1,8	

Valuuttakurssiriski

Elisa-konsernin rahavirroista valtaosa on euromääräisiä, joten yhtiön altistuminen valuuttariskille (taloudellinen riski ja transaktioriski) on vähäistä. Liiketoimintaan liittyvät valuuttakurssiriskit aiheutuvat kansainvälisestä yhdysliikenteestä sekä vähäisessä määrin hankinnoista. Keskeisimmät valuutat ovat Yhdysvaltain dollari (USD), Englannin punta (GBP), Kansainvälisen valuuttarahaston korivaluutta (SDR), Venäjän rupla (RUB), Norjan kruunu (NOK) ja Ruotsin kruunu (SEK). Muiden valuuttojen merkitys on vähäinen. Tilikauden aikana valuuttakurssisuojausja ei käytetty. Yhtiön rahoitusvelkoihin ei sisälly valuuttariskiä.

Konsernin omaan pääomaan sisältyvä ulkomaisten tytäryhtiöiden muuntoeropositio on vähäinen. Muuntoeropositiota ei ole tilivuoden aikana suojattu.

Valuuttapositio 31.12.2018

milj.euroa	Myyntisaamiset	Ostovelat
USD	1,6	6,5
GBP	0,0	0,3
SDR	0,8	0,8
RUB	0,1	0,0
NOK	0,1	0,0
SEK	0,0	0,1

Valuuttapositio 31.12.2017

milj.euroa	Myyntisaamiset	Ostovelat
USD	1,2	7,4
GBP	0,2	0,1
SDR	0,6	0,8
RUB	0,0	
NOK	0,3	0,0
SEK	0,0	0,1

USD:n kahdenkymmenen prosenttiyksikön muutos vaikuttaisi konsernin tulokseen +/- 1,6 (+/- 1,2) miljoonaa euroa, GBP:n +/- 0,6 (+/- 0,0) miljoonaa euroa, SDR:n +/- 0,3 (+/- 0,0) miljoonaa euroa, RUB:in +/- 0,0 (+/- 0,0) miljoonaa euroa, NOK:in +/- 0,0 (+/- 0,1) ja SEK:n +/- 0,0 (+/- 0,0) miljoonaa euroa.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskienhallinnan tavoitteena on konsernin rahoituksen varmentaminen kaikissa tilanteissa. Yhtiön keskeisin rahoitusjärjestely on 1500 miljoonan euron EMTN-ohjelma, jonka puitteissa on laskettu liikkeeseen 780,0 miljoonan euron määrästä joukkovelkakirjalainoja. Yhtiöllä on lisäksi 350 miljoonan euron yritystodistusohjelma sekä 300 miljoonan euron komitoidut luottolimitit, joista 7.7.2022 erääntyvä 170 miljoonan euron limiitti ja 11.6.2021 erääntyvä 130 miljoonan euron limiitti olivat kokonaisuudessaan nostamatta 31.12.2018. Lainojen marginaali määräytyy yhtiön luottoluokituksen pohjalta. Yhtiö solmi 12.12.2018 100 miljoonan euron lainasopimuksen Pohjoismaiden Investointipankin kanssa. Laina nostettiin 14.12.2018.

Elisa on hankkinut kansainväliset luottoluokitukset osana rahoituksensa varmentamista. Moody's Investor Services on luokittanut Elisan pitkäaikaiset sitoumukset luokkaan Baa2 (näkyvä vakaa). Standard & Poor's on luokittanut yhtiön pitkäaikaiset sitoumukset luokkaan BBB+ (näkyvä vakaa) ja lyhytaikaiset sitoumukset luokkaan A-2.

Rahat ja pankkisaamiset sekä käyttämättömät komitoidut limiitit

milj.euroa	2018	2017
Rahat ja pankkisaamiset	80,9	44,3
Luottolimitit	300,0	300,0
	380,9	344,3

Rahat ja pankkisaamiset sekä käyttämättömät komitoidut luottolimitit vähennettynä Elisan liikkeeseenlaskemilla yritystodistuksilla olivat 273,9 (229,3) miljoonaa euroa 31.12.2018.

Rahoitusvelkojen sopimuksiin perustuvat rahavirrat on esitetty liitetiedossa 7.3.2.

Luottoriski

Rahoitusinstrumentteihin sisältyy riski siitä, että vastapuoli ei pysty täyttämään velvoitettaan. Likvidien varojen sijoitukset tehdään vahvistettujen limiittien rajoissa kohteisiin, joiden luottokelpoisuus on hyvä. Sijoituskohteet sekä niille määritellyt limiitit tarkistetaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään vuosittain. Johdannaissopimuksia tehdään vain hyvän luottokelpoisuuden omaavien koti- ja ulkomaisten pankkien kanssa.

Liiketoimintayksiköt vastaavat myyntisaamisiin liittyvästä luottoriskistä. Yksiköillä on kirjallisesti laaditut luottopoliitikat, jotka noudattavat pääosin yhteneväisiä periaatteita. Uusien asiakkaiden luottotiedot tarkastetaan ulkoisista lähteistä aina, kun myydään jälkikäitelaskutettavia tuotteita tai palveluita. Myytäessä lisää olemassa oleville asiakkaille luottokelpoisuus tarkastetaan omien reskontratietojen perusteella. Elisa voi myös periä ennako- tai takuumaksuja luottopoliitikan mukaisesti.

Myyntisaamisten luottoriskikeskittymät ovat vähäisiä johtuen konsernin suuresta asiakaskannasta; 10 suurinta asiakasta edustaa noin 6 prosenttia liikevaihdosta. Konsernin myyntisaamisista on vähennetty epävarmoja saatavia 9,1 (6,6) miljoonaa euroa. Konsernin aikaisempi kokemus myyntisaamisten perinnästä vastaa kirjattuja arvonalennuksia. Lisäksi konserni myy määritettyjen asiakasryhmien erääntyneet myyntisaamiset säännöllisesti. Näiden seikkojen perusteella johto uskoo, ettei konsernin myyntisaamisiin sisälly merkittävää luottoriskiä. Luottoriskin enimmäismäärä on myyntisaamisten kokonaismäärä, joka 31.12.2018 oli 340,4 miljoonaa euroa. Myyntisaamisten ikäjakama on esitetty liitetiedossa 6.2.1.

Hyödykeriskit ja niiden herkkyyshanalyysi

Elisa suojaa sähköostoja fyysisten ostosopimusten lisäksi johdannaisilla. Sähkön hintariskiä tarkastellaan viiden vuoden aikajänteellä. Tulevaisuuden ostoja suojaavien johdannaissopimusten osalta noudatetaan suojauslaskentaa. Suojauslaskennan kriteerit täyttävien johdannaisten tehokas osuus kirjataan oman pääoman käyvän arvon rahastoon ja tehoton osuus tuloslaskelman liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin. Omaan pääomaan kirjattavan käyvän arvon rahaston muutos esitetään laajan tuloslaskelman erässä Rahavirran suojaukset.

Suojauslaskennan tehoton osuus oli vuoden lopussa 0,0 (0,1) miljoonaa euroa.

Sähköostojen suojausaste seuraavien vuosien hankinnoista, %	2018	2017
0–1 vuotta	88,5	81,3
1–2 vuotta	54,3	41,8
2–3 vuotta	0,0	0,0
3–4 vuotta	0,0	0,0
4–5 vuotta	0,0	0,0

Jos sähköjohdannaisten markkinahinta muuttuisi tilinpäätöspäivän 31.12.2018 tasosta +/- 10 %, olisi vaikutus vuoden 2019 omaan pääomaan +/-0,1 (0,2) milj. euroa. Muutoksen vaikutus on laskettu ennen veroja.

Pääoman hallinta

Elisan pääoma koostuu omasta pääomasta ja velasta. Liiketoiminnan kehittämiseksi Elisa voi toteuttaa laajennusinvestointeja ja yritysostoja, jotka voidaan rahoittaa joko omalla pääomalla tai velalla joko suoraan tai välillisesti.

Elisan omavaraisuustavoite on yli 35 prosenttia ja vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate 1,5 – 2.

Elisan voitonjako omistajille koostuu osingoista, muusta vapaan oman pääoman jakamisesta sekä omien osakkeiden hankinnasta. Varsinainen voitonjako on 80 - 100 prosenttia tilikauden tuloksesta. Tämän lisäksi osakkeenomistajille voidaan suorittaa lisävoitonjakoa. Jakoehdotusta tai -pääöstä tehdessään hallitus ottaa huomioon taloudellisen aseman, tulevat rahoitustarpeet ja asetetut taloudelliset tavoitteet.

Pääomarakenne ja keskeiset tunnusluvut

milj. euroa	2018	2017
Korollinen nettovelka	1067,8	1073,1
B/S Oma pääoma yhteensä	1126,9	1039,7
Pääoma yhteensä	2194,7	2112,9
Velkaantumisaste, %	94,8	103,2
Nettovelka/käyttökate	1,7	1,8
Omavaraisuusaste, %	42,4	40,5

Käytettävissä olevat rahoituslähteet

Oman pääoman ehtoisen rahoituksen osalta Elisan tavoitteena on pitää hallituksella riittävä joustavuus omien osakkeiden liikkeeseenlaskuun. Yhtiökokous tekee päätöksen osakeantivaltuutuksen määrästä. Valtuutusta on käytetty vuonna 2018 osakepalkkiojärjestelmien toteutuksessa.

Oma pääoma	2018	2017
Hallussa olevat osakkeet, 1 000 kpl	7 612	7 801
Osakeantivaltuus, 1 000 kpl	14 998	14 863

Tilinpäätöspäivän osakekurssilla osakeantivaltuutuksen maksimimäärä 31.12.2018 oli 541,1 (486,3) miljoonaa euroa.

Vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen osalta Elisa pitää yllä lainaohjelmia ja luottojärjestelyitä, joiden puitteissa voidaan tehdä nopeasti liikkeeseenlaskuja. Järjestelyt ovat sitovia ja ei-sitovia ja niiden puitteissa voidaan tehdä liikkeeseenlaskuja eri juoksuajoille.

Velkapääoma	2018	2017
Yritystodistusohjelma (ei sitova) ¹⁾	243,0	235,0
Kommitoidut luottolimiitit ²⁾	300,0	300,0
EMTN-ohjelma (ei sitova) ³⁾	720,0	220,0
Yhteensä, milj. euroa	1263,0	755,0

Osakeantivaltuutuksen ja sitovien sekä ei sitovien velkajärjestelyiden yhteismäärä tilinpäätöspäivänä oli 1804,1 (1241,3) miljoonaa euroa.

¹⁾ Yritystodistusohjelman koko on 350 miljoonaa euroa, josta oli 31.12.2018 käytössä 107,0 miljoonaa euroa.

²⁾ Elisalla on kaksi kommitoitua luottolimiittä yhteensä 300 miljoonaa euroa. Järjestelyt olivat kokonaisuudessaan nostamatta 31.12.2018.

³⁾ Elisalla on eurooppalainen joukkovelkakirjalainaohjelma (EMTN), jonka kokonaismäärä on 1 500 miljoonaa euroa. Siitä oli 31.12.2018 käytössä 780 miljoonaa euroa. Ohjelma päivitettiin 14.8.2018, ja se on voimassa vuoden ajan päivityksestä.

7.2 Oma pääoma

Osakepääoma ja omat osakkeet milj.euroa	Osakkeiden lukumäärä (tuhansia)	Osake- pääoma	Omat osakkeet
1.1.2017	167 335	83,0	-142,9
Omien osakkeiden luovutus			2,7
B/S 31.12.2017	167 335	83,0	-140,2
Omien osakkeiden luovutus			4,6
B/S 31.12.2018	167 335	83,0	-135,6

Yhtiön maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli tilikauden lopussa 83 033 008 (83 033 008) euroa.

Elisa Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä on vain yhteen osakesarjaan kuuluvia osakkeita, joilla on yksi ääni. Yhtiöjärjestyksen mukaan osakkeiden enimmäismäärä on 1 000 (1 000) miljoonaa osaketta. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

Omiin osakkeisiin sisältyy konsernin hallussa olevien omien osakkeiden hankintameno. Omat osakkeet esitetään oman pääoman vähennyksenä.

Omat osakkeet	Osakkeita kpl	Kirjanpidollinen vasta-arvo euroa	%-osuus osakkeista ja äänistä
Konsernin hallussa olevat omat osakkeet 1.1.2017	7 715 129	3 828 309	4,61
Omien osakkeiden luovutus	-135 626		
Siirto yhteistililtä	221 894		
Konsernin hallussa olevat omat osakkeet 31.12.2017	7 801 397	3 871 116	4,66
Omien osakkeiden luovutus	-230 843		
Siirto yhteistililtä	41 267		
Konsernin hallussa olevat omat osakkeet 31.12.2018	7 611 821	3 777 047	4,55

Osingot

Hallitus on ehdottanut, että vuodelta 2018 jaettaisiin osinkoa 1,75 euroa/osake. Vuoden 2017 tuloksesta osinkoa jaettiin 1,65 euroa/osake.

Muut rahastot milj.euroa	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Vara- rahasto	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Yhteensä
1.1.2017	90,9	3,4	21,3	381,0	496,6
Muut sijoitukset			-34,7		-34,7
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät			0,3		0,3
Rahavirran suojaukset			0,3		0,3
B/S 31.12.2017	90,9	3,4	-12,8	381,0	462,5
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät			0,7		0,7
Rahavirran suojaukset			0,5		0,5
B/S 31.12.2018	90,9	3,4	-11,6	381,0	463,7

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon on kirjattu se osa osakkeiden merkintähinnasta, jota ei ole osakeantipäätösten mukaan merkitty osakepääomaan.

Vararahasto 3,4 miljoonaa euroa sisältää yhtiöjärjestyksen mukaisen/yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta siirretyn osuuden. Käyvän arvon rahasto -11,6 miljoonaa euroa sisältää muiden sijoitusten käypien arvojen muutokset, etuuspohjaisen nettoeläkevelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät sekä rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutosten tehokkaat osuudet. Muut rahastot 381,0 miljoonaa euroa ovat muodostuneet yrityshankintojen yhteydessä toteutetuissa osakeannoissa.

7.3 Rahoitusvarat ja -velat

7.3.1 Rahoitustuotot ja -kulut

milj.euroa	2018	2017
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot muista sijoituksista	0,1	0,1
Korko- ja rahoitustuotot lainoista ja muista saamisista	2,0	3,8
Luovutusvoitot sijoituksista ¹⁾	0,0	44,8
Muut rahoitustuotot	0,2	0,4
I/S	2,4	49,1
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista rahoitusveloista	-23,2	-21,9
Muut rahoituskulut jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista rahoitusveloista	-1,3	-1,5
Luovutustappiot sijoituksista	0,0	0,0
Muut korkokulut	-0,1	-0,1
Muut rahoituskulut	-0,4	-0,3
I/S	-25,0	-23,9

¹⁾ Sisältää vertailuvuonna Comptel Oyj:n osakkeiden luovutusvoiton 44,3 miljoonaa euroa.

Korkotuotot ja -kulut on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä ja osinkotuotot, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

Kurssivoitot ja -tappiot kirjataan luonteensa mukaisesti joko materiaaleihin ja palveluihin tai rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Rahoitustuottoihin ja -kuluihin kirjatut kurssivoitot ja -tappiot ovat olleet vähäisiä.

7.3.2 Rahoitusvelat

milj.euroa	2018		2017	
	Tasearvot	Käyvät arvot	Tasearvot	Käyvät arvot
Pitkäaikaiset				
Joukkovelkakirjalainat ¹⁾	589,4	613,1	767,3	807,2
Pankkilainat	250,0	250,0	150,1	150,1
Rahoitusleasingvelat	21,8	21,8	22,2	22,2
B/S	861,3	884,9	939,6	979,5
Lyhytaikaiset				
Joukkovelkakirjalainat ¹⁾	177,5	183,1		
Pankkilainat	0,0	0,0	59,2	59,2
Rahoitusleasingvelat	2,9	2,9	3,7	3,7
Yritystodistukset	107,0	107,0	115,0	115,0
B/S	287,4	293,0	177,8	177,8
	1148,7	1177,9	1117,4	1157,3

¹⁾IFRS 9 -standardin käyttöönoton oikaisuvaikutus joukkovelkakirjalainan avaavan taseen arvoon oli -5,8 miljoonaa euroa, kertyneisiin voittovaroihin 4,6 miljoonaa euroa ja laskennallisiin verovelkoihin 1,2 miljoonaa euroa. Aikaisemman IAS 39 -standardin mukaan rahavirtojen välinen erotus jaksotettiin velan jäljellä olevalle juoksuajalle määrittämällä efektiivinen korko uudelleen.

Lainat sisältävät yhteensä 24,7 (25,9) miljoonaa euroa vakuudellisia velkoja (rahoitusleasingvelkoja). Rahoitusleasingvelat ovat tosiasiallisesti vakuudellisia, sillä maksujen laiminlyönnin tapahtuessa oikeudet vuokrattuun omaisuuteen siirtyvät takaisin vuokranantajalle.

Kaikki rahoitusvelat ovat euromääräisiä. Rahoitusvelat arvostetaan kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuun. Rahoitusvelkojen käyvät arvot perustuvat markkinanoteerauksiin tai ne on laskettu diskonttaamalla velkaan liittyvät rahavirrat tilinpäätöspäivän markkinakorolla.

Pitkäaikaisten lainojen keskimaturiteetti oli 3,6 (4,3) vuotta ja efektiivinen keskimarkkinakorko 1,6 (1,8) prosenttia.

Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskulujen sopimuksiin perustuvat kassavirrat

2018 milj. euroa	2019	2020	2021	2022	2023	2024–	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat	194,9	10,9	310,9	2,6	2,6	302,6	824,5
Rahoituskulut	14,9	10,9	10,9	2,6	2,6	2,6	44,5
Lyhennykset	180,0		300,0			300,0	780,0
Pankkilainat	0,9	0,9	0,8	0,8	150,8	101,0	255,3
Rahoituskulut	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	1,0	5,2
Lyhennykset	0,0	0,0			150,0	100,0	250,1
Yritystodistukset	107,0						107,0
Rahoituskulut	0,2						0,2
Lyhennykset	106,8						106,8
Rahoitusleasingvelat	4,6	3,8	2,8	2,4	2,4	47,0	63,0
Rahoituskulut	1,8	1,7	1,6	1,6	1,5	30,1	38,3
Lyhennykset	2,9	2,1	1,2	0,9	0,9	16,9	24,7
Sähköjohdannaiset	-0,4						-0,4
Suoritettavat rahavirrat	-0,4						-0,4
Ostovelat	162,5						162,5
Yhteensä	469,5	15,5	314,5	5,9	155,8	450,7	1411,8
Rahoituskulut	17,3	13,4	13,3	5,0	4,9	33,8	87,8
Lyhennykset	452,2	2,1	301,2	0,9	150,9	416,9	1324,1

2017 milj. euroa	2018	2019	2020	2021	2022	2023–	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat	14,9	194,9	10,9	310,9	2,6	305,3	839,5
Rahoituskulut	14,9	14,9	10,9	10,9	2,6	5,3	59,5
Lyhennykset		180,0		300,0		300,0	780,0
Pankkilainat	60,2	0,7	0,7	0,6	0,6	150,6	213,4
Rahoituskulut	1,0	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	4,2
Lyhennykset	59,2	0,0	0,0			150,0	209,2
Yritystodistukset	115,0						115,0
Rahoituskulut	0,2						0,2
Lyhennykset	114,8						114,8
Rahoitusleasingvelat	5,5	4,7	3,7	2,3	1,6	47,7	65,5
Rahoituskulut	1,9	1,7	1,6	1,5	1,4	31,5	39,6
Lyhennykset	3,7	3,0	2,1	0,8	0,1	16,2	25,9
Sähköjohdannaiset	0,0	0,1					0,2
Suoritettavat rahavirrat	0,0	0,1					0,2
Ostovelat	193,6						193,6
Yhteensä	389,2	200,4	15,3	313,7	4,8	503,6	1427,0
Rahoituskulut	18,0	17,4	13,1	13,0	4,7	37,4	103,6
Lyhennykset	371,2	183,0	2,2	300,8	0,1	466,2	1323,5

Vaihtuvakorkoisten rahoitusvelkojen tulevat rahoituskulut on laskettu käyttäen tilinpäätöshetkellä voimassa ollutta korkoa.

Yhtiöllä on sitovia luottolimiittejä 300 miljoonaa euroa, joista 170 miljoonaa euroa erääntyy 2022 ja 130 miljoonaa euroa 2021. Järjestelyt olivat kokonaisuudessaan nostamatta 31.12.2018.

Joukkovelkakirjalainat

Emoyhtiö on joukkovelkakirjalainaohjelmansa puitteissa laskenut liikkeeseen seuraavat joukkovelkakirjalainat:

	31.12.2018					Eräpäivä
	Käypä arvo milj. euroa	Tasearvo milj. euroa	Nimellisarvo milj. euroa	Nimelliskorko-%	Efektiiivinen korko-%	
EMTN-ohjelma 2001 / 1000 milj.euroa						
I/2012	183,1	177,5	180,0	2,250	2,403	4.10.2019
I/2013	314,6	299,5	300,0	2,750	2,785	22.1.2021
I/2017	298,5	289,9	300,0	0,875	1,032	17.3.2024
	796,1	767,0	780,0			

Joukkovelkakirjalainojen käypä arvo perustuu markkinanoteerauksiin.

Rahoitusleasingvelkojen bruttomäärä - vähimmäisvuokrat erääntymisajoin

milj.euroa	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	4,6	5,5
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	12,2	12,2
Yli viiden vuoden kuluttua	46,1	47,7
	63,0	65,5
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	-38,3	-39,6
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo	24,7	25,9

Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo erääntyy seuraavasti

milj.euroa	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	2,9	3,7
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	5,0	6,0
Yli viiden vuoden kuluttua	16,9	16,2
	24,7	25,9

7.3.3 Rahavarat ja muut sijoitukset

Rahavarat

milj.euroa	2018	2017
Kassavarat	80,9	44,3
B/S	80,9	44,3

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, lyhytaikaisista pankkitalletuksista sekä muista lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, joiden maturiteetti on korkeintaan kolme kuukautta.

Muut sijoitukset

milj.euroa	2018	2017
Noteeraamattomat osakesijoitukset	9,6	7,8
B/S	9,6	7,8

7.3.4 Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin

2018 milj.euroa	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Jaksotettuun hankintameno- kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Kirjanpito- arvot	Käyvät arvot	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat						
Muut sijoitukset ⁽¹⁾			9,6	9,6	9,6	7.3.3
Myyntisaamiset ja muut saamiset		0,4	93,4	93,8	93,8	6.2.2
Lyhytaikaiset rahoitusvarat						
Myyntisaamiset ja muut saamiset			416,6	416,6	416,6	6.2.1
		0,4	519,6	520,0	520,0	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat						
Rahoitusvelat			861,3	861,3	884,9	7.3.2
Ostovelat ja muut velat ⁽²⁾			31,4	31,4	31,4	6.3
Lyhytaikaiset rahoitusvelat						
Rahoitusvelat			287,4	287,4	293,0	7.3.2
Ostovelat ja muut velat ⁽²⁾	1,6		302,0	303,5	303,5	6.3
	1,6		1482,1	1483,6	1512,8	

¹⁾ Muut sijoitukset sisältävät konsernin noteeraamattomat osakesijoitukset

²⁾ Poislukien saadut ennakot

2017 milj.euroa	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Jaksotettuun hankintameno- kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Kirjanpito- arvot	Käyvät arvot	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat						
Muut sijoitukset ¹⁾			7,8	7,8	7,8	7.3.3
Myyntisaamiset ja muut saamiset			83,7	83,7	83,7	6.2.2
Lyhytaikaiset rahoitusvarat						
Myyntisaamiset ja muut saamiset			407,6	407,6	407,6	6.2.1
			499,1	499,1	499,1	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat						
Rahoitusvelat			939,6	939,6	979,5	7.3.2
Ostovelat ja muut velat ²⁾		0,2	19,8	20,1	20,1	6.3
Lyhytaikaiset rahoitusvelat						
Rahoitusvelat			177,8	177,8	177,8	7.3.2
Ostovelat ja muut velat ²⁾			343,5	343,5	343,5	6.3
		0,2	1480,8	1481,0	1520,9	

¹⁾ Muut sijoitukset sisältävät konsernin noteeraamattomat osakesijoitukset

²⁾ Poislukien saadut ennakot

Kunkin rahoitusvara ja -velkaerän käyvät arvot on esitetty yksityiskohtaisemmin liitenumeron mukaisessa kohdassa.

Käypään arvoon arvostetut varat ja velat

milj.euroa	2018	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat/-velat				
Sähköjohdannaiset	0,4		0,4	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat				
Liiketoimintojen hankintoihin liittyvät ehdolliset vastikkeet	-1,6			-1,6
	-1,2		0,4	-1,6

milj.euroa	2017	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat/-velat				
Sähköjohdannaiset	-0,2		-0,2	
	-0,2		-0,2	

Käypään arvoon arvostetut erät luokitellaan kolmetasoista käypien arvojen hierarkiaa käyttäen. Tasolle 1 luokitellaan rahoitusinstrumentit, joilla on aktiivisilla markkinoilla määritetyt hinnat. Elisan omistamat pörssinoteeratut osakkeet luokitellaan tasolle 1. Tasolle 2 luokitellaan instrumentit, joiden hinnat perustuvat todettavissa olevaan markkinatietoon. Konsernin sähköjohdannaiset luokitellaan tasolle 2. Tasolle 3 luokitellaan instrumentit, joiden hinnat eivät perustu todettavissa olevaan markkinatietoon vaan esimerkiksi yrityksen omaan tietoon. Konsernin liiketoimintojen hankintoihin liittyvät ehdolliset vastikkeet luokitellaan tasolle 3.

Tason 3 täsmäytyslaskelma

Liiketoimintojen hankintoihin liittyvät ehdolliset vastikkeet

milj.euroa	2018	2017
Tilikauden alussa	0,0	1,2
Ehdollisen vastikkeen lisäys	1,6	
Ehdollisen vastikkeen maksu		-1,1
Ehdollisen vastikkeen purku		-0,1
Kurssierot		0,0
Tilikauden lopussa	1,6	0,0

Ehdollisen vastikkeen käyvän arvon muutos on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin.

Johdon arvion mukaan tasolle 3 arvostettujen rahoitusinstrumenttien osalta yhden tai useamman käyvän arvon määrittämiseen käytetyn syöttötiedon vaihtaminen jokseenkin mahdolliseen vaihtoehtoiseen oletukseen ei muuttaisi tasolla 3 olevien käypään arvoon arvostettujen erien käypää arvoa merkittävästi ottaen huomioon kyseisten velkojen pieni kokonaismäärä.

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Rahoitusvarat ja -velat:

Rahoitusvarat ja muut sijoitukset:

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan selvityspäivänä. Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun konserni menettää sopimuserusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt riskit ja tuotot merkittäville osin konsernin ulkopuolelle.

Osakesijoitukset, lukuun ottamatta sijoituksia osakkuusyrityksiin ja keskinäisiin kiinteistöyhtiöihin, luokitellaan muiksi sijoituksiksi ja arvostetaan lähtökohtaisesti käypään arvoon. Noteeraamattomat osakesijoitukset on kirjattu hankintamenoon mahdollisilla arvonalentumisilla vähennettynä. Käypään arvoon kirjattujen osakkeiden arvo on määritetty joko perustuen vertailukelpoisten yritysten arvoon, diskontatun kassavirran menetelmään tai osakkeilla tehtyihin transaktioihin. Julkisesti noteeratut osakesijoitukset on arvostettu käypään arvoon. Sijoitukset sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin.

Rahoitusvelat:

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon. Myöhemmin kaikki rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alkuperäiseen hankintamenoon. Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin, ja ne voivat olla korollisia tai korottomia.

Tilanteissa, joissa jaksotettuun hankintamenoan arvostettavan rahoitusvelan ehtoja muutetaan siten, että muutos ei johda velan kirjaamiseen taseesta, konsernin on kuitenkin kirjattava tulosvaikutteinen voitto tai tappio, joka lasketaan alkuperäisten sopimukseen perustuvien rahavirtojen ja alkuperäisellä efektiivisellä korolla diskontattujen muutettujen sopimusehtojen mukaisten rahavarojen välisenä erotuksena.

Konsernin rahoitusvelkoihin kuuluvien joukkovelkakirjalainojen kirjauserusteet on 1.1.2018 alkaen päivitetty vastaamaan IFRS 9 -standardin mukaisia vaatimuksia. Oikaisuvaikutus oli joukkovelkakirjalainan avaavan taseen arvoon -5,8 miljoonaa euroa, kertyneisiin voittovaroihin 4,6 miljoonaa euroa ja laskennallisiin verovelkoihin 1,2 miljoonaa euroa.

Rahoitusleasingvelat:

Konserni on vuokrannut rahoitusleasingosimuksilla lähinnä teletiloja ja -verkkoa, työasemia sekä verkkolaitteita ja -palvelimia. Sopimusehdot vaihtelevat osto-optioiden/lunastusehtojen, indeksiehtojen ja sopimusaikojen osalta.

Rahoitusleasingosimuksiksi luokitellaan aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista. Rahoitusleasingosimuksella hankittu omaisuus on merkittävä taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingosimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon sekä velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu saman suuruinen korkoprosentti. Vuokravelvoitteet kirjataan rahoitusvelkoihin.

Elisa ottaa käyttöön IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin 1.1.2019 tilikauden alusta lukien. Ks. tarkemmin 1.3 Uudet ja tulevat standardit.

Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu:

Konsernin rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu IFRS 9 käyttöönoton myötä jaksotettuun hankintamenoan kirjattaviin rahoitusvaroihin- ja velkoihin, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin. Jaksotettuun hankintamenoan kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin kuuluvat rahoitusvarat ja -velat, jotka on tarkoitus pitää sopimuksen loppuun asti ja joiden rahavirta muodostuu pelkästään pääoman takaisinmaksusta ja korosta. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin kuuluvat ne rahoitusvarat ja -velat, joita pidetään hallussa tavoitteena sekä kerätä sopimukseen perustuvia rahavirtoja että myydä rahoitusvaroja/-velkoja. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin kuuluvat ne rahoitusvarat ja -velat, jotka eivät täytä muiden ryhmien kriteerejä.

Konsernin suojauslaskennan alaiset sähköjohdannaiset on luokiteltu käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi rahoitusvaroiksi/-veloiksi. Liiketoimintojen hankintoihin liittyvät ehdolliset vastikkeet sekä noteeratut osakesijoitukset on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin. Konsernin muut rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu jaksotettuun hankintamenoan kirjattaviksi.

IFRS 9 -standardin käyttöönoton vaikutus on kirjattu kertyneisiin voittovaroihin 1.1.2018. Konserni on esittänyt rahoitusinstrumenttien vertailutiedot uuden luokittelun mukaisesti.

7.3.5 Johdannaissopimukset

Johdannaissopimusten nimellisarvot

milj.euroa	2018			2017		
	Voimassaoloaika			Voimassaoloaika		
	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta
Sähköjohdannaiset	2,5			1,4	1,0	

Johdannaissopimusten käyvät arvot

milj.euroa	2018			2017		
	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Yhteensä	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Yhteensä
Sähköjohdannaiset	0,4		0,4		-0,2	-0,2

Käyvän arvon määrittäminen ja luokittelu

Johdannaissopimusten käypä arvo määritetään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja, rahavirtojen diskonttausmenetelmää tai optionhinnoittelumalleja. Johdannaissopimukset luokitellaan käypien arvojen hierarkian tasolle 2. Ks. liitetieto 7.3.4.

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Johdannaissopimukset:

Konserni on ottanut käyttöön IFRS 9:n suojauslaskentavaatimukset 1.1.2018. Muutoksella ei ollut vaikutusta konsernitiilinpäätöksen tietoihin.

Johdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen rahoitusvaroiksi tai -veloiksi ja arvostetaan käypään arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määrittämällä tavalla. Avoinna olevat johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, arvostetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä käypään arvoon ja niiden tulosvaikutus kirjataan välittömästi tuloslaskelman rahoituseriin. Johdannaisten käypänä arvona käytetään noteerattuja markkinahintoja, tai jos niitä ei ole saatavilla, arvo lasketaan käyttäen hyväksi yleisesti käytössä olevia arvostusmenetelmiä.

Konserni soveltaa suojauslaskentaa sähkön hintariskin osalta ja käsittelee johdannaissopimuksia rahavirran suojauksina. Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannaissopimusten tehokkaan osuuden käyvän arvon muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman suojausrahastossa (sisältyy erään "Muut rahastot"). Suojausinstrumentista omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvaikutteisiksi silloin, kun suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Suojausinstrumentin voiton tai tappion tehoton osuus merkitään liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin. Suojausinstrumentin suojauslaskenta lopetetaan, kun suojausinstrumentti erääntyy tai myydään, sopimus puretaan tai toteutetaan. Tällöin suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan siihen asti, kunnes ennakoitu liiketoimi toteutuu.

8 Muut liitetiedot

8.1 Verot

8.1.1 Tuloverot

milj.euroa	2018	2017
Tilikauden verot	-66,5	-64,4
Edellisten tilikausien verot	0,0	-0,1
Laskennalliset verot	1,5	-2,1
I/S	-65,0	-66,5

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot:

milj.euroa	2018			2017		
	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	0,9	-0,2	0,7	0,4	-0,1	0,3
Rahavirran suojaukset	0,6	-0,1	0,5	0,4	-0,1	0,3
	1,5	-0,3	1,2	0,8	-0,2	0,7

Laajan tuloksen muiden sijoitusten arvonmuutokseen ei ole kohdistunut verovaikutusta, koska konsernin omistusosuus yhtiöstä on ollut yli 10 prosenttia. Muuntoeroihin ei kohdistu verovaikutusta.

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan 20 (20) prosentin verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:

milj.euroa	2018	2017
I/S Tulos ennen veroja	381,0	403,2
Kotimaan verokannan mukainen vero	-76,2	-80,6
Verovaikutukset seuraavista:		
Verovapaat tuotot	0,7	9,3
Vähennyskelvottomat kulut	-0,3	-2,0
Ulkomaisten tytäryhtiöiden verovaikutus	6,6	5,9
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	0,0	-0,2
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	3,5	0,8
Verot aikaisemmilta tilikausilta	0,0	-0,1
Muut erät	0,8	0,3
I/S Verot tuloslaskelmassa	-65,0	-66,5
Efektiivinen verokanta, %	17,1	16,5

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot ja laskennalliset verot:

Tuloslaskelman verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Kauden verot lasketaan verotettavasta tulosta voimassaolevan verokannan mukaan ja sitä oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Ks. tarkemmin seuraava liitetieto 8.1.2.

8.1.2 Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos tilikaudella 2018

Laskennalliset verosaamiset			Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu laajaan tulos- laskelmaan	
milj. euroa		1.1.2018			31.12.2018
Varaukset		1,8	-0,7		1,0
Vahvistetut tappiot		0,9	-0,9		0,0
Rahoitusleasingsopimukset		1,1	0,2		1,3
Sisäiset katteet		3,0	-0,3		2,7
Osakepalkkiojärjestelmät		5,7	1,4		7,0
Eläkevelvoitteet		3,6	0,0	-0,2	3,4
Asiakassopimukset		0,1	-0,1		0,0
Luottotappiovaraus		0,2	-0,2		0,0
Muut väliaikaiset erot		0,9	0,2	-0,1	1,1
B/S		17,2	-0,3	-0,3	16,5

Laskennalliset verovelat			Kirjattu tulos- laskelmaan	Hankitut liiketoiminnot	
milj. euroa		1.1.2018			31.12.2018
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämissä		2,0	-0,7	0,8	2,1
Kertyneet poistoerot		19,8	-1,2		18,6
Rahoitusleasingsopimukset		0,5	0,1		0,6
Asiakassopimukset		2,0	-0,1		1,9
Joukkovelkakirjalainan IFRS 9 -mukainen arvostus		1,2	-0,4		0,8
Muut väliaikaiset erot		1,3	0,5		1,8
B/S		26,7	-1,9	0,8	25,7

Vahvistetuista tappioista on kirjattu laskennallista verosaamista siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan niitä voidaan hyödyntää. 31.12.2018 ei ole kirjattu laskennallisia verosaamia vahvistetuista tappioista (0,9 miljoonaa euroa 31.12.2017). Tilinpäätöshetkellä konsernilla oli 7,7 (26,3) miljoonaa euroa käyttämättömiä verotuksellisia tappioita, joista ei ole kirjattu verosaamista. Kyseiset tappiot vanhenevat vuosina 2023–2027.

IFRS 15 -standardin käyttöönoton oikaisuvaikutus avaavan taseen laskennallisiin verosaamisiin oli 0,1 miljoonaa euroa ja laskennallisiin verovelkoihin 2,0 miljoonaa euroa. Muutokset liittyvät asiakassopimuskulujen ja -tuottojen jaksottamiseen. Tilikauden aikana veroja on kirjattu tulosvaikutteisesti 0,0 miljoonaa euroa.

IFRS 9 -standardin käyttöönoton oikaisuvaikutus avaavan taseen laskennallisiin verosaamisiin oli 0,2 miljoonaa euroa ja laskennallisiin verovelkoihin 1,2 miljoonaa euroa. Laskennallisen verosaamisen oikaisu liittyy luottotappiovarauksen kirjauskäytännön muutokseen ja laskennallisen verovelan muutos rahoitusvelan arvostuksen muutokseen. Tilikauden aikana veroja on kirjattu tulosvaikutteisesti 0,2 miljoonaa euroa.

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos tilikaudella 2017

Laskennalliset verosaamiset milj. euroa	1.1.2017	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu laajaan tulos- laskelmaan	31.12.2017
Varaukset	1,3	0,4		1,8
Vahvistetut tappiot	3,9	-3,0		0,9
Rahoitusleasingsopimukset	6,6	-5,5		1,1
Sisäiset katteet	3,3	-0,3		3,0
Osakepalkkiojärjestelmät	3,6	2,1		5,7
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisisä	1,4	-1,4		0,0
Eläkevelvoitteet	3,7	0,0	-0,1	3,6
Muut väliaikaiset erot	1,0	0,0	-0,1	0,9
B/S	24,6	-7,6	-0,2	16,9

Laskennalliset verovelat milj. euroa	1.1.2017	Kirjattu tulos- laskelmaan	Hankitut liiketoiminnot	31.12.2017
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisisä	2,1	-0,7	0,6	2,0
Kertyneet poistoerot	19,9	-0,1		19,8
Rahoitusleasingsopimukset	5,1	-4,7		0,5
Muut väliaikaiset erot	1,3	0,0		1,3
B/S	28,5	-5,5	0,6	23,5

81

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Laskennalliset verosaamiset ja -velat:

Laskennalliset verot lasketaan kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Suurin väliaikainen ero syntyy poistoerosta. Verotuksessa vähennyskelvottomista liikearvon arvonalentumisista ei kirjata laskennallista veroa. Laskennallista veroa ei kirjata niiden osakkeiden arvostuserosta, joiden myyntivoitosta ei suoriteta veroa.

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Laskennalliset verovelat on kirjattu taseeseen kokonaisuudessaan lukuunottamatta Viron tytäryhtiöiden verottamattomia voittovaroja 216,2 miljoonaa euroa, joista ei ole kirjattu verovelkaa, koska ei ole olemassa voitonjakopäätöstä eikä suunnitelmaa voiton jakamisesta.

Laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ei netoteta.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet – Laskennalliset verosaamiset:

Konserni arvioi erityisesti tilinpäätösten yhteydessä, miten todennäköisesti tytäryhtiöille kertyy verotettavaa tuloa, jota vastaan käyttämättömät verotukselliset tappiot voidaan hyödyntää. Myös muiden laskennallisten verosaamisten kirjausperusteet arvioidaan tilinpäätösten yhteydessä. Muutokset ennustearvioissa voivat johtaa merkittäviin verokulujen kirjauksiin. 31.12.2018 konsernilla on 16,5 miljoonaa euroa laskennallisia verosaamisia.

8.2 Varaukset

milj.euroa	Työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet	Muut	Yhteensä
1.1.2017	4,3	2,1	6,4
Varausten lisäykset	8,5		8,5
Käyttämättömien varausten peruutukset	-1,5		-1,5
Käytetyt varaukset	-4,3	-0,4	-4,7
31.12.2017	7,0	1,7	8,7
Varausten lisäykset	5,6		5,6
Käyttämättömien varausten peruutukset	-4,2		-4,2
Käytetyt varaukset	-4,9		-4,9
31.12.2018	3,4	1,7	5,0
milj.euroa		2018	2017
B/S Pitkäaikaiset varaukset		2,3	2,5
B/S Lyhytaikaiset varaukset		2,7	6,2
		5,0	8,7

82

Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet

Osana konsernin tehostamistoimia Elisa on käynyt vuonna 2018 henkilöstön vähentämiseen johtaneita yhteistoimintaneuvotteluja. Toimintojen uudelleenjärjestelyvaraus sisältää sekä varautumisen työttömyyseläkkeisiin että muihin irtisanomisista aiheutuviin menoihin. Irtisanomisiin liittyvä varaus realisoituu vuonna 2019 ja työttömyyseläkejärjestelyihin liittyvä varaus vuosina 2019–2021.

Muut varaukset

Muut varaukset sisältävät puhelinpylväistä tehdyn ympäristövarauksen.

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Varaukset ja ehdolliset velat:

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aiempien tapahtumien seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, jonka toteutumista pidetään todennäköisenä ja määrä on luotettavasti arvioitavissa.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa.

Ehdolliseksi velaksi luetaan myös olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttämistä, tai jonka suuruus ei ole määritettävissä luotettavasti. Konserni ei kirjaa ehdollisia velkoja taseeseen. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

8.3 Lähipiiritiedot

Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyritys, tytär- ja osakkuusyrietykset sekä yhteisjärjestelyt. Lähipiiriin kuuluvat myös Elisa Oyj:n hallitus, toimitusjohtaja ja johtoryhmä sekä heidän määräysvalta-yhteisönsä.

Lähipiirin kanssa toteutuneet liiketoimet:

2018 milj.euroa	Myyntit	Ostot	Saamiset	Velat
Osakkuusyrietykset ja yhteisjärjestelyt	0,5	1,1	0,9	0,0
2017 milj.euroa				
Osakkuusyrietykset ja yhteisjärjestelyt	0,5	1,4	0,1	0,1

Lähipiiriin kuuluvan johdon työsuhde-etuudet on esitetty liitetiedossa 4.1.

8.3.1 Konserniyhtiöt

Konsernin emoyhtiö on Elisa Oyj.

Tytäryrietykset	Kotipaikka	Konsernin omistus- osuus - %
Banana Fingers Limited	Bristol	100
Ekaso Oy	Helsinki	100
Elisa Finance Oü	Tallinna	100
Elisa Hong Kong Limited	Hong Kong	100
Elisa Santa Monica Oy	Helsinki	100
Elisa Teleteenused AS	Tallinna	100
Elisa Eesti AS	Tallinna	100
Santa Monica Networks AS	Tallinna	100
Elisa Videra Oy	Helsinki	100
Elisa Videra Inc.	Los Angeles	100
Elisa Videra Italy S.r.l	San Genesio	100
Elisa Videra Singapore PTE LTD	Singapore	100
Elisa Videra Spain S.L	Madrid	100
Elisa Videra UK Ltd.	Lontoo	100
Elisa Videra Norge As	Oslo	100
Enia Oy	Helsinki	100
Epic TV SAS	Sallanches	100
Fenix Enterprise Solutions Oy	Turku	100
Fenix Solutions Oy	Turku	100

Tytärytykset	Kotipaikka	Konsernin omistus- osuus - %
Fonum Oy	Helsinki	100
Karelsat Oy	Joensuu	100
Kepit Systems Oy	Vaasa	70
Kiinteistö Oy Raision Luolasto	Espoo	100
Kiinteistö Oy Rinnetorppa	Kuusamo	80
Kiinteistö Oy Tapiolan Luolasto	Espoo	100
LNS Kommunikation AB	Tukholma	100
Preminet Oy	Helsinki	100
OOO LNR	Pietari	100
Sulake Prepaid Oy	Helsinki	100
Ukkonet Oy	Helsinki	100
Watson Nordic Oy	Vaasa	100
Yhteisjärjestelyt		
Kiinteistö Oy Brahenkartano	Turku	60

Merkittävät konserniyritysten omistusten muutokset on esitetty liitetiedossa 3. Muut konsernirakenteen muutokset on kuvattu seuraavassa.

Tampereen Tietoverkko Oy sulautui Elisa Oyj:hin 1.3.2018 ja Elisa Appelsiini Oy sulautui Elisa Oyj:hin 31.12.2018.

Starman AS:n nimi muuttui Elisa Teleteenused AS:ksi 22.1.2018. Elisa Eesti AS ja Santa Monica Networks AS siirtyivät osaksi Elisa Teleteenused -konsernia 28.8.2018. Uusi tytäryritys Elisa Eesti Finance Oü perustettiin 30.07.2018.

Sulake Inc:n nimi muuttui Elisa Videra Inc:ksi 26.4.2018 ja yritys siirtyi osaksi Elisa Videra – konsernia 1.7.2018 alkaen. Santa Monica Networks Oy:n nimi muuttui Elisa Santa Monica Oy:ksi 22.5.2018. Sulake Corporation Oy:n nimi muuttui Sulake Prepaid Oy:ksi 13.7.2018.

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Tytäryritysten yhdistelyperiaatteet:

Konsernitilinpäätös käsittää emoyhtiö Elisa Oyj:n sekä ne tytäryritykset, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta toteutuu, kun konserni altistuu tai on oikeutettu yhteisön muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa.

Tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Konserniyhtiöiden keskinäisen osakeomistuksen eliminoinnissa käytetään hankintamenetelmää. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, vaihto- ja käyttöomaisuushyödykkeiden sisäiset katteet, sisäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan.

Tilikauden voiton jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään tuloslaskelman yhteydessä. Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta esitetään omana eränä taseen omassa pääomassa. Tytäryritysten tappiot kohdistetaan määräysvallattomille omistajille myös niiden tekemien sijoitusten ylittävältä osalta.

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Yhteisjärjestelyiden yhdistelyperiaatteet:

Yhteisjärjestelyt ovat järjestelyjä, joissa konserni käyttää yhden tai useamman osapuolen kanssa yhteistä määräysvaltaa. Yhteisjärjestely on joko yhteinen toiminto tai yhteisyritys. Yhteisyritys on järjestely, jossa konsernilla on oikeuksia järjestelyn nettovarallisuuteen, kun taas yhteisessä toiminnossa konsernilla on järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia velvoitteita.

Konsernin ainoa yhteisjärjestely, Kiinteistö Oy Brahenkartano, on yhteinen toiminto ja sen yhdistely tehdään suhteellista menetelmää käyttäen. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään Elisan 60 prosentin osuus yhteisen toiminnon varoista, veloista, tuotoista ja kuluista. Yhtiö omistaa ja hallitsee tonttia rakennuksineen Turussa. Elisan omistamat osakkeet oikeuttavat pääasiassa toimisto- ja teletilojen hallintaan.

8.3.2 Osuudet osakkuusyrityksissä

Taloudellisen informaation yhteenveto osakkuusyrityksistä

milj.euroa	2018	2017
I/S Konsernin osuus osakkuusyritysten tuloksista	-0,4	0,0
B/S Osakkuusyritysten tasearvo konsernin taseessa	2,7	1,9
milj.euroa	2018	2017
Tilikauden alussa	1,9	2,2
Osuus tilikauden tuloksista	-0,4	0,0
Saadut osingot	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	1,2	
Vähennykset		-0,3
B/S Tilikauden lopussa	2,7	1,9

Sulake Suomi Oy, Sulake Spain S.L.U, Sulake Brasil ja Sulake UK Ltd muuttuivat tytäryhtiöistä osakkuusyhtiöiksi 1.6.2018. Osakkuusyhtiö Sulake Suomi Oy:n nimi muuttui Sulake Oy:ksi 13.7.2018.

Elisa myi omistuksensa Länsilinkki Oy:ssä vertailuvuonna 2017. Myynnin tulosvaikutus +0,5 milj. euroa sisältyy tuloslaskelman rahoitustuottoihin.

Osakkuusyritykset	Kotipaikka	Konsernin omistus- osuus - %
FNE-Finland Oy	Kontiolahti	46
Kiinteistö Oy Helsingin Sentnerikuja 6	Helsinki	50
Kiinteistö Oy Herrainmäen Luolasto	Tampere	50
Kiinteistö Oy Lauttasaarentie 19	Helsinki	42
Kiinteistö Oy Pohjanplassi	Lapua	39
Kiinteistö Oy Riihimäen Maisterinkatu 9	Riihimäki	35
Kiinteistö Oy Runeberginkatu 43	Helsinki	30
Kiinteistö Oy Stenbäckinkatu 5	Helsinki	40
Sulake Oy	Helsinki	49
Sulake Brasil	Sao Paolo	49
Sulake Spain S.L.U	Madrid	49
Sulake UK Ltd	Lontoo	49
Suomen Numerot NUMPAC Oy	Helsinki	33
Tele Scope Oy	Espoo	22

Tilinpäätöksen laatimisperiaate – Osakkuusyritysten yhdistelyperiaatteet:

Osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta syntyy pääasiallisesti silloin, kun konserni omistaa yli 20 prosenttia yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla muutoin on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää osuuden osakkuusyrityksessä, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä sen ylittäviä tappioita huomioida, ellei konsernilla ole muita velvoitteita osakkuusyritykseen liittyen. Osakkuusyritykset yhdistellään siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut huomattavan vaikutusvallan ja luovutetut osakkuusyritykset siihen saakka, jolloin huomattava vaikutusvalta lakkaa.

8.4 Vuokrasopimukset ja muut vastuusitoumukset

Vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Ei purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:

milj.euroa	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	28,2	28,9
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	36,4	39,4
Yli viiden vuoden kuluttua	14,4	18,4
	79,0	86,7

Vuonna 2018 on kirjattu tulosvaikutteisesti muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettuja vuokramenoja 57,5 (55,4) miljoonaa euroa.

Konserni vuokralle antajana

Ei purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat:

milj.euroa	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	3,0	2,7
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	0,5	0,3
	3,5	3,0

Tilinpäätöksen laatimisperiaate - Vuokrasopimukset:

Vuokrasopimukset, joissa omistamiseen liittyvät riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina.

Konserni vuokralle ottajana

Elisa on vuokrannut muulla vuokrasopimuksella mm. toimi- ja teletiloja, liikepaikkoja ja autoja. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat yhdestä kuukaudesta teletilojen yli 50 vuoteen.

Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Vuokravastuut esitetään arvonlisäverottomina lukuun ottamatta autoleasing-vastuita.

Elisa ottaa käyttöön IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin 1.1.2019 tilikauden alusta lukien. Ks. tarkemmin 1.3 Uudet ja tulevat standardit.

Konserni vuokralle antajana

Konsernilla on kahdenlaisia muina vuokrasopimuksina käsiteltäviä vuokrasopimuksia, joissa se toimii vuokralle antajana: teletila- ja laitepaikkavuokrasopimukset, joiden tuotot kirjataan liikevaihtoon ja tavanomaiset huoneistovuokrasopimukset, joiden tuotot kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin. Vuokrasopimukset ovat valtaosin lyhyitä, 1–6 kuukauden pituisia sopimuksia.

Kaikki vuokratuotot tuloutetaan vuokra-ajan kuluessa.

Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

milj.euroa	2018	2017
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Kiinnitykset	2,0	2,0
Takaukset	0,1	
Talletukset	0,4	2,5
Muiden puolesta annetut vakuudet		
Takaukset		0,5
	2,5	5,0
Muut sopimusvelvoitteet		
Venture Capital -sijoitussitoumus	2,3	3,3
Takaisinostovastuut		0,0
Remburssivastuu	0,1	0,1

Kiinteistöinvestoinnit

Kiinteistöjen arvonlisäveron tarkistusvastuu ilmoittaa määrän, jolla jo tehtyä arvonlisäverovähennystä on muutettava kiinteistön käyttötarkoituksen muuttuessa kokonaan vähennyskelvottomaksi. Kiinteistöinvestointien arvonlisäveron tarkistusvastuu 31.12.2018 oli 28,8 (29,2) miljoonaa euroa.

8.5 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Tilinpäätöspäivän jälkeen ei ole ollut olennaisia tapahtumia.

9 Tunnusluvut

9.1 Konsernin taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2018	2017	2016	2015	2014
TULOSLASKELMA					
Liikevaihto, milj. euroa	1832	1787	1636	1569	1535
Liikevaihdon muutosprosentti	2,5	9,3	4,2	2,2	-0,8
Käyttökate, milj. euroa	640	608	563	532	520
Käyttökate, % liikevaihdosta	34,9	34,0	34,4	33,9	33,8
Liikevoitto, milj. euroa	404	378	339	312	305
Liikevoitto, % liikevaihdosta	22,0	21,2	20,7	19,9	19,9
Tulos ennen veroja, milj. euroa	381	403	320	291	278
Tulos ennen veroja, % liikevaihdosta	20,8	22,6	19,6	18,5	18,1
Oman pääoman tuotto (ROE), %	29,2	33,5	27,1	27,0	25,6
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	18,3	19,9 ¹⁾	17,0	16,5	15,7
Tutkimus- ja kehitysmenot, milj. euroa	8	10	11	15	13
Tutkimus- ja kehitysmenot, % liikevaihdosta	0,5	0,6	0,7	0,9	0,8
TASE					
Velkaantumisaste (gearing), %	94,8	103,2	115,7	103,9	114,0
Maksuvalmius (current ratio)	1,0	1,0	1,0	0,7	0,9
Omavaraisuusaste, %	42,4	40,5	38,5	41,4	39,4
Korottomat velat, milj. euroa	393	423	393	330	322
Korollinen nettovelka	1068	1073	1124	962	1001
Taseen loppusumma, milj. euroa	2669	2580	2533	2247	2243
SIJOITUKSET					
Osakkeiden hankinnat, milj. euroa	14	104	108	18	43
INVESTOINNIT KÄYTTÖOMAISUUTEEN					
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa	254	246	226	196	191
Bruttoinvestoinnit, % liikevaihdosta	13,9	13,8	13,8	12,5	12,5
HENKILÖSTÖ					
Henkilöstö keskimäärin tilikaudella	4814	4614	4247	4146	4138
Liikevaihto/henkilö, 1000 euroa	380	387	385	379	371

Tilaukstantaa ei ole esitetty, koska tieto ei ole oleellinen konsernin liiketoiminnan luonteesta johtuen.

¹⁾ Lukuarvo korjattu

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Käyttökate	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset	
Liikevoitto	Tilikauden tulos + tuloverot + rahoitustuotot ja -kulut + osuus osakkuusyritysten tuloksesta	
Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskimäärin)}} \times 100$	X 100
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	$\frac{\text{Tulos ennen veroja + rahoituskulut rahoitusveloista}}{\text{Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat (keskimäärin)}} \times 100$	X 100
Velkaantumisaste (gearing), %	$\frac{\text{Korolliset velat - rahavarat ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat}}{\text{Oma pääoma yhteensä}} \times 100$	X 100
Maksuvalmius (current ratio)	$\frac{\text{Lyhytaikaiset varat}}{\text{Lyhytaikaiset velat - saadut ennakot}}$	
Omavaraisuusaste, %	$\frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$	X 100

9.2 Vaihtoehtoiset tunnusluvut ⁽¹⁾

	2018	2017	2016	2015	2014
TULOSLASKELMA					
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	639	613	564	536	520
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	34,9 %	34,3 %	34,5 %	34,1 %	33,8 %
Vertailukelpoinen liikevoitto, milj. euroa	403	384	349	322	305
Vertailukelpoinen liikevoitto, % liikevaihdosta	22,0 %	21,5 %	21,4 %	20,5 %	19,9 %
Vertailukelpoinen tulos ennen veroja, milj. euroa	380	364	327	300	278
Vertailukelpoinen tulos ennen veroja, % liikevaihdosta	20,8 %	20,4 %	20,0 %	19,1 %	18,1 %
Vertailukelpoinen oman pääoman tuotto (ROE), %	28,8 %	29,5 %	27,9 %	27,3 %	25,6 %
Vertailukelpoinen sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	18,3 %	18,0 %	17,3 %	17,0 %	15,7 %
Vertailukelpoinen tulos / osake (EPS)	1,95	1,86	1,66	1,54	1,41

¹⁾ muu kuin IFRS-normistossa määritelty taloudellinen tunnusluku

VAIHTOEHTOISTEN TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Vertailukelpoinen käyttökate	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen liikevoitto	Tilikauden tulos + tuloverot + rahoitustuotot ja -kulut + osuus osakkuusyritysten tuloksesta +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen kauden tulos	Tilikauden tulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen tulos / osake (Vertailukelpoinen EPS)	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos} + \text{ +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikaudella}}$
Vertailukelpoinen oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskimäärin)}} \times 100$
Vertailukelpoinen sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	$\frac{\text{Tulos ennen veroja + rahoituskulut rahoitusveloista} + \text{ +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}}{\text{Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat (keskimäärin)}} \times 100$
Vertailukelpoinen kassavirta investointien jälkeen	Liiketoiminnan nettorahavirta - investointien nettorahavirta - +/-vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

9.3 Osakekohtaiset tunnusluvut ⁽¹⁾

	2018	2017	2016	2015	2014
Osakepääoma, euroa	83 033 008	83 033 008	83 033 008	83 033 008	83 033 008
Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa	159 723 252	159 533 676	159 619 944	159 484 067	159 349 030
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin	159 736 826	159 606 603	159 607 755	159 469 737	159 349 030
Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa, laimennettu	159 723 252	159 533 676	159 619 944	159 484 067	159 349 030
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, laimennettu	159 736 826	159 606 603	159 607 755	159 469 737	159 349 030
Osakekannan markkina-arvo, milj. euroa ⁽²⁾	6 037	5 475	5 176	5 822	3 783
Osakekohtainen tulos (EPS), euroa	1,98	2,11	1,61	1,52	1,41
Osakekohtainen osinko, euroa	1,75 ⁽⁵⁾	1,65	1,50	1,40	1,32
Osinko tuloksesta, %	88,5	78,2	93,1	91,8	93,5
Osakekohtainen oma pääoma, euroa	7,05	6,52	6,08	5,80	5,51
Hinta/voitto -suhde (P/E)	18,2	15,5	19,2	22,8	16,0
Efektiiivinen osinkotuotto, % ⁽²⁾	4,9	5,0	4,8	4,0	5,8
Osakkeen kurssikehitys Nasdaq Helsingissä					
Keskikurssi, euroa	36,34	33,74	32,27	28,37	20,93
Kurssi vuoden lopussa, euroa	36,08	32,72	30,93	34,79	22,61
Alin kurssi, euroa	31,68	30,42	28,40	22,10	18,19
Ylin kurssi, euroa	41,95	36,94	35,80	35,99	24,04
Osakkeiden pörssivaihdon kehitys Nasdaq Helsingissä ⁽³⁾					
Kokonaisvaihto 1 000 kpl	104 879	104 467	105 663	113 312	112 729
Vaihdon osuus osakkeiden määrästä, % ⁽⁴⁾	63	62	63	68	67

¹⁾ Osakkeiden lukumäärät on esitetty ilman Elisa-konsernin hallussa olevia omia osakkeita. Omat osakkeet on huomioitu tunnuslukuja laskettaessa.

²⁾ Laskettu vuoden viimeisen pörssipäivän päätöskurssin perusteella.

³⁾ Elisan osakkeella käydään kauppaa myös vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla. Fidessa Fragmentation -raportin mukaan näiden markkinapaikkojen volyyymi oli vuonna 2018 noin 190 (145) prosenttia Nasdaq Helsingin volyyymistä.

⁴⁾ Laskettu suhteessa tilikauden keskimääräiseen osakemäärään.

⁵⁾ Hallitus ehdottaa, että osinkoa jaetaan 1,75 euroa osakkeelta.

OSAKEKOHTAISTEN TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Osakekohtainen tulos (EPS)	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikaudella}}$
Osakekohtainen osinko ¹⁾	$\frac{\text{Osakeantioikaistu osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Efektiivinen osinkotuotto, % ¹⁾	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakeantioikaistu pörssikurssi tilinpäätöspäivänä}} \times 100$
Osinko tuloksesta, % ¹⁾	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$
Osakekohtainen oma pääoma	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Hinta/voitto -suhde (PE-luku)	$\frac{\text{Pörssikurssi tilinpäätöspäivänä}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$

¹⁾Laskentakaavoja sovelletaan myös pääomanpalautuksen tunnuslukuihin.

Emoyhtiön tuloslaskelma, FAS

milj. euroa	Liite	2018	2017
Liikevaihto	1	1508,3	1451,9
Liiketoiminnan muut tuotot	2	8,9	10,6
Materiaalit ja palvelut	3	-580,7	-583,0
Henkilöstökulut	4	-216,8	-199,0
Poistot ja arvonalentumiset	5	-254,5	-239,4
Liiketoiminnan muut kulut		-161,0	-155,4
Liikevoitto		304,3	285,7
Rahoitustuotot ja -kulut	7	379,6	6,8
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		684,0	292,5
Tilinpäätössiirrot	8	2,7	9,1
Tuloverot	9	-64,4	-62,0
Tilikauden voitto		622,2	239,6

96

Emoyhtiön tase, FAS

milj. euroa	Liite	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	10	431,5	433,3
Aineelliset hyödykkeet	10	664,1	660,2
Sijoitukset	11	816,7	428,2
		1912,3	1521,6
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	12	46,7	50,6
Pitkäaikaiset saamiset	13	92,4	83,5
Lyhytaikaiset saamiset	14	367,4	351,3
Rahat ja pankkisaamiset		69,7	32,9
		576,2	518,2
VASTAAVAA YHTEENSÄ		2 488,5	2 039,9
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	15		
Osakepääoma		83,0	83,0
Omat osakkeet		-135,4	-140,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		77,8	77,8
Vararahasto		3,4	3,4
Edellisten tilikausien voitto		111,6	139,8
Tilikauden voitto		622,2	239,6
		762,6	403,6
Tilinpäätössiirtojen kertymä		86,9	92,5
Pakolliset varaukset	16	5,6	9,0
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma	17	881,4	949,8
Lyhytaikainen vieras pääoma	18	752,0	585,0
		1 633,3	1 534,8
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		2 488,5	2 039,9

Emoyhtiön rahoituslaskelma, FAS

milj. euroa	2018	2017
Liiketoiminnan rahavirrat		
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	684,0	292,5
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	254,5	239,4
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	0,7	1,5
Muut rahoitustuotot (-) ja -kulut (+)	20,8	27,8
Käyttöomaisuuden myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)	-0,9	-0,4
Sijoitusten myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)	-400,4	-34,6
Pakollisten varausten muutos tuloslaskelmassa	-3,4	3,1
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	555,2	529,2
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys(+)	-1,6	-24,7
Vaihto-omaisuuden lisäys (-)/vähennys (+)	5,0	-7,4
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+)/vähennys (-)	-23,0	28,4
Rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	535,6	525,5
Saadut osingot	0,2	0,7
Saadut korot	1,5	5,1
Maksetut korot	-19,8	-21,4
Maksetut tuloverot	-67,5	-62,8
Liiketoiminnan nettorahavirta	449,9	447,1

Emoyhtiön rahoituslaskelma, FAS

milj. euroa	2018	2017
Investointien rahavirrat		
Investoinnit käyttöomaisuuteen	-222,3	-225,4
Käyttöomaisuuden myynnit	1,0	2,9
Investoinnit osakkeisiin ja muihin sijoituksiin	-13,1	-49,0
Luovutustulot osakkeista ja muista sijoituksista	0,0	43,6
Myönnettyt lainat	-3,1	-26,6
Lainasaamisten takaisinmaksut	4,0	140,1
Investointien nettorahavirta	-233,5	-114,3
Rahavirta investointien jälkeen	216,5	332,8
Rahoituksen rahavirrat		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	100,0	289,3
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-59,1	-156,2
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+) / vähennys (-)	37,7	-256,7
Saadut (+) / annetut (-) konserniavustukset	6,7	6,8
Maksetut osingot	-263,1	-239,2
Rahoituksen nettorahavirta	-177,8	-356,0
Rahavarojen muutos	38,6	-23,2
Rahavarat tilikauden alussa	32,9	34,6
Liiketoimintasiirtojen ja fuusioiden yhteydessä siirtyneet kassavarat	-1,8	21,5
Rahavarat tilikauden lopussa	69,7	32,9

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Elisa Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolainsäädäntöön perustuvia laskentaperiaatteita noudattaen.

Ulkomaanrahan määraisten erien muuntaminen

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tilikauden aikana tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättymispäivänä ulkomaanrahan määräiset tase-erät arvostetaan Euroopan keskuspankin ilmoittamaan tilinpäätöspäivän keskurssiin.

Pysyvät vastaavat

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden kirjanpitoarvona esitetään taseessa hankintameno vähennettynä kertyneillä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja arvonalentumisilla. Itse valmistettu ja rakennettu käyttöomaisuus arvostetaan muuttuviin menoihin.

Tilikauden suunnitelman mukaisten ja kokonaispoistojen erotus esitetään emoyhtiön tilinpäätöksessä tuloslaskelman tilinpäätössiirroissa ja kertynyt poistoero taseen vastattavien tilinpäätössiirtojen kertymässä. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan taloudellisen käyttöiän perusteella tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenoista.

Suunnitelman mukaiset pitoajat eri hyödykeryhmille ovat:

Aineettomat oikeudet	3–5 vuotta
Liikearvo	5–20 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5–10 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	25–40 vuotta
Rakennusten koneet ja laitteet	10–25 vuotta
Keskukset ja keskittimet (kiinteä ja mobiiliverkko)	6–10 vuotta
Kaapeliverkko	8–15 vuotta
Telepäätelaitteet	2–4 vuotta
Muut koneet ja kalusto	3–5 vuotta

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan muuttuviin menoihin, hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutus- tai jälleenhankintahintaan. Vaihto-omaisuuden hinnoittelussa käytetään painotettua keskihintaa.

Rahoitusarvopaperit

Sijoitukset rahamarkkinarahastoihin kirjataan jälleenhankintahintaan. Sijoitukset sijoitus- ja yritystodistuksiin kirjataan hankintameno, koska jälleenhankintahinnan ja hankintameno erotus ei ole merkittävä.

Tuloutusperiaatteet

Suoritteiden myynti tuloutetaan luovutushetkellä ja tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu.

Asiakkailta laskuttettavat ja muille puhelinyhtiöille sellaisenaan tilittävät yhdysliikennemaksut esitetään myyntituottojen vähennyseränä (KILA 1995/1325).

Liiketoiminnan muissa tuotoissa esitetään liiketoiminnan sekä aineettoman ja aineellisen käyttöomaisuuden myyntivoitot, saadut avustukset ja huoneistojen vuokratuotot. Liiketoiminnan muissa kuluissa esitetään aineettoman ja aineellisen käyttöomaisuuden myyntitappiot. Käyttöomaisuuteen kuuluvien sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot esitetään rahoitustuotoissa ja -kuluissa.

Tutkimus ja kehitys

Tutkimusmenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi. Tuotekehitysmenot kirjataan taseeseen siitä lähtien, kun tuote on teknisesti toteutettavissa, se voidaan hyödyntää kaupallisesti ja tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä. Muussa tapauksessa kehitysmenot kirjataan vuosikuluksi.

Tuotekehitysprojekteja varten saadut julkiset avustukset ym. merkitään liiketoiminnan muihin tuottoihin, kun tuotekehitysmeno kirjataan vuosikuluksi. Mikäli julkinen avustus liittyy aktivoitavaan tuotekehitysmenoon, saatu avustus vähentää aktivoitavaa hankintamenoa.

Vastaiset menot ja menetykset

Vastaiset menot ja menetykset, jotka kohdistuvat päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen ja joiden toteutumista pidetään varmana tai todennäköisenä ja joita vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen, kirjataan kuluksi tuloslaskelman asianomaiseen kulueraan. Kun niiden täsmällistä määrää tai toteutumisaikajakoja ei tiedetä, ne esitetään taseessa pakollisissa varauksissa. Muussa tapauksessa ne esitetään siirtoveltoissa.

Tuloverot

Tilikaudelle kuuluvat tuloverot jaksotetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan. Tilinpäätökseen ei ole kirjattu laskennallisia verovelkoja ja -saamia.

1. Liikevaihto

milj. euroa	2018	2017
Myyntituotot	1571,4	1515,3
Yhdysliikennemaksut ja muut oikaisuerät	-63,2	-63,4
	1508,3	1451,9
Maantieteellinen jakauma		
Suomi	1478,6	1427,6
Muu Eurooppa	27,0	22,8
Muut maat	2,7	1,6
	1508,3	1451,9

2. Liiketoiminnan muut tuotot

milj. euroa	2018	2017
Myyntivoitot pysyvistä vastaavista	4,1	2,4
Muut ¹⁾	4,8	8,2
	8,9	10,6

¹⁾ Muut tuottoerät sisältävät pääasiassa huoneistojen vuokratuottoja, tytäryhtiöiltä veloitetuja hallintopalvelutuottoja sekä muita tavanomaisia liiketoiminnan ulkopuolisia tuottoja.

3. Materiaalit ja palvelut

milj. euroa	2018	2017
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	252,1	248,4
Varastojen muutos	4,5	-7,4
	256,5	241,0
Ulkopuoliset palvelut	324,1	342,0
	580,7	583,0

4. Henkilöstökulut

milj. euroa	2018	2017
Palkat ja palkkiot	181,1	164,7
Eläkekulut	31,5	29,0
Muut henkilösivukulut	4,2	5,3
	216,8	199,0
Henkilöstö keskimäärin	2 921	2 625
Toimitusjohtajalle maksetut palkat ja palkkiot, euroa	2018	2017
Kuukausipalkat	543 360,00	542 100,00
Tulospalkkiot	281 734,20	332 937,00
Luontoisedut	12 929,44	13 974,82
Osakeperusteiset maksut ¹⁾	1 853 342,72	956 768,69
	2 691 366,36	1 845 780,51

¹⁾ Osakepalkkiojärjestelmien puitteissa toimitusjohtajalle on allkoitu osakkeita, joiden maksimipalkkio vastaa 165 650 osaketta. Ks. konsernitilinpäätöksen liitetieto 4.1.

Elisan toimitusjohtajalla on johtajasopimuksen mukaisesti oikeus jäädä eläkkeelle 60 vuoden iässä. Eläkejärjestely on maksuperusteinen. Eläke-etuuteen sisältyy vapaakirjaoikeus. Ks. konsernitilinpäätöksen liitetieto 4.1.

Hallituksen palkat ja palkkiot, euroa	2018	2017
Petteri Koponen	68 700,00	68 500,00
Clarisse Berggårdh	70 600,00	68 000,00
Raimo Lind	117 200,00	116 500,00
Leena Niemistö	69 200,00	68 000,00
Jaakko Uotila		16 500,00
Anssi Vanjoki	63 100,00	
Seija Turunen	81 900,00	80 000,00
Antti Vasara	70 600,00	51 500,00
Mika Vehviläinen	19 500,00	78 500,00
	560 800,00	547 500,00

Vuonna 2018 yhtiökokous päätti seuraavat hallituksen vuosipalkkiot: puheenjohtajalle 108 000 euroa, varapuheenjohtajalle ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle 72 000 euroa ja jäsenelle 60 000 euroa. Tammi-maaliskuun palkkioilla on hankittu Elisan osakkeita 24.4.2018 perustuen yhtiökokouksen päätökseen 6.4.2017 ja huhti-joulukuun palkkioilla on hankittu Elisan osakkeita 24.4.2018 perustuen yhtiökokouksen päätökseen 12.4.2018. Palkkioista on ensin vähennetty 60 prosentin laskennallinen ennakonpidätys. Ennen vuotta 2014 hankituilla osakkeilla on neljän vuoden luovutusrajoitus, joka kuitenkin päättyy hallituksen jäsenyyden päättyessä. Hallituksen kokouspalkkio on ollut tammi-maaliskuussa 500 euroa ja huhti-joulukuussa 700 euroa.

5. Poistot ja arvonalentumiset

milj. euroa	2018	2017
Aineettomista hyödykkeistä	81,6	78,5
Aineellisista hyödykkeistä	172,8	160,9
	254,5	239,4

Tase-eräkohtainen erittely poistoista sisältyy liitetietoon 10.

6. Tilintarkastajan palkkiot

milj. euroa	2018	2017
Tilintarkastus	0,1	0,1
Veroneuvonta	0,1	0,1
Muut palvelut	0,0	0,1
	0,2	0,3

7. Rahoitustuotot ja -kulut

milj. euroa	2018	2017
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot		
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä		0,6
Osakkuusy yrityksiltä	0,0	0,0
Muilta	0,1	0,1
	0,2	0,7
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	0,1	2,3
Luovutusvoitot sijoituksista ¹⁾	400,4	34,6
Muilta	1,5	3,3
	402,1	40,2
	402,2	40,9
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-2,5	-4,6
Arvonalentumiset konserniyrityksistä	0,8	-8,2
Muille	-20,8	-21,3
Arvonalentumiset		0,0
	-22,6	-34,1
	379,6	6,8

¹⁾ Luovutusvoitot koostuvat suurimmaksi osaksi konsernin sisäisistä yritysjärjestelyistä (v. 2017 Comptel Oyj:n osakkeiden myyntivoitosta).

8. Tilinpäätössiirrot

milj. euroa	2018	2017
Poistoeron muutos	5,6	2,4
Saadut konserniavustukset	18,0	8,7
Annetut konserniavustukset	-20,9	-2,0
	2,7	9,1

9. Tuloverot

milj. euroa	2018	2017
Varsinaisesta toiminnasta	-64,5	-62,0
Aikaisemmilta tilikausilta	0,0	0,0
	-64,4	-62,0

10. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

2018 milj. euroa	Aineettomat hyödykkeet						Yhteensä
	Kehittämismenot	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut pitkävaikutteiset menot	Keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	29,1	108,8	868,2	440,2	11,9	1458,2	
Fuusiossa siirtynyt	8,9	0,9	3,0	0,7	1,5	15,1	
Lisäykset	3,3	29,5	9,3	29,4	1,1	72,6	
Vähennykset	0,0					0,0	
Siirrot erien välillä	1,1	0,3		2,7	-1,9	2,2	
Hankintameno 31.12.	42,5	139,5	880,5	473,0	12,6	1548,0	
Kertyneet poistot 1.1.	25,8	55,4	581,5	362,2		1024,9	
Fuusiossa siirtynyt	5,8	0,8	2,7	0,7		10,0	
Tilikauden poisto	2,6	6,3	45,8	27,0		81,6	
Kertyneet poistot 31.12.	34,2	62,5	629,9	389,9		1116,6	
Kirjanpitoarvo 31.12.	8,2	77,0	250,6	83,1	12,6	431,5	

Aineelliset hyödykkeet

2018 milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	8,2	185,5	3 262,4	35,1	35,5	3 526,8
Fuusiossa siirtynyt			26,4		0,0	26,4
Lisäykset	1,0	8,0	155,4	0,0	11,3	175,7
Vähennykset	0,0	-0,4	-8,3			-8,7
Siirrot erien välillä	0,4	2,5	12,7		-17,8	-2,2
Hankintameno 31.12.	9,6	195,6	3 448,6	35,1	29,1	3 718,0
Kertyneet poistot 1.1.		107,9	2 724,3	34,4		2 866,6
Fuusiossa siirtynyt			23,1			23,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		-0,4	-8,3			-8,6
Tilikauden poisto		9,1	163,7	0,0		172,8
Kertyneet poistot 31.12.		116,6	2 902,9	34,5		3 053,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	9,6	79,0	545,8	0,7	29,1	664,1

105

Aineettomat hyödykkeet							
2017 milj. euroa	Kehittämisen- menot	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut pitkävaikutteiset menot	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	
Hankintameno 1.1.	26,8	76,1	812,0	408,7	33,4	1356,9	
Fuusiossa siirtynyt		9,1		0,2		9,3	
Lisäykset	2,0	1,8	56,2	25,4	6,1	91,4	
Vähennykset	-0,1	0,0			-0,3	-0,5	
Siirrot erien välillä	0,5	21,9		5,8	-27,2	1,0	
Hankintameno 31.12.	29,1	108,8	868,2	440,2	11,9	1458,2	
Kertyneet poistot 1.1.	23,6	40,7	543,3	336,0		943,5	
Fuusiossa siirtynyt		3,1		0,1		3,2	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,0		0,0		0,0	
Tilikauden poisto	2,3	11,6	38,3	26,1		78,2	
Kertyneet poistot 31.12.	25,8	55,4	581,5	362,2		1024,9	
Kirjanpitoarvo 31.12.	3,3	53,4	286,7	78,0	11,9	433,3	

Aineelliset hyödykkeet							
2017 milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	
Hankintameno 1.1.	6,7	177,2	3058,9	35,1	27,0	3305,0	
Fuusiossa siirtynyt	1,2	2,9	50,2		1,9	56,2	
Lisäykset	0,1	4,9	149,0	0,0	25,1	179,1	
Vähennykset	0,0	-1,6	-10,9			-12,5	
Siirrot erien välillä	0,2	2,1	15,1		-18,5	-1,0	
Hankintameno 31.12.	8,2	185,5	3262,4	35,1	35,5	3526,8	
Kertyneet poistot 1.1.		99,2	2565,3	34,4		2698,9	
Fuusiossa siirtynyt		0,6	17,4			18,0	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		-0,6	-10,5			-11,2	
Tilikauden poisto		8,7	152,2	0,0		160,9	
Kertyneet poistot 31.12.		107,9	2724,3	34,4		2866,6	
Kirjanpitoarvo 31.12.	8,2	77,6	538,1	0,7	35,5	660,2	

106

11. Sijoitukset

2018 milj. euroa	Osakkeet			Saamiset		Yhteensä
	Konserni- yrietykset	Osakkuus- yrietykset	Muut yrietykset	Konserni- yrietykset	Muut	
Hankintameno 1.1.	405,2	6,2	14,4	6,7	0,1	432,7
Fuusiossa siirtynyt			0,0			0,0
Lisäykset	447,7		3,8			451,5
Vähennykset	-62,7		-0,2	0,0		-63,0
Hankintameno 31.12.	790,2	6,2	18,0	6,7	0,1	821,2
Arvon alentumiset 1.1.	-0,4		-4,1			-4,5
Arvon alentumiset 31.12.	-0,4		-4,1			-4,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	789,8	6,2	13,9	6,7	0,1	816,7

Luettelo konserni- ja osakkuusyrietyksistä on konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 8.3.

2017 milj. euroa	Osakkeet			Saamiset		Yhteensä
	Konserni- yrietykset	Osakkuus- yrietykset	Muut yrietykset	Konserni- yrietykset	Muut	
Hankintameno 1.1.	339,1	5,9	20,0	7,0		372,1
Fuusiossa siirtynyt		0,3	0,5			0,8
Lisäykset	171,8		2,9	0,0		174,6
Vähennykset	-105,7		-8,9	-0,3		-114,9
Siirrot erien välillä					0,1	0,1
Hankintameno 31.12.	405,2	6,2	14,4	6,7	0,1	432,7
Arvon alentumiset 1.1.	-0,5		-4,1	-0,1		-4,7
Lisäykset	0,0					0,0
Vähennykset	0,2			0,1		0,2
Arvon alentumiset 31.12.	-0,4		-4,1	0,0		-4,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	404,8	6,2	10,3	6,7	0,1	428,2

12. Vaihto-omaisuus

milj. euroa	2018	2017
Aineet ja tarvikkeet	11,0	14,5
Valmiit tuotteet/tavarat	35,7	36,1
	46,7	50,6

13. Pitkäaikaiset saamiset

milj. euroa	2018	2017
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	3,4	1,8
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset	71,2	62,5
Siirtosaamiset ¹⁾	16,0	19,0
Muut saamiset	1,8	0,2
	89,0	81,7
	92,4	83,5

¹⁾Erittely siirtosaamisista

Vuokraennakot	8,3	8,0
Lainojen emissiotappiot ja kulut	7,4	10,5
Muut	0,4	0,5
	16,0	19,0

108

14. Lyhytaikaiset saamiset

milj. euroa	2018	2017
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	5,8	9,5
Myyntisaamiset	2,7	5,8
Siirtosaamiset	0,9	1,1
Muut saamiset	18,0	10,5
	27,5	26,9
Saamiset osakkuusyrittäiltä		
Myyntisaamiset	0,0	0,1
	0,0	0,1
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset	293,0	282,3
Lainasaamiset	0,0	1,3
Siirtosaamiset ¹⁾	42,0	35,8
Muut saamiset	4,9	4,9
	339,9	324,3
	367,4	351,3
¹⁾ Erittely siirtosaamisista		
Korot	0,0	0,1
Vuokraennakot	1,6	1,6
Lainojen emissiotappiot ja kulut	3,2	3,6
Verot	3,9	0,8
Muut liikekulojen menoennakot	33,3	29,6
	42,0	35,8

109

15. Oma pääoma

milj. euroa	2018	2017
Osakepääoma 1.1.	83,0	83,0
Osakepääoma 31.12.	83,0	83,0
Omien osakkeiden rahasto 1.1.	-140,0	-142,7
Omien osakkeiden luovutus	4,6	2,7
Omien osakkeiden rahasto 31.12.	-135,4	-140,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	77,8	77,8
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	77,8	77,8
Vararahasto 1.1.	3,4	3,4
Vararahasto 31.12.	3,4	3,4
Edellisten tilikausien voittovarot 1.1.	379,3	381,6
Osingonjako	-263,6	-239,6
Vanhojen osinkovelkojen palautus	0,5	0,5
Omien osakkeiden luovutus	-4,6	-2,7
Edellisten tilikausien voittovarot 31.12.	111,6	139,8
Tilikauden voitto	622,2	239,6
Oma pääoma yhteensä	762,6	403,6
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista		
Edellisten tilikausien voittovarot	111,6	139,8
Omien osakkeiden rahasto	-135,4	-140,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	77,8	77,8
Kehittämismenot	-13,9	-8,2
Tilikauden voitto	622,2	239,6
	662,3	309,0

16. Pakolliset varaukset

milj. euroa	2018	2017
Eläkevaraukset	2,9	2,8
Muut pakolliset varaukset ¹⁾	2,7	6,2
	5,6	9,0

¹⁾ Muut pakolliset varaukset koostuvat irtisanottujen henkilöiden työvelvoitteettoman ajan palkoista henkilösivukuluineen ja varautumisesta muihin liiketoiminnan kuluihin.

Vuonna 2018 varauksia käytettiin 5,2 (3,6) miljoonaa euroa ja peruutettiin 3,6 (1,7) miljoonaa euroa.

17. Pitkäaikainen vieras pääoma

milj. euroa	2018	2017
Korollinen		
Velat muille		
Joukkovelkakirjalainat	600,0	780,0
Lainat rahoituslaitoksilta	250,0	150,0
	850,0	930,0
Koroton		
Velat muille		
Ostovelat	24,6	13,2
Siirtovelat ¹⁾	6,8	6,6
	31,4	19,8
	881,4	949,8
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Joukkovelkakirjalainat	300,0	300,0
Lainat rahoituslaitoksilta	100,0	150,0
	400,0	450,0
¹⁾ Erittely siirtoveloista		
Vuokraennakot	6,8	6,6

111

18. Lyhytaikainen vieras pääoma

milj. euroa	2018	2017
Korollinen		
Velat saman konsernin yrityksille		
Konsernitilivelka	174,2	102,5
Muut velat		26,2
	174,2	128,7
Velat muille		
Lainat rahoituslaitoksilta		59,1
Joukkovelkakirjalainat	180,0	
Yritystodistukset	107,0	115,0
	287,0	174,1
	461,2	302,7
Koroton		
Velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	6,3	14,5
Siirtovelat	0,0	0,0
Muut velat	20,9	2,1
	27,2	16,6
Velat osakkuusyrityksille		
Ostovelat	0,0	0,1
	0,0	0,1
Velat muille		
Saadut ennakot	0,6	0,7
Ostovelat	144,4	162,6
Siirtovelat ¹⁾	55,3	50,3
Muut velat	63,3	51,9
	263,6	265,5
	290,8	282,2
	752,0	585,0
¹⁾ Erittely siirtoveloista		
Palkat ja palkkiot henkilösivukuluineen	40,3	37,4
Korot	11,0	11,1
Välittömät verot	1,6	0,1
Vuokraennakot	1,2	1,2
Tuloennakot	0,5	0,5
Muut	0,6	0,1
	55,3	50,3

19. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

Vakuudet

milj. euroa	2018	2017
Omasta puolesta annetut		
Pankkitalletukset	0,3	2,3
Muiden puolesta annetut		
Takaukset		0,5
	0,3	2,8

Leasing- ja vuokrasopimusvastuut

milj. euroa	2018	2017
Televerkon leasingvastuut ⁽¹⁾		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	0,2	0,2
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	0,2	0,3
	0,3	0,5
Muut leasingvastuut ⁽²⁾		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	4,7	5,7
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	8,1	8,3
	12,8	14,0
Takaisinostovastuut yhteensä		0,0
Remburssivastuu	0,1	0,1
Vuokravastuut kiinteistöistä ⁽³⁾		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	23,7	24,4
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	38,5	40,5
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	83,7	87,7
	145,9	152,6
Vuokravastuut yhteensä	159,1	167,1

¹⁾ Koostuu eräistä yksilöidyistä mobiiliverkon laitteista sekä runkoverkkoyhteyksien käyttöoikeuskorvauksista.

²⁾ Koostuvat pääosin autoista ja it-laitteistoista.

³⁾ Vuokravastuut kiinteistöistä koostuvat liike-, toimi- ja teletilojen vuokrasopimuksista.

Vuokravastuut on esitetty nimellismäärään.

Vuokravastuut ovat arvonlisäverottomia lukuun ottamatta autoleasing-vastuita.

Johdannaissopimukset

milj. euroa	2018	2017
Sähköjohdannainen		
Nimellisarvo	2,5	2,4
Käypä arvo	0,4	-0,2

Elisa suojaa sähköostoja fyysisillä ostosopimuksilla ja johdannaisilla. Sähkön hintariskiä tarkastellaan 5 vuoden aikajänteellä. Sähköjohdannaisissa noudatetaan suojauslaskentaa.

Sähköostojen suojausaste seuraavien vuosien hankinnoista, %

	2018	2017
0-1 vuotta	88,5	81,3
1-2 vuotta	54,3	41,8
2-3 vuotta	0,0	0,0
3-4 vuotta	0,0	0,0
4-5 vuotta	0,0	0,0

Jos sähkön markkinahinta muuttuisi tilinpäätöspäivän 31.12.2018 tasosta +/- 10 %, olisi vaikutus vuoden 2019 omaan pääomaan 0,1 (0,2) euroa. Muutoksen vaikutus on laskettu ennen veroja.

Kiinteistöinvestoinnit

Kiinteistöinvestointien arvonlisäveron tarkistusvastuu 31.12.2018 on 28,8 (29,2) milj.euroa.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

1. Osakepääoma ja osakkeet

Yhtiön maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli tilikauden lopussa 83 033 008 euroa.

Yhtiöjärjestyksen mukainen vähimmäisosakemäärä on 50 000 000 kappaletta ja enimmäismäärä 1 000 000 000 kappaletta. Tilikauden päättyessä Elisa Oyj:n osakkeiden lukumäärä oli 167 335 073. Kaikki osakkeet ovat samanlaisia.

2. Hallituksen valtuutukset

Yhtiökokous 12.4.2018 päätti valtuuttaa hallituksen päättämään uusien osakkeiden antamisesta, yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttamisesta ja/tai osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta seuraavasti: Valtuutuksen nojalla hallitus voi yhdellä tai useammalla päätöksellä antaa osakkeita enintään 15 000 000 kappaletta. Osakeanti sekä erityisten oikeuksien nojalla annettavat osakkeet sisältyvät edellä määriteltyyn enimmäismäärään. Enimmäismäärä on noin 9 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista tällä hetkellä. Osakeanti voi olla maksullinen tai maksuton ja voidaan tehdä myös yhtiölle itselleen. Valtuutus oikeuttaa toteuttamaan annin suunnattuna. Valtuutusta voidaan käyttää yrityshankintojen tai muiden yhtiön liiketoimintaan kuuluvien järjestelyiden toteuttamiseksi, investointien rahoittamiseksi, yhtiön rahoitusrakenteen parantamiseksi tai muihin hallituksen päättämiin tarkoituksiin. Hallituksella on oikeus päättää kaikista muista osakkeiden antamiseen liittyvistä seikoista. Valtuutus on voimassa 30.6.2020 saakka, ja se päätti 31.3.2016 varsinaisen yhtiökokouksen hallitukselle antaman vastaavan valtuutuksen.

Yhtiökokous 12.4.2017 valtuutti hallituksen lisäksi päättämään omien osakkeiden hankkimisesta seuraavin ehdoin: Hallitus voi

päättää enintään 5 000 000 oman osakkeen hankkimisesta tai pantiksi ottamisesta yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Hankkiminen voi tapahtua yhdessä tai useammassa erässä. Osakkeiden hankintahinta on enintään hankintahetkellä osakkeesta säännellyllä markkinalla tapahtuvassa kaupankäynnissä maksettava korkein hinta. Omien osakkeiden hankinnan toteuttamisessa voidaan tehdä pääomamarkkinoilla tavanomaisia johdannais-, osakelainaus- tai muita sopimuksia lain ja määräysten puitteissa. Valtuutus oikeuttaa hallituksen päättämään hankkimisesta muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa (suunnattu hankkiminen). Osakkeet voidaan hankkia käytettäväksi yrityshankintojen tai muiden yhtiön liiketoimintaan kuuluvien järjestelyiden toteuttamiseksi, yhtiön rahoitusrakenteen parantamiseksi, osana yhtiön kannustinjärjestelmän toteuttamista tai muutoin edelleen luovutettavaksi tai mitätöitäväksi. Hallituksella on oikeus päättää kaikista muista osakkeiden hankkimiseen liittyvistä seikoista. Valtuutus on voimassa 30.6.2019 saakka, ja se päättää 6.4.2017 varsinaisen yhtiökokouksen hallitukselle antaman valtuutuksen omien osakkeiden hankkimiseen.

3. Omat osakkeet, osakeannit ja osakkeiden mitätöinti

Tilikauden alussa Elisa Oyj omisti 7 801 397 omaa osaketta.

Varsinainen yhtiökokous 12.4.2018 valtuutti hallituksen omien osakkeiden hankkimiseen. Valtuutukset koskevat korkeintaan 5 000 000 omaa osaketta. Elisa Oyj ei hankkinut omia osakkeita valtuutuksen perusteella.

Elisa luovutti tilikauden aikana 230 843 omaa osaketta ja yhteistililtä siirrettiin 41 267 osaketta.

Tilikauden päättyessä Elisa Oyj omisti 7 611 821 omaa osaketta.

Elisan hallussa olevilla omilla osakkeilla ei ole merkittävää vaikutusta omistuksen ja äänivallan jakautumiseen yhtiössä. Niiden osuus kaikista yhtiön osakkeista ja äänistä on 4,55 prosenttia.

4. Hallituksen ja toimitusjohtajan osakkeenomistus

Elisa Oyj:n hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan omistamien osakkeiden kokonaismäärä 31.12.2018 oli 139 046 kappaletta osakkeita ja ääniä, ja niiden osuus kaikista yhtiön osakkeista ja äänistä oli 0,08 prosenttia.

5. Kurssikehitys

Elisa Oyj:n osakkeen pääteokurssi 31.12.2018 oli 36,08 euroa. Vuoden ylin noteeraus oli 41,95 euroa, alin 31,68 euroa ja keskimurssi 36,34 euroa. Tiedot perustuvat kaupankäyntiin Nasdaq Helsingissä.

Tilikauden lopussa Elisa Oyj:n kokonaisosakekannan markkina-arvo oli 6 037,4 miljoonaa euroa.

6. Noteeraus ja vaihto

Elisa Oyj:n osake noteerataan Nasdaq Helsingin päälistalla kaupankäyntitunnuksella ELISA. Osaketta vaihdettiin Nasdaq Helsingissä ajalla 1.1.–31.12.2018 kaikkiaan 104 878 940 kappaletta 3 811 miljoonan euron kokonaishintaan. Vaihto oli 62,7 prosenttia tilikauden lopun kokonaisosakemäärästä.

7. Osakkeenomistuksen jakautuminen omistajaryhmittäin 31.12.2018

	Osakkeita	Osuus kaikista osakkeista, %
1 Yksityiset yritykset	4 389 973	2,62
2 Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	3 446 141	2,06
3 Julkisyhteisöt	28 802 750	17,21
4 Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	6 051 993	3,62
5 Kotitaloudet	41 581 866	24,85
6 Ulkomaat	1 834 248	1,10
7 Hallintarekisteröidyt	73 616 281	43,99
Elisa Oyj omat osakkeet	7 611 821	4,55
	167 335 073	100,00

8. Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 31.12.2018

Osakkeiden määrä	Omistuksia	%	Osakkeita	%
1-100	37 603	20,06	1 881 109	1,12
101-1 000	144 872	77,29	31 550 924	18,85
1 001-10 000	4 687	2,50	11 079 645	6,62
10 001-100 000	251	0,13	6 350 008	3,79
100 001-1 000 000	27	0,01	6 860 755	4,10
1 000 001-	6	0,00	28 244 370	16,88
Hallintarekisteröidyt			73 616 281	43,99
	187 446	100,00		
Elisa Oyj -yhteistili ¹⁾			140 160	0,08
Elisa Oyj omat osakkeet			7 611 821	4,55
Liikkeeseenlaskettu määrä			167 335 073	100,00

¹⁾ Yhteistilille on siirretty ne osakkeet, joita ei ole siirretty omistajiensa arvo-osuustilille arvo-osuusjärjestelmään siirtymisen yhteydessä tai sen jälkeen.

9. Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2018

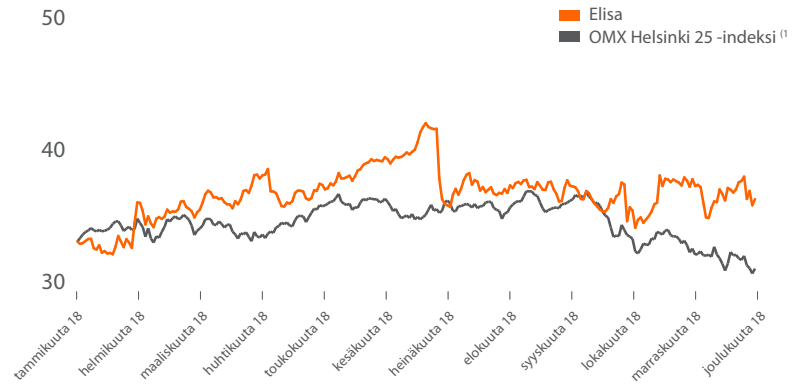
Nimi	Osakkeita	%
1 Solidium Oy	16 802 800	10,04
2 Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	5 181 976	3,10
3 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	3 060 941	1,83
4 Schweizerische Nationalbank	1 239 047	0,74
5 Valtion Eläkerahasto	1 130 000	0,68
6 Helsingin Kaupunki	1 124 690	0,67
7 Elo Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö	678 000	0,41
8 Stiftelsen För Åbo Akademi	518 200	0,31
9 Op-Suomi -Sijoitusrahasto	490 000	0,29
10 Svenska Litteratursällskapet i Finland R F	480 300	0,29
11 Föreningen Konstsamfundet R.f.	464 000	0,28
12 Sijoitusrahasto Nordea Pro Suomi	454 735	0,27
13 Juselius Sigrid Stiftelse	352 000	0,21
14 Sijoitusrahasto Nordea Suomi Passiivinen	338 057	0,20
15 Samfundet Folkhälsan i Svenska Finland R F	315 263	0,19
16 Vantaan Kaupunki	258 738	0,15
17 Sijoitusrahasto Seligson & Co	257 525	0,15
18 Kpy Sijoitus Oy	257 163	0,15
19 Op-Henkivakuutus Oy	220 798	0,13
20 Odin Finland	212 227	0,13
	33 836 460	20,22
Elisa Oyj omat osakkeet	7 611 821	4,55
Elisa Oyj:n Henkilöstörahasto	114 146	0,07
Elisa Oyj -yhteistili ¹⁾	140 160	0,08
Hallintarekisteröidyt	73 616 281	43,99
Muut kuin mainitut	52 016 205	31,09
	167 335 073	100,00

¹⁾ Yhteistilille on siirretty ne osakkeet, joita ei ole siirretty omistajiensa arvo-osuustilille arvo-osuusjärjestelmään siirtymisen yhteydessä tai sen jälkeen.

BlackRock Inc. antoi Arvopaperimarkkinalain 9. luvun 5 pykälän mukaisen ilmoituksen, että sen ja sen hallinnoimien rahastojen omistus Elisa Oyj:ssä 27.2.2017 oli osakkeilla 8 533 440 ja rahoitusvälineillä 1 232 577 osaketta yhteensä 9 766 017 osaketta, mikä vastaa 5,84 % yhtiön osakkeista.

10. Kurssikehitys päivittäin

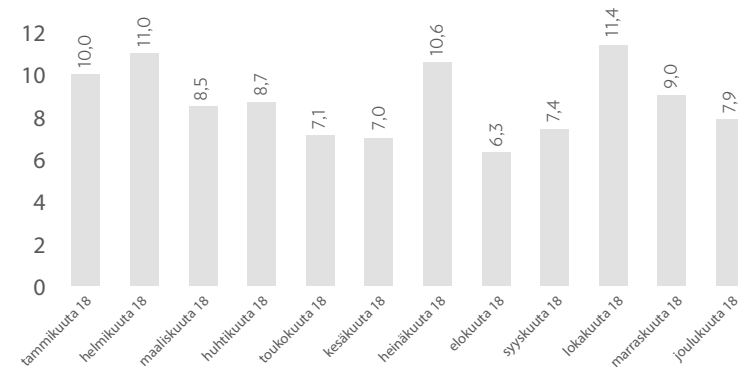
Päätöskurssi, euroa

¹⁾ Suhteutettuna Elisan kurssiin.

11. Osakevaihto

Milj. kpl/kuukausi

Osakkeiden vaihtomäärät perustuvat Nasdaq Helsingin kaupankäyntiin. Elisan osakkeilla käydään kauppaa myös vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla.

Hallituksen esitys voittovarojen käyttämisestä

Emoyhtiön oma pääoma taseen 31.12.2018 mukaan on 762 626 415,95 euroa, josta voitonjakokelpoiset varat ovat 662 285 973,46 euroa.

Emoyhtiön voitto tilikaudelta 1.1.–31.12.2018 on 622 182 957,33 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

- osinkona jaetaan 1,75 euroa/osake eli yhteensä 279 515 691,00 euroa
- emoyhtiön hallussa oleville osakkeille ei jaeta osinkoa
- jätetään omaan pääomaan 382 770 282,46 euroa.

119

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä tammikuun 30. päivänä 2019

Raimo Lind
hallituksen puheenjohtaja

Claris Berggårdh

Petteri Koponen

Leena Niemistö

Seija Turunen

Anssi Vanjoki

Antti Vasara

Veli-Matti Mattila
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Elisa Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Elisa Oyj:n (y-tunnus 0116510-6) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2018. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenvedon merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 2.5.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Liikearvon, 1 021 milj. euroa, arvostaminen

(Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet 1.2 sekä liitetieto 5.3)

- Konsernitaseessa on merkittävä liikearvo, joka liittyy tehtyihin yrityshankintoihin. Liikearvon määrä vastaa suuruusluokaltaan konsernin omaa pääomaa.
- Liikearvo on vuosittaisen arvonalentumistestauksen kohteena ja yhtiö laatii tilinpäätöstä varten tai myös muutoin jos on tarvetta liikearvon rahavirtaperusteiset arvonalentumistestauslaskelmat ja herkkyysanalyysit.
- Testauksen perustana oleviin rahavirtaennusteisiin liittyy merkittävä määrä johdon arvioita, jotka koskevat erityisesti liikevaihdon kasvua, kannattavuutta ja diskonttauskorkoa.
- Testauksissa käytettäviin ennusteisiin liittyvästä johdon harkinnasta ja tasearvon merkittävydestä johtuen liikearvo on tilintarkastuksessa keskeinen seikka.
- Olemme arvioineet kriittisesti niitä johdon perusteita ja oletuksia, joiden mukaan tulevien vuosien rahavirtaennusteet on laadittu. Lisäksi olemme verranneet edellisinä vuosina tehtyjä johdon arvioita toteumatietoihin saadaksemme käsityksen arviointimenetelmien luotettavuudesta.
- Laskelmien arvioinnissa ovat olleet mukana KPMG:n arvonmäärityksen asiantuntijat, jotka ovat arvioineet diskonttauskoron asianmukaisuutta, laskelmien teknistä oikeellisuutta sekä käytettyjä oletuksia suhteessa markkina- ja toimialakohtaisiin tietoihin.
- Lisäksi olemme arvioineet liikearvon herkkyysanalyysin riittävyyttä sekä arvonalentumistestauslaskelmiin liittyvien konsernitilinpäätöksen liitetietojen esittämisen asianmukaisuutta.

Liikevaihdon, 1 832 milj. euroa, tulouttaminen

(Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet 1.2 sekä liitetieto 2.3)

- Liikevaihto tuloutetaan, kun palvelu tuotetaan asiakkaalle tai kun tavaran omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle.
- Liikevaihdon kirjauksiin liittyvä järjestelmäympäristö on monimutkainen, ja laskutustapahtumien lukumäärä on suuri sisältäen laajan tuotevalikoiman. Toimialalle on lisäksi tunnusomaista lyhyellä aikavälillä tapahtuvat hinta- ja sopimusmuutokset.
- Suuresta tapahtumamäärästä johtuen myyntiin sisältyy riski virheellisestä tuloutusajankohdasta.
- Liikevaihdon jaksotukset ovat osin riippuvaisia johdon kokemusperäisistä arvioista.
- Olemme arvioineet myynnin järjestelmäympäristöä ja laskutuksen keskeisimpiä kontrolleja liikevaihdon täydellisyyden ja oikeellisuuden kannalta.
- Valtaosa yhtiön myyntilaskuaineistosta kulkee yhden tietojärjestelmän kautta, jonka kontrolliympäristön luotettavuuteen olemme perehtyneet mm. arvioimalla järjestelmän käyttövaltuushallintaa sekä varmistuksia ja palautuksia sekä testaamalla keskeisimpiä laskutuksen sovelluskontrolleja.
- Lisäksi olemme arvioineet myynnin kontrolliympäristöön liittyvää yhtiön sisäistä valvontaa sekä yhtiön liiketoimintayksiköiden kuukausikohtaista liikevaihtoseurantaa.
- Kontrollitoimenpiteiden lisäksi olemme suorittaneet aineistotarkastustoimenpiteitä myynnin täydellisyyden ja oikeellisuuden arvioimiseksi myynnin jaksotuksia läpikäymällä.

Investoinnit

(Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet 1.2 sekä liitetieto 5)

- Yhtiö investoi merkittävästi erityisesti omaan tietoliikenneverkkoonsa ja IT-ympäristöihin mahdollistaakseen liiketoiminnan kilpailukykyisyyden.
- Yhtiön investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ovat yli 200 milj. euroa vuodessa ja täten investoinnit muodostavat merkittävän kokonaisuuden konsernitaseessa.
- Olemme perehtyneet yhtiössä laadittuun vuoden 2018 investointisuunnitelmaan ja seuranneet sen toteutumista vuosineljänneksittäin.
- Olemme arvioineet yhtiön sisäisen valvonnan järjestelyjä ja testanneet kontrolleja, jotka liittyvät investointiprojektien hyväksymiseen, valtuuksiin tehdä investointien yksittäisiä tilauksia ja hyväksyä niihin liittyviä ostolaskuja sekä kontrolleja, jotka liittyvät käyttöomaisuuskirjanpidon ylläpitoon.
- Aineistotarkastustoimenpiteet ovat keskittyneet merkittävimpien investointien kirjanpitokäsittelyn asianmukaisuuden arviointiin. Lisäksi olemme arvioineet keskeneräisten investointien aktivointiedellytysten täyttymistä ja niiden asianmukaista esittämistä konsernitilinpäätöksessä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisäätteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnitteleminen ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.

- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonne. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitalinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 31.3.2004 alkaen yhtäjaksoisesti 15 vuotta. Nykyinen päävastuullinen tilintarkastaja KHT Toni Aaltonen on valittu tehtävään 6.4.2017.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 30. tammikuuta 2019
KPMG OY AB

Toni Aaltonen
KHT